

Suomen kestävän kasvun ohjelma

VASA 2 – vahva sote
Lapin hyvinvointialueelle
Loppuraportti

Lapin hyvinvointialue

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Sisällysluettelo

1 Tiivistelmä hankkeen tuloksista	4
4 Investointi 1: Edistetään hoitotakuun toteutumista sekä puretaan koronavirustilanteen aiheuttamaa hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa	5
4.1 Miten olette pystyneet hankkeen toimilla purkamaan korona-ajan aiheuttamaa hoito-, kuntoutus-, tai palveluvelkaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, hoidossa, pitkäaikaishoidossa tai hoivassa?	5
4.2 Toimintamallien uudistaminen hankkeen aikana	6
4.3 Mitä erikseen määriteltyjä digitaalisia toimintamalleja olette ottaneet käyttöön ja jalkauttaneet (hankesuunnitelman kohta 1b)?	20
5 Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista	23
5.1 Hankkeessa kehitetyt ja käyttöön otetut monialaiset asiakas- ja palveluohjausta tukevat, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (ml. liikunta-, luonto-, kulttuuri- ja sotepalveluiden) integroidut toimintamallit osana sote-uudistuksen toimeenpanoa	23
5.1.1 Mitä monialaisia asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalleja olette kehittäneet?	23
5.1.2 Sisältyykö toimintamalliin liikunta-, luonto-, kulttuuri-, ravitsemus-, elintapaohjaus- mielenterveys- ja/tai osallisuussisältöjä?	24
5.1.3 Mitä näistä edellä olevista malleista olette ottaneet käyttöön ja mitä käyttöönnotosta on päätetty?	25
5.1.4 Miten toimintamallit ovat vahvistaneet yhteistyötä alueen a) kuntien ja b) järjestöjen kanssa?	27
5.1.5 Mitä tukea olette saaneet kansallisilta toimijoilta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialaisen palvelukonseptin kehittämiseen?	28
5.2 Monialaisen digitaalisen palvelutarjottimen kehittäminen	29
5.2.1 Kansallisen digitaalisen ratkaisun (Tarmoa) kehittämistyöhön ja pilotointiin osallistuminen	29
5.2.2 Oman digitaalisen ratkaisun jatkokehittäminen palvelutarjottimeksi	30
5.2.3 Mitä palveluja ja toimintaa palvelutarjotin sisältää?	30
5.2.4 Miten asiakkaita ohjataan palvelutarjottimelle koottuihin palveluihin?	30
6 Investointi 3: Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta	31
6.1 Kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen	31
6.1.1 Miten kirjaamiskäytäntöjen kehittämisellä on pystytty korjaamaan hyvinvointialueella tai kansallisesti tunnistettuja, koronakriisin aikanakin havaittuja tietotarpeita?	31
6.1.2 Miten kansallisia sosiaalihuollon kirjaamisohjeita on otettu käyttöön?	31
6.1.3 Miten kansallisia terveydenhuollon kirjaamisohjeita on otettu käyttöön? Miten hoitotakuun seurannan vaatima kirjaamisen yhtenäistäminen on toteutettu?	32
6.1.4 Miten sosiaali- ja terveydenhuollon välinen yhteistyö kirjaamiskäytäntöjen yhtenäistämässä on toteutettu?	33
6.1.5 Miten hyvinvointialue on osallistunut yhteiseen THL:n kirjaamisen kehittämistä edistävään verkostoon, ja miten se on tukenut kansallisten kirjaamisohjeiden laajamittaista käyttöönottoa?	33
6.1.6 Miten hyvinvointialue on tehnyt yhteistyötä sosiaalihuollon kirjaamista edistävän Kansa- koulu – hankkeen kanssa?	33
6.2 Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen	34

6.2.1 Miten rakenteellisen sosiaalityön kansallisen tietotuotannon mallin avulla pystytään korjaamaan hyvinvointialueella tai kansallisesti tunnistettuja, koronakriisin aikanakin tunnistettuja tietotarpeita?	34
6.2.2 Miten hyvinvointialue on osallistunut rakenteellisen sosiaalityön kansallisen tietotuotannon mallin ja hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelman mallipohjan kehittämiseen?	34
6.2.3 Miten hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelman mallipohjan mukaista alueellisen toteutussuunnitelman laatimista on alueella työstyetty?	34
6.2.4 Millainen on alueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma?	35
6.2.5 Miten osallistuminen rakenteellisen sosiaalityön kansallisen tietotuotannon mallin kehittämiseen ja hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma ovat vahvistaneet alueen rakenteellista sosiaalityötä osana sosiaalihuollon kehittämistä ja tietojohdantamista?	35
7 Investointi 4: Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot.....	36
7.1 Digitaalisten ratkaisujen käyttöönnoton vaikutukset	36
7.1.1 Miten hankkeessa käyttöön otetuilla ja/tai alueelle laajennetuilla digitaalisilla ratkaisuilla on lisätty palvelutuotannon resurssitehokkuutta ja edistetty palvelujen saatavuutta?	36
7.1.2 Miten hankkeessa käyttöön otetuilla ja/tai alueelle laajennetuilla digitaalisilla ratkaisuilla on tuettu ongelmien varhaista tunnistamista ja lisätty ennaltaehkäisevien palvelujen käyttöä?	40
7.1.3 Miten hankkeessa käyttöön otetuilla ja/tai alueelle laajennetuilla digitaalisilla ratkaisuilla on mahdollistettu moniammatillisten palvelujen laajempi tarjonta ja erityisosaamisen jakaminen eri alueiden ja palvelujen järjestäjien kesken?	42
7.1.4 Miten hankkeessa käyttöön otetuilla ja/tai alueelle laajennetuilla digitaalisilla ratkaisuilla on mahdollistettu asiakkaiden roolin vahvistaminen ja sitä kautta tehostuminen ja vaikuttavuuden kasvu?	43
7.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ja kansalaisten osaamisen tukeminen ja digitaalisten ratkaisujen käytön tuki	45
7.2.1 Miten sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön osaamisen tukemista ja digitaalisten ratkaisujen käytön lisäämistä on edistetty?	45
7.2.2 Miten kansalaisten ymmärrystä ja osaamista digitaalisten palvelujen käytöstä terveyden ja hyvinvoinnin tukena on edistetty?	46
7.3 Kansalaisten digitaaliset palvelut	48
7.3.1 Miten asiakaspalautteen keruun kehittäminen on edennyt?	48
7.3.5 Miten kansalaisten etäpalvelujen kehittäminen on edennyt?	50
7.3.7 Miten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallisen palvelukonseptin digitaalisen ratkaisun kehittäminen on edennyt?	53
7.4 Ammattilaisten digitaaliset järjestelmät	54
7.4.1 Miten ammattilaisten digitaalisten työvälineiden kehittäminen on edennyt?	54

1 Tiivistelmä hankkeen tuloksista

Lapin hyvinvointialueella hanke tuotti konkreettisia tuloksia, jotka näkyvät arjessa. Koko alueelle luotiin **hoidon jatkuvuusmalli**, jonka rinnalla seurataan hoitoon pääsyn indikaattoria, jotta saatavuutta voidaan seurata yhdenmukaisesti. Sosiaalipalveluihin juurrutettu **ensiarvionnin malli** nopeutti reagointia ja ohjasi asiakkaat oikealle tuentasolle jo ensimmäisessä kontaktissa. Mielenterveyspalveluissa toteutettiin **porrastettu hoitomalli** lapsille, nuorille ja aikuisille, ja sitä täydensivät **NEPSY-palvelupolku** sekä **opiskeluhuollon palvelukuvaus**, jotka selkeyttivät työnjakoa ja ohjautumista. Ikääntyneiden palveluissa rakennettiin yhteiset äkillisten tilanteiden konsultaatiokäytännöt kotihoidon, asumispalvelujen, ensihoidon ja tilannekeskuksen välille. Suun terveydenhuollossa painopiste siirrettiin ennaltaehkäisyyn: **heräte** mahdollistaa varhaisen puuttumisen ja **DentView** tukee omahoitoa ja etämittaamista. Sosiaali- ja terveydenhuollon kirjaamista vahvistettiin ohjeistuksilla, koulutuksilla ja kirjaamisen työryhmillä. Rakenteellisen sosiaalityön työryhmä laati hyvinvointialueatasoiselle kehittämiselle toteuttamissuunnitelman. Digitaaliset ratkaisut integroitiin osaksi normaalia työtä. 1) **Hyvinvointia arkeesi** -sivusto kokoaa palvelut ja omahoidon, 2) **tarina-auttaminen** madaltaa avun hakemisen kynnystä ja 3) **etätapaamiset** tuovat palvelut asiakkaan lähelle. Kaikkia kokonaisuuksia vietiin eteenpäin kehittäjäasiakkaiden kanssa, jotta ratkaisut vastaavat asukkaiden todellisia tarpeita.

Vaikutukset näkyvät parantuneena saatavuutena, sujuvampana ohjautumisena ja vahvistuneena jatkuvuutena. Yksi selkeä palveluovi, yhteiset arviointikäytännöt ja digikanavat tasoittivat alue-eroja ja vähensivät turhia käyntejä. **Hoidon jatkuvuusmalli** tuki omalääkäri- ja omahoitajakontaktien pysyvyyttä, mikä paransi erityisesti paljon palveluja käyttävien asiakkaiden hoitopolkuja. **Ensiarvionnin malli** ratkoi suuren osan asioista varhaisessa vaiheessa ja vapautti resursseja vaativampiin tarpeisiin. **Mielenterveyden porrastus**, **NEPSY-polku** ja **opiskeluhuollon palvelukuvaus** ohjasivat asiakkaat oikealle tuentasolle nopeammin ja yhdenvertaisemmin, samalla kun ikääntyneiden konsultaatiomallit vahvistivat potilasturvallisuutta ja vähensivät päivystyskäyntejä. Suun terveyden ennaltaehkäisyn vahvistuminen (heräte, DentView) lisäsi omahoitoa ja vähensi korjaavan hoidon tarvetta. Kirjaamisen yhdenmukaistaminen teki seurannasta läpinäkyvää ja mahdollisti hoitotakuun toteutumisen systemaattisen johtamisen yli palvelujen.

Onnistumisen taustalla oli kolme tekijää: yhteinen, selkeä rakenne, tarkoituksenmukainen digitalisaatio ja aito yhteiskehittäminen. Yhteen sovitettut mallit, kuten **hoidon jatkuvuusmalli**, **ensiarvionnin malli** ja porrastetut palvelupolut loivat yhtenäisen tavan toimia koko alueella ja toivat mitattavuuden johtamisen tueksi. Digiratkaisut eivät olleet irrallisia hankkeita, vaan osa jokapäiväistä työtä: **Hyvinvointia arkeesi**, **tarina-auttaminen** ja **etätapaamiset** kytkeytyivät suoraan asiakkaiden polkuihin ja ammattilaisten arkeen. Kehittäjäasiakkaiden järjestelmällinen osallistuminen varmisti, että ratkaisut ovat käytettäviä, saavutettavia (myös saamen kielillä) ja vaikuttavia. Näin hanke ei vain tuottanut joukkoa toimenpiteitä, vaan muutti toimintakulttuuria pysyvästi kohti sujuvaa, yhdenvertaista ja ennakoivaa palvelua.

4 Investointi 1: Edistetään hoitotakuun toteutumista sekä puretaan koronavirustilanteen aiheuttamaa hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa

4.1 Miten olette pystyneet hankkeen toimilla purkamaan korona-ajan aiheuttamaa hoito-, kuntoutus-, tai palveluvelkaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, hoidossa, pitkäaikaishoidossa tai hoivassa?

Terveyspalvelut. Hoidon jatkuvuusmallin ja pitkäaikaissairauksien yhdenmukaisten käytäntöjen käyttöönotolla karsittiin tehottomuutta, selkeytettiin työnjakoa ja parannettiin resurssien kohdentumista. Omalääkäri-/omahoitaja-/omatiimi-malli lisäsi hoitosuhteiden jatkuvuutta ja vähensi päällekkäistä työtä. Yhtenäistetyt konsultaatiokäytännöt sekä hoidon tarpeen arvioinnin (HTA) vahvistaminen ISBAR-menetelmällä ja velvoittavalla verkkokoulutuksella nopeuttivat asioiden ratkaisua ja vähensivät tarpeetonta päivystyskäyttöä. Lisäksi Älykäs HTA -ohjelmisto otettiin käyttöön avoterveydenhuollossa, ensihoidon etäarvioinnissa, Päivystysavussa, MTP-palveluissa, suun terveydenhuollossa ja opiskeluterveydenhuollossa, mikä yhdenmukaisti arviointia ja ohjausta oikeaan palveluun ensimmäisellä yhteydenotolla.

Sairaanhoitaja-chat otettiin käyttöön uutena, reaaliaikaisena yhteydenottokanavana. Se ratkaisee suuren osan yhteydenotoista ilman jatko-ohjausta, ja asiakaskokemus on ollut erinomainen (NPS 77–86); volyyymi on kasvanut yli 900 yhteydenottoon/kk ja palvelua laajennetaan vaiheittain koko alueelle (Rovaniemi 12/2024; Sodankylä, Kemijärvi, Pelkosenniemi, Savukoski, Salla 10/2025; Enontekiö, Muonio, Kittilä, Inari 11/2025). Näin puhelin- ja vastaanottokuormaa on saatu purettua.

Virka-ajan ulkopuolinen kiireellisen hoidon arviointi keskitettiin Päivystysapu 116117 -palveluun. Yksi koko aluetta palveleva numero, takaisinsoitto ja yhtenäiset kansalliset kriteerit paransivat saavutettavuutta ja tasalaatuisuutta sekä vähensivät turhaa ohjautumista päivystykseen. Palvelu on nyt vakiintunut osaksi alueellista sote-kokonaisuutta.

Jononpurkua tuki myös etäasioinnin laajentaminen: Ninchat-etä vastaanottojen käyttäjätunnukset ja toteutuneet käynnit kasvoivat kuukausittain, ja asiakastytyytyväisyys oli korkea (NPS 58; keskiarvo 8,7). Etä vastaanotot säästivät matkustamista ja toivat kapasiteettia lähipalveluihin.

Suun terveydenhuollossa esihenkilöitä tuettiin ajanvarauskirjojen yhdenmukaistamisessa ja mittariston käyttöönotossa; tutkimus-, hoito- ja omahoitosuunnitelmien fraasit vietiin kaikkiin kolmeen potilastietojärjestelmään, mikä nopeutti HTA:ta ja vähensi turhia yhteydenottoja. Lisäksi nimettiin suuvastaavat kaikkiin kotihoidon tiimeihin ja luotiin suuhygienistien etäkonsultointikäytännöt, mikä mahdollisti varhaisen puuttumisen ikääntyneiden suun terveysongelmiin ja vähensi kiireellisiä tilanteita.

INR- ja PEF-etä seurantoja laajennettiin ja ohjeistus yhtenäistettiin (mm. PEF-integraatio), mikä siirsi osan seurannasta omahoitoon, vapautti vastaanottoaikoja ja yhdenmukaisti seurantatietoa diagnoosin tueksi.

Mielenterveys- ja riippuvuuspalvelut. Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluissa on panostettu matalan kynnyksen palveluihin ja hoidontarpeen arvioinnin laatutasoon, mikä on suoraan lyhentänyt jonoja ja parantanut palveluihin pääsyä. Selkeytetyt palvelupolut ja uudelleenjäsenetty monialainen yhteistyö ovat parantaneet asiakasohjautuvuutta ja mahdollistaneet oikea-aikaisen tuen. Ammattilaisten osaamista on vahvistettu järjestelmällisesti, mikä on lisännyt mielenterveys- ja

riippuvuusoireiden varhaista tunnistamista ja nopeuttanut näyttöön perustuvien hoitojen aloittamista ja näin ollen palveluvelkaa on pystytty vähentämään kohdennetusti ja vaikuttavasti. Porrastettu hoitomalli, laadukas HTA ja ammattilaisten menetelmäosaamisen vahvistaminen sujuvoittivat hoitoon pääsyä ja lisäsivät oikea-aikaisia, näyttöön perustuvia interventioita. Selkeytetyt palvelupolut ja monialainen yhteistyö vähensivät virhe- ja häiriöohjautumista, mikä lyhensi jonoja kohdennetusti.

Sosiaalipalvelut. Sosiaalipalveluissa on parannettu oikea-aikaista palveluihin ohjautumista yhdenmukaistamalla ja mallintamalla sosiaalihuoltolain mukaisten ilmoitusten, yhteydenottojen ja lastensuojeluilmoitusten käsittelyprosesseja. Ensiarvionnin toimintamalli otettiin käyttöön perhesosiaalityössä koko alueella ja aikuissosiaalityössä kahdella palvelualueella. Malli nopeutti asiakkaiden pääsyä palveluihin ja purki palvelutarpeen arviointien ruuhkaa: perhesosiaalityössä yhteydenotto/tapaaminen toteutui 7 arkipäivän kuluessa, ja jopa 44–47 % uusista tapauksista ratkesi jo ensiarvionnissa; aikuissosiaalityössä 65 % asioista ratkesi vireilletulon käsittelyssä. Samalla saatiin ensimmäistä kertaa kattava, Power BI -raportointiin kytkeytyvä näkymä vireilletuloista ja ilmiöistä, mikä mahdollistaa jatkuvan kohdentamisen. Asiakaspalautteissa perhesosiaalityössä 90 % koki tulleen kuulluksi ja 89 % oli tyytyväinen asian käsittelyyn (N=195); aikuissosiaalityössä vastaavat luvut olivat 76 % ja 70 % (N=33).

Yhteenveto vaikutuksista. Edellä kuvatuilla toimenpiteillä (jatkuvuusmalli, HTA ja digikanavat, 116117, etävastaanotot, suun terveyden kohdennetut mallit, ensiarvointi) on lyhennetty jonotusaikoja, ratkaistu suuri osa asioista ensimmäisellä kontaktilla ja siirretty tarkoituksenmukaisesti asiakkaat oikeaan palveluun, sekä samalla on vahvistettu asiakas- ja ammattilaiskokemusta sekä alueellista yhdenvertaisuutta.

4.2 Toimintamallien uudistaminen hankkeen aikana

TP1: Pitkäaikaissairaiden ja paljon palveluita tarvitsevien hoitoon ja palveluiden piiriin pääsyn kehittäminen

Avoterveydenhuollon toimintamallit

[Hoidon jatkuvuusmallin kehittämisen prosessi Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

[Hoidon jatkuvuus - Lapha.fi](#)

Toimintamallin uutuusarvo perustuu ensimmäistä kertaa yhteisesti hyvinvointialueella määriteltyihin tavoitteisiin ja mittareihin hoidon jatkuvuuden parantamiseksi, kun aiemmin kehittäminen on ollut yksikkölähtöistä. Mallin suunnitelma- ja arviointipohja on otettu käyttöön neljässä kehittäjäkunnassa ja sitä on levitetty systemaattisesti muihin kuntiin. Hoidon jatkuvuuden tavoitteiden edistämiseksi on järjestetty toukokuuhun 2025 mennessä kaksi hyvinvointialuetasolta hoidon jatkuvuuden seminaaria, 14 yksikkökohtaista kehittämispäivää sekä 10 hoidon jatkuvuuden verkostotapaamista. Hoidon jatkuvuusmallissa on hyödynnetty hankerahoituksella palkattuja 17 eri ammattilaista, jotka ovat toimineet omissa yksiköissään 5–100 % työpanoksella vuosina 2024–2025.

Mallin keskeinen tavoite on ollut palveluprosessien tehostaminen. Yksiköissä on tunnistettu "hukkaa" ja tehotonta resurssien käyttöä, joita on korjattu konkreettisilla toimenpiteillä, kuten sisäisten ja ulkoisten konsultaatiokäytäntöjen yhtenäistämällä, ajanvarausohjeiden standardoinnilla, kysynnän seurannalla sekä työnkuvien ja puhelinvalikkojen selkiyttämällä. Nämä toimenpiteet ovat nopeuttaneet palvelun toteutumista ja vähentäneet resurssitarvetta.

Toimintamalli on lisännyt sosiaali- ja terveydenhuollon saavutettavuutta erityisesti haavoittuvien ryhmien osalta. Omalääkärin tai omahoitajan nimeäminen on kohdennettu etenkin pitkäaikaissairaille ja paljon palveluita käyttäville, jolloin jatkuva hoitosuhde ja oikea-aikainen hoito ovat turvattuja. Asiakkaiden suora yhteys omaan hoitajaan – esimerkiksi soittoaajoilla – on lisännyt asiakaslähtöisyyttä ja palvelun ennakoitavuutta.

Toimintamalli kohdistuu erityisesti kivijalkapalveluihin, mutta sisältää myös etäpalveluelementtejä, kuten puhelin- ja chat-yhteydet. Se sisältää asiakas- ja palveluohjausta vahvistamalla asiakkaan pääsyä oikeaan palveluun oikea-aikaisesti. Digitaalisina ratkaisuin on otettu käyttöön PowerBI-pohjainen raportointialusta, joka mahdollistaa hoidon jatkuvuuden seurannan ja tukee tiedolla johtamista. Kyseessä on perusterveydenhuollon ensimmäinen raportointikoostotaulu esihenkilöille.

[Pitkäaikaissairauksien hoidon yhtenäistäminen Lapin HVA \(RRP, P4, I1, I3\)](#)

[Lapin Hyvinvointialue \(IMS\) Ohjeita ammattilaisille - Pitkäaikaissairauksien hoito](#)

Pitkäaikaissairauksien hoidon kehittämisessä on toteutettu koko Lapin hyvinvointialueen laajuinen toimintamalli, jossa hoito- ja seurantakäytäntöjä on yhdenmukaistettu. Tämä on merkittävä parannus aiempaan, jossa käytännöt vaihtelivat yksiköittäin ja aiheuttivat epätasalaatua hoitoa. Kehittämistyö on tehty osittain yhteistyössä kansallisen asiantuntijaverkoston ja THL:n kanssa, mikä on vahvistanut mallin vaikuttavuutta ja soveltuvuutta myös muille alueille.

Yhtenäiset ohjeistukset, jotka kattavat sairauden hoidon, seurannan, tutkimukset, kirjaamiskäytännöt ja omahoidon tuen, ovat selkeyttäneet ammattilaisten työtä ja parantaneet työnjakoa. Näin toimintamalli nopeuttaa palveluiden toteutumista, vähentää resurssien hajautusta ja parantaa hoidon laatua. Malli tukee myös hoidon jatkuvuutta ja työparimalleja (omahoitaja–omalääkäri), mikä lisää järjestelmällisyyttä hoitoprosessissa.

Etävastaanottojen ja digitaalisten lomakkeiden käyttöönotto on parantanut palvelun saavutettavuutta erityisesti keskustaajamien ulkopuolella asuville asiakkaille. Digitaaliset ratkaisut mahdollistavat tehokkaan yhteydenpidon hoitajan ja potilaan välillä sekä omahoidon seurannan. Pitkäaikaissairauksien seurantaan kehitetyt lomakkeet on otettu käyttöön digitaalisesti ja niiden saavutettavuutta on parannettu kehittäjäasiakkaiden palautteen perusteella.

Hoitotyön ammattilaisten osaamista on vahvistettu kohdennetuilla valmennuksilla, joissa painottuvat pitkäaikaissairauksien hoito, rakenteinen kirjaaminen ja omahoidon tukeminen. Tämä parantaa asiakaslähtöisyyttä ja reagointia etenkin haavoittuvien ryhmien tarpeisiin. Toimintamalli kohdistuu sekä kivijalkapalveluihin että etäpalveluihin ja sisältää asiakasohjausta, omahoidon ohjausta ja digipalveluita – tarjoten näin kokonaisvaltaisen, saavutettavan ja yhdenvertaisen hoitopolun.

[Sepelvaltimotautipotilaan hoitoketju Lapin HVA \(RRP, P4, I1, I3\)](#)

Sepelvaltimotautipotilaan hoitoketju on ensimmäinen Lapin hyvinvointialueella kuvattu hoitoketju. Kuvaamisessa selkeytetään hoidon porrastusta Lapin hyvinvointialueella sepelvaltimotautiepäilyn ja todetun sepelvaltimotaudin jälkeen. Prosessissa kuvataan potilaan hoidon suunniteltu toteutuminen perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa.

Tavoitteena on ohjata ja yhtenäistää diagnostiikkaa, jotta potilaan hoito toteutuisi tarkoituksenmukaisesti. Hoitoketju ja siihen liittyvät perusterveydenhuollon rakenteisen kirjaamisen ohjeet on kuvattu Terveysporttiin.

[Sairaanhoitaja-chat Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

[Sairaanhoitaja chat - Lapha.fi](#)

Aiemmin Lapin hyvinvointialueella ei ole ollut digitaalista chat-palvelua terveystietopalvelujen yhteydenottokanavana. Pilotissa otettiin käyttöön Sairaanhoitaja-chat Rovaniemellä, jossa palvelun tarpeelle oli selkeä peruste. Uutta toimintamallissa oli reaaliaikainen, kirjallinen yhteydenottotapa hoitajalle osana hyvinvointialueen digitaalista asiointialustaa.

Palvelu on tehostanut asiointia merkittävästi. Älykäs hoidon tarpeen arvio -ohjelmisto nopeuttaa oireiden kartoitusta, ja hoitajat ovat voineet ratkaista suuren osan yhteydenotoista ilman lisäohjausta. Tarvittaessa asiakas ohjataan edelleen muulle ammattilaiselle tai kivijalkapalveluun, kuten puhelinpalveluun. Tämä vähentää resurssien hukkakäyttöä ja vapauttaa työaikaa.

Chat parantaa saavutettavuutta erityisesti asiakkaille, jotka eivät voi tai halua asioida puhelimitse. Non-verbaalinen, reaaliaikainen kanava madaltaa kynnystä ottaa yhteyttä. Asiakaspalautteessa on korostunut palvelun nopeus, helppous ja ammattimaisuus.

Asiakaslähtöisyys toteutuu hoidon jatkuvuuden, nopean ohjauksen ja sujuvan asiointipolun kautta. Palvelun suositteluindeksi (NPS 77–86) on ollut erinomaisella tasolla. Asiakkaat kokevat saavansa asian hoidettua ja tietävänsä, miten hoito jatkuu.

Toimintamalli on selkeästi etäpalvelu, mutta se tukee myös fyysisten palvelujen käyttöä ohjaamalla tarvittaessa kivijalkaan. Se sisältää asiakas- ja palveluohjausta ja hyödyntää digitaalisia ratkaisuja: Älykäs hoidon tarpeen arvio (ohjelmisto) -esitutkimusta, chat-teknologiaa ja automaattista palautteenkeruuta. Palvelua laajennetaan vuoden 2025 aikana ja sen käyttö on ollut kasvavaa, nousten yli 900 yhteydenottoon kuukaudessa.

[Etämittausten käyttöönotto ja laajentaminen Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

Lapin hyvinvointialueella on ollut käytössä INR- ja PEF-etäseurantojen toteuttamiseksi etämittareita yksittäisissä yksiköissä. Alueen yhtenäinen toimintamalli on puuttunut ja sitä lähdettiin kehittämään etämittareiden hankinnan ja laajentamisen yhteydessä. Laajennuksen pilottivaiheessa palvelun käyttöä laajennettiin ensin Inariin ja Rovaniemelle. Toimintamallissa on myös huomioitu ammattilaisten koulutukset niin hoidollisen prosessin kuin lääkinnällisen laitteen käytön kannalta.

INR-etäseurannan toimintamallissa tavoitteena on siirtyä potilaan omahoitoon etäseurannan avulla, mikä vähentää tarvetta säännöllisille käynneille terveydenhuollossa. Ammattilainen säilyy kuitenkin kokonaishoidosta vastaavana ja tukee potilasta. Tämä vahvistaa potilaan omahoitoa ja vapauttaa ammattilaisen resursseja INR-mittausten ja määritysten osalta. Yhtenäisellä toimintamallilla voidaan tukea ammattilaisia erityistä osaamista vaativassa työtehtävässä, jolloin hoidon laatu paranee. INR-etäseurantoja otettiin lisäksi käyttöön muilla paikkakunnilla; Kemijärvellä, Ranualla, Savukoskella, Pelkosenniemellä ja Sallassa.

PEF-etäseurannan toimintamallia kehittäessä laadittiin yhteinen ohjeistus seurantojen tekemisestä niin manuaalisesti kuin etämittarin avulla suoritettuun seurantaan. Toimintamalli on osa astman hoitoprosessiin ohjausta. Pitkäaikaissairauden seurannan ohjeistusta on siten yhtenäistetty ja toimintamallin implementointi koko hyvinvointialueella lisää seurantojen yhdenmukaista toteutumista ja siten tasalaatuisuutta ja vähemmän hukkaa tuottavaa palvelua. Palvelusta saatavan analytiikkatiedon pohjalta pystyttiin tunnistamaan toimintaprosessin kehittämiskohteita hoidon toteutuksen jatkuvuudessa.

Pef.fi-integraation käyttöä on jalkautettu koko alueen ammattilaisten käyttöön, jolloin on pystytty lisäämään ammattilaisen työn tehokkuutta laskemiseen kuluvan ajan vähentyessä ja seurantojen diagnoosin kannalta oikeiden tietojen keräämisen yhdenmukaistuessa. Prosessin digitalisaatiota kehitetään edelleen, tavoitteena asiakaslähtoisemmät palveluprosessit.

[Hoidon tarpeen arvioinnin \(HTA\) laadun vahvistaminen Lapin HVA \(RRP P4, I1, I3\)](#)

Toimintamallin tarkoituksena on vahvistaa avovastaanoton hoitajien osaamista hoidon tarpeen arvioinnissa sekä konsultaatiossa. Tuloksena toimintamallista on vuoden 2025 lopulla valmistuva verkkokoulutus avovastaanottojen sairaanhoitajille ja terveydenhoitajille verkko-oppimisympäristö Mediecosa. Verkkokoulutuksen sisältö on tuotettu yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueiden kanssa.

Verkkokoulutuksen taustalla on ISBAR-työkalun hyödyntäminen HTA:n ja konsultaation prosessien tukena. Alueella ei ole aikaisemmin ollut yhtenäisesti sovittua prosessia tai rakennetta HTA:ssa ja konsultaatiossa. ISBAR-työkalun koulutusta ja jalkautusta tehdään yhteistyössä Lapin hyvinvointialueen *Toimintamalli jouhevaan turvalliseen kotiutukseen ja jatkohoitoon* -projektin kanssa.

Velvoittavalla koulutuksella voidaan jatkossa varmistaa, että hyvinvointialueella avovastaanoton hoitajat ovat käyneet samansisältöisen HTA:n koulutuksen, joka edesauttaa hoidon tarpeen arvioinnin tasalaatuisuutta ja potilaiden oikea-aikaista ohjautumista tarpeenmukaiseen hoitoon.

Lapin hyvinvointialue on ottanut pilottiajan jälkeen käyttöön Älykäs HTA-ohjelmiston ammattilaisten työn tueksi. Ohjelmisto on pilotoitu avoterveydenhuollossa, ensihoidon etäarviointiyksikössä, Päivystysavussa, mielenterveys- ja riippuvuuspalveluissa, suun terveydenhuollon yksikössä sekä opiskeluterveydenhuollon yksikössä osana hoidon tarpeen arvioinnin vahvistamista. Älykäs HTA-ohjelmiston käyttökoulutus ja ohjevideo tuotetaan osaksi HTA- verkkokoulutusta.

[Päivystysapu 116117 palvelun käyttöönotto osaksi sote-kokonaisuutta, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

[Päivystysapu 116117 - Lapha.fi](#)

Päivystysapu 116117 palvelu on otettu käyttöön koko Lapin hyvinvointialueella. Palvelu toteutetaan puhelimitse ja se on korvannut aiemmin hajautetusti toteutetun virka-ajan ulkopuolisen kiireellisen hoidon tarpeen arvioinnin, jossa hoidon tarpeen arviointia on tehty usein muun työn ohella.

Palvelun käyttöönoton myötä virka-ajan ulkopuolisen kiireellisen hoidon tarpeen arvioinnin:

- saavutettavuutta on edistetty yhden, koko Lapin hyvinvointialuetta palvelevan palvelunumeron avulla, joka on myös kansallisesti tunnettu.
- palvelun saatavuutta on edistetty ja tehty tasa-arvoiseksi alueella mm. ilmaisen palvelunumeron sekä takaisinsoittojärjestelmän avulla.
- tasa-arvoisuutta ja tasalaatuisuutta on edistetty yhdenmukaisten toimintaohjeiden sekä valtakunnallisesti sovittujen kiireellisen hoidon kriteerien avulla.

Päivystysapupalvelun toimintamalli perustuu asiakkaan/ potilaan tarve- ja kiireellisyysperusteiseen hoitoon ohjaamiseen. Hoitoon ohjaamisessa korostuu käytettävissä olevien resurssien tarkoituksenmukainen hyödyntäminen ja avun tarjoaminen oikea-aikaisesti. Useassa tilanteessa soittajalle annetaan itsehoito-ohjeita, jotka riittävät tilanteen hoitamiseen, eikä muita palveluja tarvita.

[Digitaalisen asiointialustan ratkaisut päivystysapu 116117 palvelussa, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

[Päivystysapu 116117 - Lapha.fi](#)

Kuvien välittäminen ammattilaisen ja potilaan välillä. Päivystysavun puhelinpalvelun tueksi valmistellaan kuvayhteyden mahdollistamista digitaalisen asiointialustan kautta. Kuvayhteys vähentää tarvetta ohjata potilaita kivijalkapalveluun esimerkiksi haavan arviointia varten.

Ammattilaisten välinen tiedonsiirto –pilotti. Digitaalisella asiointialustalla on mahdollista siirtää potilasta koskevaa tietoa päivystysavusta virka-ajan palveluihin. Tämän avulla edistetään ”yhden luukun” palvelumallia.

Suun terveydenhuollon toimintamallit

[Suun terveydenhuollon kehittäminen ja kehitystyön juurruttaminen, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

Tulevaisuuden sote-keskus- ja VASA2-hankkeissa luodut toimintamallit otettiin systemaattisesti käyttöön ja osaksi arjen toimintaa. Toteutus tehtiin tukemalla esihenkilöitä työpajojen ja asiantuntijatyön avulla. Kehittämistoimenpiteet paransivat hoitotakuun toteutumista, palvelujen saavutettavuutta ja hoitoon pääsyä selkeyttämällä prosesseja ja käytäntöjä sekä vähentämällä resurssien hukkaa ja vähähyötyisiä käyntejä. Toimenpiteet tukivat erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia ja edistivät alueellista yhdenvertaisuutta. Esihenkilöitä tuettiin Lapin hyvinvointialueen suun terveydenhuollon ajanvarauksen keskittämisen suunnittelussa sekä ajanvarauskirjojen yhdenmukaistamisessa.

Asiakaslähtöisyys toteutuu tarjoamalla palveluja oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti. Yhtenäiset käytännöt tukevat hoidon tarpeen arviointia ja asiakasohjausta. Toimintamalli kohdistuu ensisijaisesti kivijalkapalveluihin, mutta sisältää myös etäasioinnin elementtejä ajanvarauksen suunnittelun osalta. Toimintamalli sisältää selkeästi asiakasohjauksellisia piirteitä, joilla varmistetaan oikea hoito oikeaan aikaan.

[Tutkimus- ja hoitosuunnitelma suun terveydenhuollossa, Lapin HVA \(RRP, P4, I1, I3\)](#)

Aiemmin hoitosuunnitelmien teko ja dokumentointi vaihtelivat yksiköittäin. Toimintamallin myötä yhtenäinen toimintatapa on otettu käyttöön koko hyvinvointialueen suun terveydenhuollon asiakkailla. Laadukkaasti ja oikein kirjattu tutkimus- ja hoitosuunnitelma nopeuttaa hoidon tarpeen arvioiden tekijöiden työtä. Potilaan kanssa yhdessä kirjattu omahoitosuunnitelma sitouttaa potilasta omahoitoon, joka pidemmällä aikavälillä voi vaikuttaa hoitolinjauksiin. Potilailla on aiempaa paremmat mahdollisuudet nähdä omat suunnitelmansa Kanta.fi -palvelun kautta. Tämän tavoitteena on vähentää suun terveydenhuoltoon tehtävien yhteydenottojen määrää.

Toimintamalli nopeuttaa hoidon tarpeen arviointia, tukee resurssien tehokasta käyttöä ja parantaa hoidon jatkuvuutta. Kirjatut suunnitelmat parantavat myös saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta, kun suunnitelmat kirjataan samoin periaattein koko alueella. Kirjaamisen helpottamiseksi tuotettiin kaikkiin kolmeen potilastietojärjestelmään hoitosuunnitelmien fraasit. Asiakaslähtöisyys korostuu potilaan osallisuuden ja näkyvyyden kautta. Malli kohdistuu ensisijaisesti kivijalkapalveluihin, mutta tukee myös etäasiointia. Toimintamalli sisältää olennaisesti asiakasohjauksen elementtejä.

Tunnista suun hoidon tarve ja toimi -heräte työn tueksi, Lapin HVA (RRP, P4, I1)

"Tunnista suun hoidon tarve ja toimi" -heräte ([linkki herätteeseen](#)) on kehitetty tukemaan muiden kuin suun terveydenhuollon ammattilaisten työtä suun ja hampaiden hoidon tarpeen tunnistamisessa. Heräte toimii konkreettisena työkaluna esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouksissa, joissa asiakas kohdataan muun hoidon- ja palvelutarpeen vuoksi, mutta suun terveyteen liittyvä haaste voi jäädä muuten huomaamatta. Toimintamalli vahvistaa ennaltaehkäisevää työtä ja mahdollistaa nopeamman reagoinnin suun hoidon tarpeisiin, erityisesti haavoittuvissa ryhmissä (kuten ikäihmiset, mielenterveys- ja päihdeongelmia kokevat ihmiset, pitkäaikaissairaat tai muutoin heikossa asemassa olevat asiakkaat). Malli tukee varhaista puuttumista, vähentää pitkälle edenneitä hoitotarpeita ja edistää kustannusvaikuttavuutta.

Herätettä on tärkeä käyttää osana asiakaslähtöistä ja moniammatillista palveluohjausta. Se mahdollistaa suun terveyden huomioimisen osana kokonaisvaltaista palvelutarpeen arviointia, mikä lisää asiakkaan osallisuutta, yksilöllistä hoitoa ja edistää terveyden tasa-arvoa. Toimintamalli kohdistuu pääosin läsnätapaamisiin eri palveluissa, mutta sitä voidaan hyödyntää myös etäyhteyksissä silloin, kun asiakkaan suun terveydentila nousee esiin keskustelun tai oireiden kautta. Kokonaisuudessaan toimintamalli tukee sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten valmiuksia havaita ja ohjata asiakas suun terveydenhuollon palveluihin oikea-aikaisesti, mikä parantaa hoidon saatavuutta, palvelujen yhteen toimivuutta ja asiakaskokemusta.

Suuvastaavat kotihoidon tiimeihin, Lapin HVA (RRP, P4, I1)

Suuvastaavat kotihoidon tiimeihin Kaikkiin Lapin hyvinvointialueen kotihoidon tiimeihin on nimetty suuvastaavat. Suuvastaavien vastinparina toimivat suun terveydenhuollon suuhygienistit. Suuvastaavat voivat konsultoida ei kiireellisissä tilanteissa suuhygienistiä sähköisesti. Uudella toimintamallilla reagoidaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ikäihmisten, hampaiden ja suiden kuntoon. Malli mahdollistaa ennakoinnin ja oikea-aikaisen puuttumisen suun terveysongelmiin ikäihmisten ja haavoittuvien asiakkaiden keskuudessa. Konsultaatioiden myötä suuvastaavat saavat tukea suuhygienisteiltä nopeasti, mikä vähentää kiireellisiä tilanteita ja tehostaa hoitoon ohjausta. Tämä vähentää resurssien hukkaa ja parantaa palvelun sujuvuutta.

Suuvastaavat toimivat lähellä asiakasta ja suuhygienistien konsultointi mahdollistaa yksilöllisen ja oikea-aikaisen palvelun toteuttamisen. Toimintamalliin sisältyy läsnätapaamisia sekä etäpalvelua, koska kotihoidon asiakaskäynnit toteutuvat läsnätapaamisina ja konsultoinnit etänä. Suuvastaavien rooli sisältää asiakasohjausta, sillä he toimivat suun hoidon äänitorvina kotihoidon tiimeissä ja ohjaavat asiakkaita oikea-aikaisesti suun terveydenhuollon palveluihin.

Ensiarvioinnin toimintamalli, Lapin HVA, (RRP, P4, I1)

Lapin hyvinvointialueella on kehitetty ja yhtenäistetty sosiaalihuoltolain mukaisten ilmoitusten, yhteydenottojen ja lastensuojeluilmoitusten käsittelyprosessia luomalla yhteiset toimintakäytännöt arviointityöhön. Toimintamallia kutsutaan ensiarviointiksi. Tämä on uusi ja systemaattinen tapa vastata palvelutarpeisiin varhaisessa vaiheessa Lapin hyvinvointialueella. Malli on otettu käyttöön koko hyvinvointialueella perhesosiaalityössä ja suurimmissa kaupungeissa (Rovaniemi, Kemi, Tornio) myös aikuissosiaalityössä.

Toimintamalli on nopeuttanut palvelun toteutumista merkittävästi. Perhesosiaalityössä asiakas saa yhteydenoton ja tarvittaessa tapaamisen 7 arkipäivän kuluessa ilmoituksen saapumisesta ja jopa 44 % uusista asiakastapauksista saadaan ratkaistua jo ensiarviointivaiheessa. Aikuissosiaalityössä 65 % tavoitetuista asiakkaista saa asiansa ratkaistua vireilletulon käsittelyprosessin yhteydessä. Toimintamallilla on pystytty purkamaan palvelutarpeen arviointien ruuhkaa, ja ne pystytään tekemään aiempaa kohdennetummin ja laadukkaammin niille asiakkaille, jotka siitä eniten

hyötyvät. Sen lisäksi, että toimintamalli säästää resursseja, sillä on vaikutuksia myös työtyytyväisyyteen ja työn hallintaan sekä lakisääteisten määräaikojen noudattamiseen.

Toimintamallin käyttöönotto on myös lisännyt tietoa asiakaskunnan tilanteesta. Systemaattisella tilastoinnilla on saatu ensimmäistä kertaa luotettavaa tietoa koko hyvinvointialueen uusien asiakkaiden vireilletulojen sekä palvelutarpeen arviointien määrästä, ilmoittajatahoista ja ilmiöistä, joita ilmoitukset koskevat. Näin pystytään havainnoimaan alueiden välisiä eroja ja kohdentamaan esimerkiksi tulevaa kehittämistyötä paremmin. Aikuissosiaalityössä on havaittu, että noin 30 % asiakkaista ei tavoiteta vireilletulo vaiheessa yrityksistä huolimatta, mikä antaa arvokasta tietoa palvelujärjestelmän saavutettavuudesta.

Toimintamalliin liittyvä tiedonkeruu jatkuu osana ensiarviointityöskentelyä. Tietokäytännöistä ja tiedon hyödyntämisestä on sovittu hyvinvointialueella perheiden ja työikäisten palveluissa. Hankkeen aikana on rakennettu lisäksi yhteydet Lapin hyvinvointialueella käytössä olevaan tiedolla johtamisen Power-BI –alustalle Kaira-portaaliin.

Toimintamalli parantaa saavutettavuutta erityisesti haavoittuvien ryhmien näkökulmasta varmistamalla nopean reagoinnin yhteydenottoihin ja ilmoituksiin sekä mahdollistamalla alkuvaiheen tuen tarjoamisen ilman pitkää odotusaikaa. Asiakaspalautteet vahvistavat mallin asiakaslähtöisyyttä: perhesosiaalityössä 90 % asiakkaista koki tulleen kuulluksi ja 89 % oli tyytyväisiä asian käsittelyyn (N=195). Aikuissosiaalityössä vastaavat luvut olivat 76 % ja 70 % (N=33). Kehittäjäasiakkaat ovat olleet mukana palautelomakkeen laatimistyössä.

Toimintamalli kattaa sekä kivijalkapalvelut että etäyhteyksin tapahtuvat yhteydenotot, erityisesti puhelimitse tapahtuvan asioinnin. Ensiarviointi ja palvelutarpeen arviointi sisältävät sekä neuvontaa että asiakas- ja palveluohjausta. Digitaalisia ratkaisuja ei tässä yhteydessä ole hyödynnetty erillisenä teknologiana, vaan painopiste on ollut prosessien yhdenmukaistamisessa ja toimintatapojen selkeyttämisessä.

[Monialainen asiantuntijaryhmä Lapin hyvinvointialueen lastensuojeluun, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

Lastensuojelun asiantuntijatyöryhmä on lakisääteinen tuki lastensuojelun sosiaalityöntekijöille erityisen haastaviin asiakastilanteisiin. Lapin hyvinvointialueella asiantuntijatyöryhmä on toiminut ennen tätä kehittämishanketta muutaman vuoden, mutta sen käyttöaste ja tunnettavuus on vähäinen. Lisäksi toimintamalli on ollut haavoittuva, koska hyvinvointialueen monialaisen yhteistyön käytännöt ja rakenteet ovat olleet vasta muotoutumassa.

Asiantuntijatyöryhmän toimintamallilla vastataan erityisen haavoittuvaisessa olevien asiakkaiden, lastensuojelun asiakkaana olevien lasten tarpeisiin. Asiakkailta (lapsen vanhemmilla, huoltajilla ja lapsella itsellään) on mahdollisuus tuoda oma näkemyksensä asiantuntijatyöryhmän käyttöön kirjallisesti. Asiantuntijatyöryhmän hyödyntäminen on monipuolistunut, asiakkaiden tilanteisiin toivotaan asiantuntijatyöryhmän tukea varhaisemmissa vaiheissa, mikä parantaa asiakkaiden oikea-aikaisten palveluiden saatavuutta. Asiantuntijatyöryhmä palvelee etäyhteyksillä koko Lapin hyvinvointialueen ammattilaisia.

[Palvelutarpeen arvioinnin käsikirja perhe- ja aikuissosiaalityön palveluihin, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

Palvelutarpeen arvioinnin käsikirja kokoaa yhteen keskeisen lainsäädännön ja säädökset sekä yhteisessä kehittämistyössä sovitut käytännöt palvelutarpeen arvioinnin toteuttamiseen perheiden ja työikäisten palveluissa Lapin hyvinvointialueella. Käsikirja tukee sosiaalihuollon ammattilaisten käytännön työtä ja toimii perehdytysmateriaalina uusille työntekijöille. Se avaa myös

ymmärrettävästi ja kompaktisti palvelutarpeen arvioinnin prosessia myös muille ammattilaisille ja yhteistyökumppaneille.

[Selvitys terveydenhuollon sosiaalityöstä Lapin hyvinvointialueelle](#)

Terveysdenhuollon sosiaalityön selvitys on tehty hankkeessa osallistaen terveydenhuollossa toimivia sosiaalityöntekijöitä kolmen työpajan sarjaan. Terveys- ja sosiaalityötä koskeva selvitys on toteutettu Lapin hyvinvointialueen terveyspalveluiden ja sosiaalipalveluiden johdon tehtäväksi annosta. Selvityksen tavoitteena oli tarkastella terveys- ja sosiaalityön hallinnollisen sijoittumisen mahdollisuuksia, viranomaistyön reuna-ehdot, terveys- ja sosiaalityön tehtäväkannetta ja osaamisvaatimuksia sekä terveys- ja sosiaalityön alueellista ja toimialakohtaista jakautumista erityisesti siitä näkökulmasta, olisiko terveys- ja sosiaalityön asiantuntijuutta mahdollista hyödyntää aiempaa laajemmin. Selvitys koskee koko hyvinvointialueen terveys- ja sosiaalityötä, ja terveydenhuollon toimialalla toteutettava päihdesosiaalityö huomioidaan omana kokonaisuutenaan.

[Kehittäjäasiakastoiminta Vasa 2 -hankkeessa, Lapin HVA, \(RRP, P4, I1\)](#)

[Kehittäjäasiakkaat - eKollega](#)

Kehittäjäasiakkaat ovat olleet mukana eri kehittämiskokonaisuuksissa sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittämiskokonaisuuksissa. Lisäksi kehittäjäasiakastoimintaa on vahvistettu mentorointipilotilla, jossa kokeneemmat kehittäjäasiakkaat auttavat uusia kehittäjäasiakkaita kiinnittymään kehittämistoimintaan.

TP2: Mielenterveys ja riippuvuuspalveluiden kehittäminen

[Mielenterveyden ja riippuvuuksien hoidon kehittämisen tallenteet ja työkalut, Kaltio](#)

[Porrastettu hoitomalli, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

Mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen kehittämistyössä on lähdetty yhdessä mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen vastuualueen kanssa rakentamaan porrastettua hoitomallia lasten ja nuorten sekä aikuisten palveluissa, jonka kautta psykososiaalinen tuki- ja hoitomuodot on organisoitu uudella tavalla. Porrastettu hoitomalli on Lapin hyvinvointialueen strategian mukaista toimintaa, joka tehostaa hoidon vaikuttavuutta ja henkilöstöresurssien käyttöä, tukee taloutta ja helpottaa johtamista. Lisäksi sen avulla parannetaan asiakas- ja henkilöstökokemusta.

Porrastettu hoitomalli tuo hoitoon yhteisen viitekehyksen, valtakunnallisen kehittämisen ja koulutuksen sekä digitaalisen hoidon tarpeen arvioinnin ja hoidon työkaluja. Mallia hyödyntämällä vastataan paremmin asiakkaan tuen tarpeisiin oikea-aikaisesti ja riittävällä tavalla sekä tasalaatuisesti. Hoitoon pääsyn vahvistamisella ja yhdenmukaisella alkuarviolla valitaan aiempaa paremmin asiakkaan tarpeiden mukainen hoitomuoto. Tämä mahdollistaa oireenmukaisen vaikuttavan hoidon mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä ammattilaisten menetelmäosaamisen että asiakkaiden tarpeiden kohtaamisen paremmin. Hoitomallissa on hyödynnetty digitaalisia välineitä kuten *Älykäs hoidon tarpeen arviointi* ja *terapianavigaattori*.

Mallin lähtökohtana on asiakaslähtöisyys, jossa hoito- ja tukimuotojen sekä menetelmien valinta perustuu asiakkaan yksilöllisiin tuen tarpeisiin. Tällä tavalla vahvistetaan asiakkaiden motivaatiota ja aktiivisuutta omaan hoitoon. Psykososiaalisten hoitomenetelmien keskeinen periaate on palautteen pyytäminen asiakkaalta. Mielenterveys ja riippuvuus palvelut ovat ensisijaisesti kivijalkapalveluita, mutta etäpalveluita hyödynnetään aiempaa joustavammin. Kehittämistä on tehty tiiviissä yhteistyössä *Terapiat etulinjaan* -hankkeen toimijoiden kanssa.

[Päihde- ja riippuvuuspalveluketju, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

Hyvinvointialueitasoinen työikäisten päihde- ja riippuvuuspalveluketju selkeyttää terveydenhuollon päihde- ja riippuvuushoitoa sekä sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyötä sekä tuo esille moniammatillisen yhteistyön paikkoja. Palveluketjuun on kuvattu myös kolmannen sektorin tukimuotoja vahvistamaan sitä, että sosiaali- ja terveystalvelujen ammattilaiset kytkevät asiakkaan hoito- ja palvelukokonaisuuksiin kolmannen sektorin tukimuotoja.

Saavutettavuutta on parannettu kehittämällä matalan kynnyksen palveluita mm. vahvistamalla SHL 24 b § mukaista päiväkeskusta päihdetyön erityisenä palveluna, jotta tavoitetaan henkilöt, joilla on mahdollisesti päihde- ja /tai riippuvuusongelmia, asunnottomuutta. Palveluketjuun on myös kuvattu yleisellä tasolla, miten ammattilaiset ja kansalaiset voivat olla yhteydessä riippuvuuspalveluihin ja sosiaalipalveluihin.

Palveluketju kohdistuu kivijalkapalveluihin. Tapaamiset voivat olla asiakkaan tuen tarpeiden mukaisesti joko läsnä tai etänä palveluketjun eri vaiheissa. Asiakaspalautetta on kerätty kehittämisessä säännöllisesti sekä järjestetty kansalaistapahtumia ja kehittäjäasiakaskahviloita.

[Laitosmuotoinen päihdepalvelu - tuen ja koordinoinnin malli palveluun ohjaamiseen, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

Laitosmuotoisen päihdepalvelun ohjautumisen ja tuen prosessissa kuvataan, missä tilanteissa ja miten asiakas ohjataan laitosmuotoiseen päihdepalveluun, ja kuinka sosiaali- ja terveystalveluista tuetaan asiakasta palveluun ohjattaessa, palvelun aikana ja sen jälkeen huomioiden myös moniammatillisen yhteistyön paikat. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteensovitettu, yhteinen toimintamalli jäsentää laitosmuotoista päihdepalveluprosessia, kun prosessin eri vaiheet ovat kuvattuina konkreettisin toimintaohjein. Malli vahvistaa hoidon/palvelun jatkuvuutta, sillä asiakkaan kotiympäristöön palaamiseen liittyvä tuen tarve tulee huomioida jokaisessa prosessin vaiheessa.

Toimintamalli kohdistuu kivijalkapalveluihin ja sisältää sekä läsnä- että etätapaamisia prosessin eri vaiheissa tarpeen mukaan. Asiakkaan ollessa laitosmuotoisessa päihdepalvelussa yhteistyötä asiakkaan ja palveluntuottajan kanssa tehdään Lapissa pääsääntöisesti etätapaamisin.

[Opiskeluhuollon palvelukuvaus ml. saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut, Matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

Opiskeluhuollon matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden palvelukuvauksen tavoitteena on kuvata opiskeluhuollon palvelukokonaisuutta, tukea palveluiden yhtenäistämistä soveltuvin osin, palveluiden tasalaatuisuutta ja saatavuutta. Palvelukuvauksen tarkoitus on toimia ammattilaisten työn tukena ja perehdytyksessä sekä viestiä muille palveluille opiskeluhuollon keskeiset tehtävät.

Palvelukuvauksen avulla tehdään näkyväksi keskeiset tehtävät opiskeluhollossa, huomioiden saamenkieliset ja –kulttuurinmukaiset palvelut.

Opiskeluholllon palvelukuvauksen sisältö saamenäkökulmasta:

- 1) Opiskeluholllon nykytilan kuvaus; eli mitä palveluita tällä hetkellä on tarjolla ja mikä on tavoitetila
- 2) Saamenkielisiin palveluihin ohjautuminen
- 3) Tulkkaukäytänteet
- 4) Monialainen yhteistyö saamenkielissä palveluissa

Kuvauksessa ohjataan myös ammattilaisille suunnattujen osaamisen vahvistamisen tallenteiden ja materiaalien pariin sekä kerrotaan, mistä löytyvät asiakastyössä käytettävät varhaisen tuen saamenkieliset ja -kulttuurinmukaiset materiaalit. Nämä kaikki osaltaan tukevat opiskeluholllon palvelukuvauksen tavoitteiden täyttymistä.

[Alakouluikäisten perustason mielenterveyspalveluiden kehittäminen \(Rovaniemi, pilotti\) Sujuvat palvelut -valmennus, Lapin HVA, \(RRP, P4, I1\)](#)

Hyvinvointialueen yhtenä tärkeänä kehittämiskohteena ovat lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut. Alakouluikäisten mielenterveyspalvelujen kokonaisuus vaatii usein monialaista yhteistyötä. Vasa-verkoston tavoite on tarjota monialaista konsultaatiotukea lapsiperheen asiassa sekä sujuvoittaa ammattilaisten välistä yhteistyötä perheen palveluiden edistämiseksi.

Ideana on, että ammattilainen voi yhteistyössä asiakasperheen kanssa viedä asian verkostoon, jossa paikalla on vakiokoonpanon lisäksi asiakasperheen aiempi verkosto. Monialaisessa verkostossa tavoitteena on saada kertaistumalta sovituksi konkreettinen tuki perheelle, selkiyttää etenemistä asiassa ja saada tietoa palveluista. Vasa-verkosto on monialainen konsultoiva verkosto, jossa asiakasperhe on läsnä. Verkostossa sovitaan perheen kanssa, miten lapsen ja perheen asia etenee, kuka on perheen yhdyshenkilö ja mitä mahdollisella odotusajalla tapahtuu.

[Varhainen tuki ja nepsypalvelupolku ml. saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

Neurokirjon lasten, nuorten ja perheiden on todettu olevan erityisen haavoittuvassa asemassa palvelujärjestelmässä. Lapin hyvinvointialueella on kehitetty uutta varhaisen tuen ja nepsypalvelupolkua, joka sisältää myös saamen kielen ja kulttuurinmukaiset palvelut.

Palvelupolku on rakennettu porrastetun hoitomallin mukaisesti, ja sen myötä on luotu yhteinen viitekehys, joka pohjautuu sekä Lapin hyvinvointialueen omaan hoidonporrastukseen että valtakunnallisiin malleihin ja kehittämistyöhön. Tavoitteena on vastata asiakkaiden tuen ja palvelun tarpeisiin yhdenmukaisemmin, kokonaisvaltaisemmin, oikea-aikaisemmin ja yksilöllisesti. Ammattilaisten roolit ja vastuut on määritelty ja tehty näkyviksi palvelupolun yhteydessä.

Palvelupolku on rakennettu asiakaslähtöisesti niin, että se selkeyttää asiakkaan ohjautumista palveluissa ja tuo esiin asiakkaan oman roolin. Asiakas yksilöllisine tarpeineen on asetettu keskiöön.

Varhainen tuki ja nepsypalvelupolku huomioi saamenkielisen asiakkaan ohjautumisen palveluissa ja siihen liittyvät käytänteet mm. tulkkaukseen ja monialaiseen yhteistyöhön liittyen. Palvelupolulla ohjataan myös ammattilaisille suunnattujen osaamisen vahvistamisen tallenteiden ja materiaalien pariin sekä kerrotaan, mistä löytyvät asiakastyössä käytettävät saamenkieliset ja - kulttuurinmukaiset materiaalit. Kansalaisille suunnattu palvelupolku ja selkokieline versio on käännetty pohjois-, inarin- ja koltansaameksi.

Palvelupolun palvelut ovat ensisijaisesti kivijalkapalveluja, mutta osana palveluiden kehittämistä on edistetty tietoturvallisten etä vastaanottojen käyttöä, kuten Vire-etäryhmävalmennusta nuorille ja aikuisille. Asiakas- ja palveluohjausta toteutetaan palvelupolkujen lisäksi myös anonyymissä Nepsy-chatissa sekä Vire-etäryhmävalmennuksen yhteydessä.

[Aikuisen nepsy-digihoitopolku - pilotti, Lapin HVA \(RRP,P4,I1\) | Innokylä](#)

Aikuisen nepsy-digihoitopolku on tehty yhteistyössä hankkeen *Terveyskylän digihoitopolku* kehittämisen kanssa. Digihoitopolku on uutta toimintaa Lapin hyvinvointialueen mielenterveys- ja riippuvuuspalveluissa. Sisällöllisesti digihoitopolku pohjautuu yhteiseen ammattilaisten kanssa tehtyyn *Varhainen tuki ja nepsypalvelupolun* kehittämiseen, jossa on laajemmin kuvattu palvelupolku ikäryhmittäin. Digihoitopolulla nopeutetaan palvelujen toteutumista ja tehostetaan henkilöstöresurssien käyttöä aikuisten palveluissa.

Digihoitopolussa keskitytään ihmisen toimintakyvyn ja omien nepsy-oireiden kartoitukseen sekä niiden perusteella räätälöityihin harjoitteisiin. Asiakas etenee yksilöllisesti hoitopolulla ja kohtaa säännöllisesti ammattilaisen digihoitopolulla tai tarpeen mukaan kasvotusten. Digihoitopolku antaa ammattilaisille uudenlaisen työkalun nepsy-asiakkaiden hoidon ja valmennuksen tueksi jo ennen tutkimuksiin ohjautumista sekä sen jälkeen.

[Monialaisen yhteistyön kehittämiskokonaisuus, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

Monialaisen yhteistyön kehittämisellä on edistetty sote- palveluissa asiakkaan tuen tarpeiden tunnistamista sekä asiakkaan tuen tarpeiden kannalta olennaisten palvelujen ja hoidon yhteensovittamista. Moniammatillisessa yhteistyössä laadittu suunnitelma vähentää päällekkäistä työtä ja epäselvyyksiä eri ammattilaisten tehtävistä ja vastuista sekä vahvistaa asiakkaan/potilaan kokonaisvaltaista kohtaamista. Keskeistä on sopia suunnitelmassa monialaista yhteistyötä koordinoiva ammattilainen. Tehostamalla ja jäsentämällä toimintaa kohdennetaan resursseja oikein ja jonotilanne helpottuu.

[Ammattilaisen osaamisen vahvistaminen mielenterveys ja riippuvuus palveluissa, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen osana kehittämistä tukee mielenterveys- ja riippuvuusoireiden tunnistamista ja puheeksi ottamista sekä vahvistaa näyttöön perustuvien menetelmien käyttöönottoa. Osaamisen vahvistamisen kokonaisuudella lisätään Lapin hyvinvointialueen suomen- ja saamenkielisten sote-ammattilaisten neurokirjon, mielenterveys- ja päihdeosaamista, mikä vaikuttaa osaltaan asiakkaiden ja potilaiden tuen, palvelun ja hoidon tarpeen arviointiin, näiden laadukkaaseen suunnitteluun, niiden piiriin pääsyyn sekä toteuttamiseen.

[Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen saamenkielisissä ja kulttuurinmukaisissa palveluissa, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen saamenkielisissä ja –kulttuurinmukaisissa palveluissa tukee saamelaiden kielellisten oikeuksien toteutumista ja saamelaisen asiakkaan kokonaisvaltaista kohtaamista, myös kulttuuritausta huomioiden, sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Hankkeessa on tuotettu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa paljon uutta materiaalia (mm. koulutustallenteet, psykoedukatiiviset sisällöt, työvälineet), jota sote-alan ammattilaiset voivat hyödyntää oman osaamisen vahvistamiseen. Materiaalit on suunnattu erityisesti Lapin hyvinvointialueen sote-alan ammattilaisille, joita laki velvoittaa huomioimaan saamelaiden kieleen liittyvät oikeudet palveluissa. Materiaaleista hyötyvät myös asiakkaat ja muut ammattiryhmät sekä Lapin hyvinvointialueen ulkopuolella työskentelevät ammattilaiset, jotka kohtaavat saamelaisia työssään. Osaamisen vahvistamisen kokonaisuudella on valtava merkitys saamelaisyhteisölle tiedon lisääntymisen vuoksi, ja saamenkieliselle yhteisölle uusien neurokirjon sanojen luomisen vuoksi.

[Lapin digiNepsey-verkkosivusto, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

[Lapin digiNepsey- verkkosivu - eKollega](#)

[Lapin digiNepsey-verkkosivu – Lapha.fi](#)

Lapin digiNepsey -verkkosivuille on koottu tietoa neurokirjosta valtakunnallisten kattojärjestöjen, alueellisten järjestöjen ja yhdistysten, kokemusasiantuntijoiden ja vierailevien asiantuntijoiden kautta ja avulla. Tieto on tehty mahdollisimman saavutettavaksi jokaiselle tietoa etsivälle, oli kyseessä kansalainen tai ammattilainen.

Lapin digiNepsey -verkkosivuille on koottu myös neuropsykiatrisen palvelupolun, ml. saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut, kehittämisen kokonaisuuden tuotokset kaikkien saataville. Palvelupolusta on asiakkaalle ja ammattilaiselle omat versiot kaikkien nähtävillä. Tämä lisää läpinäkyvyyttä, yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta. Verkkosivuilla on myös ohjausta matalan kynnyksen palveluihin niin järjestöihin, Mielenterveystaloon kuin Lapin hyvinvointialueen palveluihin.

Verkkosivuilla on tietoa neurokirjosta myös saamelaisuuden näkökulmasta ja materiaali-pankissa on saamenkieliselle ja –kulttuurinmukaiselle materiaalille oma osionsa, johon on koottuna laajasti neurokirjoon liittyvää materiaalia.

TP3: Vammaisten palveluiden kehittäminen

[Vammaispalveluiden valmennuskokonaisuus sosiaalihuollon ammattilaisille, Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

[Vammaispalveluiden kehittäminen, VASA 2 -materiaaleja Kaltiossa](#)

Valmennuskokonaisuuden tavoitteena on vahvistaa vammaispalveluiden ammattilaisten ja sosiaalihuollon peruspalveluiden ammattilaisten osaamista vammaispalveluiden palveluista ja palveluita määrittävästä lainsäädännöstä. Hankkeessa on järjestetty yhteistä valmennusta

sosiaalihuollon ammattilaisille. Valmennuksissa on käyty läpi uudistuvaa vammaispalvelulakia palveluittain, lain soveltamisalaa ja ajankohtaisia kysymyksiä.

Valmennuksen avulla on luotu yhteinen ymmärrys vammaispalveluiden roolista sosiaalihuollon erityispalveluna. Valmennuksessa on käyty läpi uudistuvan vammaispalvelulain soveltamisala, kaikki palvelut ja ajankohtaisia kysymyksiä. Lisäksi on syvennytty toimintakyvyn arvioon ja dokumentointiin. Ymmärrys vammaispalveluiden roolista erityispalveluna voi mahdollisesti vähentää häiriökysyntää, tavoitteena on, että asiakkaat ohjautuvat jo ensisijaisesti heidän tuen tarpeisiinsa vastaavien palveluiden piiriin.

Toimintamallilla on luotu yhteistä ymmärrystä vammaispalveluiden roolista sosiaalihuollossa ja yhteistä ymmärrystä vammaispalveluiden palveluista. Tavoitteena on, että asiakas ohjautuu sujuvasti hänen tukensa tarpeeseen vastaavien palveluiden piiriin.

Vammaispalveluiden palveluketju, Lapin HVA (RRP, P4, I1)

Vammaispalveluiden ammattilaisen palveluketju on mallinnettu ja kuvattu monialaisessa yhteistyössä. Palveluketjuun sisältyvät asiakasprosessin vaiheet ja sisältökuvaukset. Lisäksi ammattilaisten työn tueksi on kuvattu esimerkinomaisesti herätteitä, jolloin palvelutarpeen arviota tulisi mahdollisesti tehdä yhteistyössä vammaispalveluiden ja peruspalveluiden kesken.

Palveluketju mahdollistaa monialaisen yhteistyön lisääntymisen ja yhteisen ymmärryksen luomisen vammaispalveluiden roolista sosiaalihuollossa. Erityspalveluiden tukea on peruspalveluissa käytettävissä ja ammattilaisten osaamista hyödynnetään laajasti.

Vammaispalveluiden palveluketju voi vähentää häiriökysyntää, koska asiakkaat ohjautuvat jatkossa useammin tarpeeseen vastaavan palvelun piiriin.

Palvelutarpeen arvioinnin valmennus vammaispalveluiden ammattilaisille, Lapin HVA (RRP, P4, I1)

Lapin hyvinvointialueen vammaispalveluiden viranomaistyötä tekeville ammattilaisille toteutettiin palvelutarpeen arvioinnin valmennuskokonaisuus 2023-2024. Valmennuksella vahvistettiin ammattilaisten osaamista ja yhteistä ymmärrystä sosiaalihuoltolain mukaisesta palvelutarpeen arvioinnista sekä luotiin yhteisiä käytäntöjä palvelutarpeen arvioinnin toteuttamiseen. Yhteinen ymmärrys lisää asiakkaiden yhdenvertaista ja tasapuolista kohtelua.

Valmennuskokonaisuus pohjautui *Tulevaisuuden sote keskus* -hankkeen palvelutarpeen arvioinnin valmennukseen. Vammaispalveluiden kokonaisuudessa huomioitiin vammaispalveluiden rooli sosiaalihuollon erityispalveluna ja vammaispalveluita määrittävä lainsäädäntö. Valmennus koostui kolmesta etätapaamisesta ja kolmesta työpajasta. Työpajoissa oli mukana myös kehittäjäasiakkaita. Tapaamisilla mallinnettiin palvelutarpeen arvioinnin prosessi ja käsiteltiin tapaamisilla esiin nousseita kysymyksiä ja teemoja.

Hengityslaitteen varassa elävän henkilön palveluketju, Lapin HVA (RRP, P4, I1)

Uudistuva lainsäädäntö muuttaa hengityslaitteen varassa elävien henkilöiden palveluiden järjestämistä merkittävästi. Palveluprosessien avaaminen ja vastuunjaon selkeyttäminen on erittäin tärkeää, koska toimivat palvelut ovat hyvin kriittisiä tälle asiakasryhmälle. Uudistuvassa lainsäädännössä nykyisten hengityshalvausstatuksen omaavien henkilöiden asema sairaalan kirjoilla olevina laitospotilaina poistuu, ja hengityshalvauspotilaita koskeva säätely puretaan asiakasmaksulaissa. Asiakasryhmän palvelut järjestetään jatkossa vammaispalvelulain perusteella.

Lapin hyvinvointialueen vammaispalveluissa nousi esiin tarve selkeyttää ja mallintaa vastuunjakoja ja prosessia, kun asiakkuuteen tulee hengityslaitteen varassa elävä henkilö. Hankkeessa kuvattiin tarkasti tulevat lainsäädännön muutokset, vammaispalveluiden rooli, terveydenhuollon ja vammaispalveluiden vastuunjako ja tehtiin prosessikaavio asiakkuuteen tulosta, jossa kuvataan eri toimijoiden vastuut ja käytännön tehtävät.

TP4: Ikäihmisten palveluiden kehittäminen

Ikääntyneiden palveluiden toimintamallit

[Konsultaatiokäytänteet äkillisissä tilanteissa ikääntyneiden asumispalveluyksiköissä ja kotihoidossa Lapin HVA \(RRP, P4,I1\)](#)

Ikääntyneiden asumispalveluissa ja kotihoidossa on mallinnettu äkillisten tilanteiden konsultaatiokäytänteitä Lapin hyvinvointialueella. Alueella on käytössä vaihtelevia ja osin toisistaan poikkeavia käytäntöjä eri ammattiryhmien välillä toteutettavissa äkillisten tilanteiden konsultaatioissa. Yhtenäisyyden vahvistamiseksi on laadittu toimintamalli tilanteisiin, joissa asiakkaan vointi äkillisesti heikkenee, yhdessä Lapin hyvinvointialueella toimivien eri projektien kanssa kuten ensihoitopalvelu osana sote-palvelukokonaisuutta & hyvinvointialueen yhteinen tilannekeskus- ja resurssiohjaustoiminto sekä Päivystysapu 116117 käyttöönotto ja kehittäminen. Äkillisten tilanteiden konsultaatiokäytänteiden yhtenäistäminen tukee potilasturvallisuuden parantumista sekä vähentää asiakkaiden päivystyskäyntejä.

Mallinnuksen tavoitteena on vahvistaa hoitohenkilöstön valmiuksia reagoida nopeasti ja johdonmukaisesti muuttuviin asiakastilanteisiin. Lisätä työn sujuvuutta ja varmistaa yhtenäinen toimintatapa ammattiryhmien kesken, mikä edistää hoidon ja palvelujen oikea-aikaisuutta. Mallinnus tarjoaa pohjan alueellisesti yhtenäisille toimintakäytännöille ja tukee pitkäjänteistä kehittämistyötä ikääntyneiden palveluissa.

Tämän lisäksi on selvitetty ikääntyneiden palveluiden lääkärinkiertokäytänteitä, määräaikaikontrollien toteutumista sekä ennakoivien hoito- ja palvelusuunnitelmien laatimista. Tämä tieto on tuotettu Lapin hyvinvointialueelle jatkokehittämisen tueksi.

[Kotisairaalan kehittäminen ilman paikallista vuodeosasto toimintaa Lapin HVA \(RRP, P4,I1\)](#)

Kolarissa aloitettiin keväällä 2024 Lapin hyvinvointialueen aluehallituksen päätöksellä pilottitoiminta sosiaali- ja terveystyöpalvelut yhdistävästä toimintamallista perusterveydenhuollon sairaalahoidosta. Sairaanhoidon tiimin toimintamalli on uudenlaisen palvelukokonaisuuden rakentaminen, jota ei ole aikaisemmin ollut Lapin hyvinvointialueella. Toimintamallissa sairaanhoidon tiimi korvaa perinteisen vuodeosastotoiminnan. Sosiaali- ja terveystyöpalvelut yhdistävän mallin kehittämisen ja pilotoinnin tavoitteena on turvata lähipalvelut kunnissa. Pilotin aikana kehitetyllä toimintamallilla vastataan sairaanhoidollisiin tarpeisiin ilman erillistä vuodeosastoa yhdistämällä ympärivuorokautinen kotihoito ja kotisairaala. Nämä muodostavat sairaanhoidon tiimin. Myös palveluasuminen ja ensihoito on liitetty osaksi kokonaisuutta, joka vastaa potilaiden sairaanhoidollisiin ja hoivan tarpeisiin heidän kotipaikkakunnallaan.

Sairaanhoidon tiimin tarkoituksena on tarjota muun muassa tilapäistä ympärivuorokautista hoitoa, suonensisäistä lääkehoitoa ja saattohoitoa potilaan kotiympäristössä, sairaanhoidon tiimin tiloissa tai palveluasumisen yksiköissä. Tämä mahdollistaa palvelujen jatkuvuuden ja saatavuuden myös pienellä paikkakunnalla, jossa ei ole vuodeosastotoimintaa. Tukivuodeosastona toimii toisen kunnan alueella oleva vuodeosasto

4.3 Mitä erikseen määriteltäviä digitaalisia toimintamalleja olette ottaneet käyttöön ja jalkauttaneet (hankesuunnitelman kohta 1b)?

TP 1: Virtu.fi palveluportaalin käyttöönoton laajentaminen ja juurruttaminen

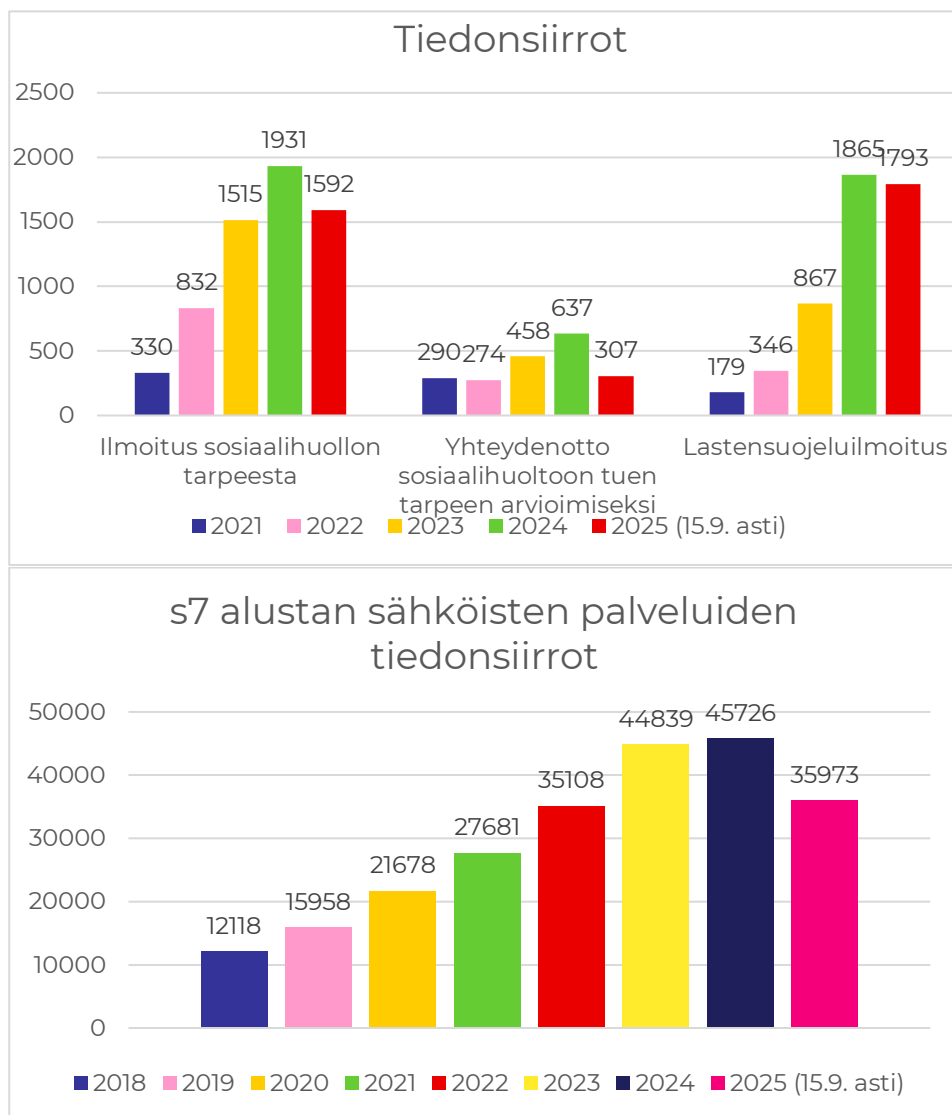
[OmaVirtu - Lapha.fi](#)

Digitaalisten palveluiden saavutettavuutta parannettiin laajentamalla kuntakohtaiset palvelut koko lapin hyvinvointialuetta koskeviksi palveluiksi. Tämä edellytti myös digitaalisten palveluiden esille tuomista Laphan ja ekollegan sivustoilla. Kuntakohtainen Virtu.fi-sivusto ja sen palvelut siirrettiin joko Lapha.fi-sivuston digipalveluihin tai OmaVirtu-portaaliin. Tavoitteena oli yhtenäistää palvelurakenne, selkeyttää palveluiden löydettävyyttä ja mahdollistaa sujuvampi asiointi kansalaisille ja ammattilaisille koko alueella, myös saamenkieliset palvelut huomioiden.

Tavoitteena oli olemassa olevien digitaalisten palveluiden käyttöönoton laajentaminen ja juurruttaminen koko hyvinvointialueelle palvelualueittain ja toimintayksiköittäin. Tavoitteet saavutettiin seuraavasti:

- Virtu.fi-sivusto suljettiin hallitusti, ja käyttöön jääneet palvelut siirrettiin Lapha.fi-sivustolle tai OmaVirtu-portaaliin.
- Palvelut käytiin sisällöllisesti läpi: harvoin käytettyjä palveluita yhdistettiin laajemmiksi kokonaisuuksiksi ja osa palveluista suljettiin.
- Palvelut yhtenäistettiin ja jalkautettiin palvelualueille.
- Lomakkeet yhdenmukaistettiin hyvinvointialueen virallisten mallien mukaisiksi.
- CSAMHEALTH S7 -alustan tietorakenteet muutettiin vastaamaan palvelualuejakoa ja organisaatorakennetta.
- Omaolo palvelusta irtauduttiin Lapin hyvinvointialueen päätöksellä 2024

Käytön tukea tarjottiin ammattilaisille ja asiakkaille uusien palveluiden osalta vuoden 2025 loppuun asti.

Palveluiden löydettävyys ja käytettävyys ovat parantuneet. Palvelut ovat nyt saavutettavissa keskitetysti Lapha.fi:n digipalveluista, ja niitä käytetään laajasti koko palvelualueella. Lomakkeiden ja tietorakenteiden yhdenmukaistaminen tukee palveluiden tasa-arvoista toteutumista ja hallinnollista selkeyttä. Digitaalisten kanavien hyödyntäminen on keventänyt manuaalista työtä ja parantanut tiedonkulkua ammattilaisten välillä. Otettujen lomakkeiden ja palveluiden lista ja käyttö on mahdollista koko hyvinvointialueella (esim. lastensuojeluilmoitus, ennakollinen lastensuojeluilmoitus, sosiaalihuoltolain mukainen ilmoitus, perheoikeudelliset digipalvelut, sekä tiedonsiirto ammattilaisten välillä tietoturvalisessä yhteydessä).

TP 3. Terveyskylän levittäminen ja juurruttaminen

[Tyypin 2 diabeetikon sekä esidiabeetikon perusterveydenhuollon digihoitopolku, Lapin hyvinvointialue \(RRP, P4, I1, I4\)](#)

Perusterveydenhuollossa on otettu käyttöön Diabetes (2-typin diabetes, esidiabetes, raskausdiabetes synnytyksen jälkeen) digihoitopolku, jota laajennetaan koko Lapin hyvinvointialueelle.

[Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteiskäyttöinen raskausdiabeteksen digihoitopolku Lapin hyvinvointialueella \(RRP, P4, I1, I4\)](#)

Raskausdiabeteksen erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteiskäyttöinen digihoitopolku on otettu käyttöön.

[Nepsy-piirteisten aikuisten digihoitopolku, Lapin HVA \(RRP,P4,I1\)](#)

Mielenterveyspalveluiden Nepsy-piirteisten aikuisten digihoitopolku on otettu käyttöön syksyllä 2025 yhteistyössä hankkeen mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen kehittämistyön kanssa.

Hanke laajensi Terveyskylän digihoitopolkujen käyttöä yhteiskäyttöpoluiksi ja jalkautti niitä perusterveydenhuoltoon: erikoissairaanhoidossa on käytössä synnytyspelon lievittämisen, hematologisen potilaan ja LPKS:n syöpäpotilaan polut, leikkauspotilaan polut otetaan käyttöön syksyllä 2025, ja perusterveydenhuollossa on käytössä diabeteksen (tyypin 2, esidiabetes, raskausdiabetes synnytyksen jälkeen) polku, jota laajennetaan vuonna 2025 koko alueelle. Uniapnean ja LKS:n syöpäpotilaan polut on laajennettu perusterveydenhuoltoon, raskausdiabeteksen yhteiskäyttöinen polku on otettu käyttöön ja sitä skaalataan vuosina 2025–2026, nepsy-piirteisten aikuisten polku otettiin käyttöön syksyllä 2025 ja painonhallinnan polku on kuvattu ja pilotointi alkaa Rovaniemen perusterveydenhuollossa syksyllä 2025.

Kansallisesti Pohjois-Suomen YTA-alueella otettiin syksyllä 2025 käyttöön munuaiskasvainpotilaan yhteiskäyttöinen polku, ja yhteistyönä järjestettiin Terveyskylä-seminaari maaliskuussa 2025.

Asetetuista tavoitteista polkujen laajentaminen ja jalkauttaminen saavutettiin, vaikuttavuuden ja käytön seuranta on käynnissä ja sisältöjen sekä jakelukanavien uudistaminen toteutui osittain, sillä DigiLapha-alustan ”yhden luukun” toteutuksen aikataulu tarkentuu myöhemmin. Tavoitteiden toteutumista seurataan käyttöönotoilla, kustannushyötylaskennalla ja jatkuvalla asiakas- ja ammattilaispalautteella; toukokuuhun 2025 mennessä otettiin käyttöön kymmenen uutta polkua ja laajennettiin kolmea, poluille liitettiin 2 480 asiakasta joista 1 961 kirjautui palveluun, ja ammattilaiskäyttäjiä oli 233 (39 vuoden 2023 lopussa). Käyttö kasvoi merkittävästi Terveyskylän avoimella sivustolla vuonna 2024, ja Askem-palaute parani (”Kyllä” 61 → 64 %, tyytyväisyys 7,70 → 7,72). Toiminnan tuotoksina vahvistuivat ennaltaehkäisy, elintapaohjaus ja omahoito sekä ammattilaisten työn sujuvuus, ja odotettavissa on palvelukuorman kevenemistä.

Käyttäjätilastoja sekä käyttömäärien muutoksia seurataan HUS Power BI –palvelun kautta, josta voidaan suodattaa Lapin hyvinvointialueen tilastot. Käyttäjämäärät ovat kasvaneet erinomaisesti

Mielenterveystalo käyttäjät Lappi:

- 2023: sivunkatselut 160 580, istunnot 31 616
- 2024: sivunkatselut 188 644 (+17 %), istunnot 42 830 (+31 %)
- 2025 30.4. saakka sivunkatselut: 80 421 (+21 %), istunnot 19 468 (+44 %)

Terveyskylä käyttäjät (avoin sivusto) Lappi:

- 2023: sivunkatselut 187 517, istunnot 78 346
- 2024: sivunkatselut 414 669 (+121 %), istunnot 96 086 (+23 %)
- 2025: 30.4. saakka sivunkatselut 205 098 (+153 %), istunnot 39 331 (+30 %)

Terveyskylä PRO ammattilaiskäyttäjät Lappi:

- 2023: sivunkatselut 3317, istunnot 456
- 2024: sivunkatselut 5474 (+65 %), istunnot 493 (+8 %)
- 2025: 30.4. saakka sivunkatselut 2805 (+114 %), istunnot 244 (+55 %)

Mielenterveystalon ammattilaiskäyttäjät Lappi:

- 2023: Sivunkatselut 14 879
- 2024: sivunkatselut 15 858 (+7 %)
- 2025: 30.4. saakka sivunkatselut: 6399 (-17 %)

5 Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista

5.1 Hankkeessa kehitetyt ja käyttöön otetut monialaiset asiakas- ja palveluohjausta tukevat, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (ml. liikunta-, luonto-, kulttuuri- ja sotepalveluiden) integroidut toimintamallit osana sote-uudistuksen toimeenpanoa

5.1.1 Mitä monialaisia asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalleja olette kehittäneet?

[Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen monialainen asiakas- ja palveluohjaus Lapin HVA \(RRP, P4, I2\)](#)

Asukkailla on aiempaa paremmat mahdollisuudet edistää hyvinvointiaan, kun palvelut ja toiminta on koottu yhteen ja niiden hyödyntämistä tuetaan monialaisella ohjausmallilla. Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät palvelut ovat helposti löydettävissä Lapin alueen asukkaille ja asiakastyötä tekeville ammattilaisille digitaalisen palvelutarjottimen kautta. Lisäksi se toimii ammattilaisten välineenä asiakkaiden ohjaamisessa ennaltaehkäisevien palveluiden pariin.

[Arviointiväline HYTETU-yhteistyön kehittämiseen Lapin HVA \(RRP, P4, I2\)](#)

Arviointiväline tukee monitoimijaista yhteistyötä. Se on suunnattu hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden monitoimijaisille yhteistyöryhmille ja verkostoille, joiden tehtävänä on asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistäminen. Yhteistyön kehittämisen osa-alueita ovat vastuut, rakenteet, tavoitteellisuus, tietopohja, osallistuminen ja johtaminen.

[Lapin hyvinvointilähete toimintamalli \(RRP, P4, I2\)](#)

Hyvinvointilähete on toimintamalli ihmisen tukemiseen yhteisöllisin keinoin. Kohderyhmään kuuluvat aikuiset, joiden elämänlaadun lisäämisessä seura ja arjen mielekäs toiminta ovat keskeisiä. Tavoitteena on yksinäisyyttä tai muita lieviä mielialaoireita tuntevien ihmisten ohjaaminen yhteisöllisen toiminnan pariin ja näin vähentää sosiaalisista syistä johtuvia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden käyntejä.

[Arkeen Voimaa - itsehoitoryhmien pilotointi ja jalkauttaminen Lapin HVA \(RRP, P4, I2\)](#)

Arkeen Voimaa on kansainväliseen näyttöön perustuva itsehoidon ryhmätoimintamalli suomenkielisille täysi-ikäisille, jotka haluavat vahvistaa omaa hyvinvointiaan. Aikuisväestölle sopiva ryhmätoiminta vahvistaa itsehoitotaitoja sekä tukee osallistujien hyvinvointia sekä arjessa pärjäämistä.

[Linkkihenkilökoulutuksen ja mentoroinnin mallinnus Lapin HVA \(RRP, P4, I2\)](#)

Mallinnus on Hyvinvointilähete-toimintamalliin liittyvää linkkihenkilötoiminnan koulutusta, johon kuuluvat myös koulutuksen kehittäminen sekä täydennyskoulutus. Linkkihenkilö toimii hetken aikaa rinnalla kulkijana hyvinvointilähetteen saajalle. Toiminnan tarkoituksena on tukea esimerkiksi henkilökohtaisen tavoitteen kirkastamisessa, yhteisöihin kiinnittymisessä sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden linkkinä. Linkkihenkilöiden ja koordinaattoreiden mentoroinnilla tuetaan

ammattillista kasvua, mahdollistetaan vertaistuki sekä toiminnan kehittäminen. Koulutuksen osalta on tehty kansallista sekä kansainvälistä yhteistyötä.

MARAK etäkokous Lapin malli Lapin HVA (RRP, P4, I2, I4)

MARAK on vakavan parisuhdeväkivallan uhrien tukemiseksi kehitetty monialainen riskinarviointi- ja kokousmalli. Lapin malli mahdollistaa kokoukseen osallistumisen etäpalveluna lähellä asiakasta yhdessä ammattilaisen kanssa. Mallin avulla palvelun ja erityisosaamisen saavutettavuus ja yhdenvertaisuus paranevat.

Arjen turvan verkostotyö: ennaltaehkäisevät turvallisuuden toimintamallit Lapin HVA (RRP, P4, I2)

Toimintamalli on suunnattu monitoimijaisissa verkostoissa työskenteleville ja yhdyspinnan toimijoille. Se tarjoaa käytännönläheistä perustietoa sekä työkaluja hyvinvoinnin ja arjen turvallisuuden edistämiseksi sekä toimintamallien implementoinnin tukemiseksi.

Ankkuritoiminnan vahvistaminen Lapin HVA (RRP, P4, I2)

Toimintamalliin kuuluu Ankkuritoiminnan moniammatillisten tiimien perustaminen uusille alueille Lapissa sekä aiemmin käynnistyneiden Ankkuritiimien vahvistaminen. Toiminnalla autetaan rikoksilla- ja/tai päihteillä oireilevia tai muuten syrjäytymisvaarassa olevia nuoria ja perheitä moniammatillisesti. Malli vahvistaa yhdenvertaisuutta sekä moniammatillista yhteistyötä koko hyvinvointialueella nuorten ennaltaehkäisevässä työssä. Se auttaa tunnistamaan ja osallistamaan alueellisia verkostoja (mm. Perhekeskusverkosto) sekä muita toimijoita ennaltaehkäisevän työn tueksi.

HYTETU-aamukahvit Lapin HVA (RRP, P4, I2)

Aamukahvit ovat kuukausittainen etätilaisuus, joka mahdollistaa verkostoitumisen, avoimen keskustelun ja tiedon vaihtamisen sekä hyvien käytäntöjen jakamisen hyvinvointialueella, kunnissa ja järjestöissä työskentelevien ammattilaisten kesken.

5.1.2 Sisältyykö toimintamalliin liikunta-, luonto-, kulttuuri-, ravitsemus elintapaohjaus- mielenterveys- ja/tai osallisuussisältöjä?

Hyvinvointilähete on vapaaehtoisuuteen perustuva kevyt toimintamalli yhteisölliseen toimintaan ohjautumisessa. Toiminta, johon lähetteen saaja ohjautuu, voi olla esimerkiksi kunnan, järjestön tai muun yhteisön toteuttamaan toimintaa, joka vastaa lähetteen saajan arvoja ja mielenkiinnon kohteita kuten esimerkiksi edellä mainittuja osallisuussisältöjä.

Arkeen Voimaa -itsehoitoryhmässä käsitellään laajasti eri hyvinvoinnin osa-alueita. Ryhmätoiminnan tarkoituksena on vahvistaa osallistujien itsehoitotaitoja ja sitä kautta kohentaa heidän arkipärrjäämistään. Ryhmä sisältää kattavasti terveyttä edistäviin elintapoihin liittyviä sisältöjä. Ryhmäkertojen teemat sisältävät muun muassa ravitsemukseen, kaatumisten ehkäisyyn ja liikuntaan liittyvää tietoa ja harjoituksia. Osallistujat tekevät viikoittain hyvinvointiaan lisäävän toimintasuunnitelman, johon he voivat myös valita esimerkiksi luontoon ja kulttuuriin liittyviä tavoitteita.

Osallistujia ohjataan lainaamaan oheismateriaalina toimiva kirja kirjastoista, jolloin jokainen ryhmäläinen ohjautuu myös kuntien sivistyspalveluiden piiriin. Mielenterveyssisältöinä ryhmän sisällöissä pidetään harjoitteita, joissa käsitellään mielialan laskua ja hankalia tunteita, ajatusten uudelleen suuntaamista ja oman mielen käyttämistä itsehoidon tukena. Ryhmän sisältöihin kuuluu myös tunteiden ymmärtäminen, vuorovaikutus ja terveyden huollon ammattilaisten kanssa toimiminen, joiden voidaan katsoa lisäävän myös osallisuuteen liittyviä valmiuksia. Kohtaavia ryhmiä toteutetaan järjestön tai kunnan tiloissa (esim. kirjasto), joissa ryhmäläisten on mahdollista edistää hyvinvointiaan myös ryhmän ulkopuolella.

Arjen turvan toimintamallien avulla edistetään mielenhyvinvointia ja osallisuutta vahvistamalla yhteisöjen yhteistyötä ja tiedon jakamista. Verkostokartoitusten avulla on luotu kattavampi tilannekuva, joka tukee nuorten hyvinvointia, tarpeita ja toimijoita, sekä Ankkuri-toimintamallin käyttöönottoa alueilla. Verkkokurssien avulla tuetaan yhdyspintatoimijoiden osaamista, tavoitteena parantaa monitoimijaista arjen hyvinvointi- ja turvallisuustyötä. Kokemusasiantuntijoiden osallistaminen kehittämistyöhön tuo arvokasta asiantuntemusta ja näkökulmaa. Arjen turvan toimintamallit tukevat yksilön osallisuutta sekä mielen hyvinvointia, edistäen samalla alueellista yhteistyötä ja turvallisuutta.

Kansallisesti käytössä olevat ja strukturoidut toimintamallit **Ankkuri, Hoito syytteen sijaan ja MARAK** perustuvat asiakkaan suostumukseen saattaa hänen asiansa moniammatillisen työn piiriin. Moniammatillisen tiimin pyrkimyksenä on ohjata asiakas hänen asiansa kannalta oikea-aikaisiin ja tarkoituksenmukaisiin palveluihin ja avun piiriin. Asiakkaan osallistaminen on yksi tavoitteista. Toimintamallien moniammatillisella palveluohjauksella voidaan vahvistaa myös asiakkaan osallisuutta mielenterveyden palveluihin ja toimintoihin.

5.1.3 Mitä näistä edellä olevista malleista olette ottaneet käyttöön ja mitä käyttöönotosta on päätetty?

Lapin hyvinvointialueen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen **monialaisen asiakas- ja palveluohjauksen mallin käyttöönoton** prosessi on sovittu yhteistyössä Lapin hyvinvointialueen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä (hytetu) tekevän tiimin kanssa (2.12.2024 ja 13.1.2025). Hytetu-tiimin kanssa käytyjen keskusteluiden pohjalta malliin on tehty tarkennuksia, jonka jälkeen malli esiteltiin ja tehtiin sen käyttöönotosta esitys 13.1.2025 hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden johtoryhmälle.

Sote-palveluiden johtoryhmä puolsi asiakas- ja palveluohjausmallin käyttöönottoa sekä juurruttamista osaksi Lapin hyvinvointialueen toimintaa ja budjetointia. Pöytäkirjaote päätöksestä löytyy liitteestä 1. Koska kehittämistyö hytetu-asiakas- ja palveluohjausmalliin oleellisesti kuuluvien *digitaalisen palvelutarjottimen*, *Hyvinvointia arkeesi* -verkkosivun ja asiakasohjausta tukevan *hyvinvointilähete* -toiminnan osalta on vielä kesken, palataan monialaisen asiakas- ja palveluohjauksen mallin resurssointiin liittyviin kysymyksiin vielä tarkemmin kevään 2025 aikana. Lapin hyvinvointialueen hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunnalle malli pyritään esittelemään kokonaisuudessaan toukokuun kokouksessa 2025.

Lapin hyvinvointialueen **hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaan 2024–2025** on kirjattu **hankkeessa kehitettäviä toimintamalleja** tarkentavine toimenpiteineen ja vastuutahoittain eri painopisteiden alle. Suunnitelmaa käytettiin lausunnoilla ja päätöksenteossa hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunnalla (12.4.2024, 5.9.2024), aluevaltuustolla (16.9.) ja aluehallituksella (24.4.2024, 11.9.2024) sekä saamenkielen lautakunnalla (8.5.2024).

<https://www.hyvinvointikertomus.fi/preview/19708450034>

- **Painopiste 1: Mielenterveyden tuki / Tuetaan lasten, nuorten ja mielenhyvinvointia**
Ankkuri-toimintamallin käynnistäminen ja laajentaminen, MARAK-toiminnan laajentaminen, Arkeen Voimaa itsehoitoryhmät
- **Painopiste 3: Hyvinvointia ja terveyttä edistävät elintavat**
Digitaalinen hytetu-palvelutarjotin, Arkeen Voimaa itsehoitoryhmät, Hyvinvointilähete-toiminta
- **Painopiste 4: Arjen turvallisuus**
Digitaalisen hytetu-palvelutarjottimen kehittäminen, Arkeen Voimaa itsehoitoryhmät, hyvinvointilähete
- **Painopiste 5: Päähteettömyyden tuki**
Ankkuri toimintamallin käynnistämiset ja laajentamiset, RIKO-toimintamallin vakiinnuttaminen ja laajentaminen lounaiselle alueelle, hoito syytteen sijaan toiminnan yhdenmukaisen mallin vahvistaminen, osaamisen lisääminen
- **Painopiste 6: Yhteistyörakenteet**
varmistetaan käyttöön otettujen monitoimijaisen toimintamallien jatkuvuus, monitoimijaisen osaamisen tuki ja hyödynnetään arviointimallia monitoimijaisen yhteistyön kehittämisessä

Arkeen Voimaa toimintamallin juurruttaminen osaksi Lapin hyvinvointialueen sote-palveluita on onnistunut erinomaisesti. Toimintamallin pysyvän monialaisen koordinaatiomallin ja lisenssin resurssin osalta on käyty neuvotteluja perusterveydenhuollon (PTH) johtoryhmässä. PTH:n johtoryhmä piti ryhmätoiminnan monialaista koordinaatiota sote-integraation edelläkävijänä ja sitoutui sisällyttämään lisenssin budjettiinsa hankkeen päätyttyä.

Arkeen Voimaa on osana mielenterveyden- ja riippuvuuksien palveluiden porrastettua hoitomallia. Hankkeen aikana edistetään toimintamallin linkittymistä muihinkin hoito- ja palveluketjuihin. Arkeen Voimaa liitetään hyvinvointialueella kehitteillä oleviin alueellisiin pitkäaikaissairauksien hoito- ja seurantasuosituksiin omahoidon ohjaukseen, sekä diabeteksen digihoitopolkuun.

Arjen turvan toimintamallit on kirjattu osaksi Lapin hyvinvointialueen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa 2024–2025 ja näin ollen niiden käyttöönottoon on sitouduttu. Nuorten rikoskäyttäytymiseen puuttuvan moniviranomaismallin Ankkurin käyttöönoton ja yhteistoiminnan osalta saatiin päätös allekirjoittaa yhteistoimintasopimukset Lapin hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen johtoryhmässä 3.2.2025. Yhteistoimintasopimuksissa ovat lisäksi mukana Lapin kunnat ja Lapin poliisilaitos. VASA 2 -hankkeen mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen kehittämistyön kanssa ollaan yhteisesti mallintamassa ja viemässä eteenpäin alueella jo toimivan nuorten riippuvuuksien palvelun yksikön *Hoito syytteen sijaan* mukaista hoitoprosessia. Tällä mahdollistetaan tasapuolinen ja yhdenmukainen palvelu Lapissa kaikille HSS asiakkaille.

Hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi on Lapissa tehty pitkäjänteisesti työtä. Kansallisia strategioita on toteutettu Lapin maakuntaohjelman, hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman sekä Lapin hyvinvointialueen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman 2024–2025 avulla. Strategian mukaista toimintaa on edistetty hankkeen eri toimintamalleilla.

- “Hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistäminen ja yhdyspintatyö kuntien ja muiden tehtäväkentän sidosryhmien kanssa.” Lapin Hyvinvointialueen hallintosäntö 40§
- Lapin liitto – Lappi-sopimus – Lapin maakuntaohjelma 2022–2025 (ss. 10–15, 49–53). Lappi-sopimus juontaa alueelliset toimenpiteet sisäisen turvallisuuden strategiasta
- Sisäisen turvallisuuden strategia - Sisäministeriö

5.1.4 Miten toimintamallit ovat vahvistaneet yhteistyötä alueen a) kuntien ja b) järjestöjen kanssa?

Lapin alueen **kuntien kanssa** on tehty toimintamallikohtaista yhteistyötä, joka on kuvattu mallikohtaisesti alla. Tämän lisäksi kuntia on tavoitettu yhteiseen dialogiin alueellisten verkostojen kautta sekä hyvinvointialueen hytetu-tiimin kanssa järjestetyissä Hytetu-aamukahveissa, joissa on ollut vaihtuva teema ja hyvä osanotto.

Järjestöjen rooli on haluttu isoon osaan koko hankkeen kehittämistyössä, tavoitteena löytää hytetu-työhön selkeä rooli ja tehtävä eri järjestötoimijoille. Tämä varmistaisi monitoimisuuden ja käytännön hyvinvointia- ja terveyttä edistävän kansalaistoiminnan kumppanuuden sekä resurssoinnin niin kuntien kuin hyvinvointialueen kanssa. Isoimpia järjestötoimijoita on ollut hankkeessa toimintamallikohtaisessa kehittämisessä osatoteuttajana sekä useampia järjestökeskustoimijoita mukana koko hankkeen kehittämistyössä. Kehitettävät toimintamallit on kirjattu hyvinvointialueen hytetu-suunnitelmaan kuten kappaleessa 5.1.3 on kuvattu ja sitä kautta on varmistettu kumppanuus- ja järjestöavustuksiin resursointia osallistua yhteiseen hytetu-työhön.

Arjen turvan toimintamallien avulla on lisätty sekä tunnistettu kuntien ja järjestöjen välistä yhteistyötä sekä kuntien ja muiden toimijoiden yhteistyötä. Toimintamallia ja yhteistyötä on edistetty muun muassa järjestökeskusten, nuorten elämänkaariverkostojen ja perhekeskusverkostojen kautta. Kehittämistyössä on huomioitu saamelaisnäkökulma ja kulttuurisensitiivisyys.

Yhteisövaikuttavuustyötä on vahvistettu yhdessä Lapin alueen kuntien Perhekeskusten kanssa Arjen turvan toimintamallin mukaisesti, tunnistamalla ja edistämällä alueellisia rakenteita ja yhteistoimintaa. Käyttöönotto erillisestä yhteisövaikuttavuuden viitekehyksen mukaisesta toiminnasta olisi edellyttänyt pilotoinnin (2022) jälkeen Lapin hyvinvointialueen päätöstä, jota ei ole kirjattu hankesuunnitelmaan omaksi toimenpiteeksi.

Arkeen Voimaa –toimintamallilla on vahvistettu kuntien, järjestöjen, oppilaitosten sekä yksityisen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi itsehoitoryhmien toteuttamisella. Toiminnan omistajuus on hyvinvointialueella ja ryhmien ohjaaminen toteutetaan yhteistyössä kuntien, järjestöjen, oppilaitosten sekä yksityisen sektorin kanssa. Yhteistyö on vakiintunut ryhmien ohjaamisen lisäksi myös viestinnän ja asiakasohjauksen, tilojen tarjoamisen ja kirjastojen kanssa tehtävän yhteistyön kautta. Ryhmänohjaajia on koulutettu hyvinvointialueelta (17 hlöä), kunnista (1 hlö), järjestöistä ja yksityissektorilta (5 hlöä) sekä maallikkotauksia (2 hlöä). Ryhmää ohjaa aina kaksi ohjaaja, jotka voivat olla eri taustatahoilta. Ryhmiä on toteutettu kunnan, järjestöjen ja hyvinvointialueen tiloissa.

Hyvinvointilähete -toimintamalli on vahvistanut kuntien ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä antamalla sekä työkalun lakisääteiseen hytetu-työhön että vahvistamalla ohjaamista järjestöjen tarjoamien yhteisöjen pariin, vahvistaen samalla paikallisia yhteisöjä ja tuomalla niihin uusia toimijoita. Hankkeessa on tunnistettu järjestöjen merkitys sekä yksilön hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistamisessa ja toimintamallin juurruttamisen tukemisessa. Kunnat ovat yhteistoiminnassa tukemassa alueellista järjestö- ja yhdistystoimintaa, sekä toteuttamassa kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotyön sisältöjä ja toimintaa, johon läheteen saajien on mahdollista ohjautua. Kuntien ja järjestöjen tarjoamien toimintojen ja palveluiden pariin ohjaamista tukee digitaalinen palvelutarjotin, johon nousee Lähellä.fi:n ja palvelutietovarantoon kuvatut palvelut.

Yhteistyö-Tuokio arviointivälineen avulla monitoimijaista yhteistyötään on arvioinut ja kehittänyt 91 hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen parissa työskentelevää ammattilaista (järjestöt 13 hlö, kunnat 31 hlö, hyvinvointialueet 37 hlö, oppilaitokset 6 hlö, seurakunnat 5 hlö), yhteensä 11 Yhteistyö-Tuokio työpajassa. Kaikille osallistuneille lähetettiin palautekysely, jossa selvitettiin, vahvistiko työpaja osallistuneiden monitoimijaista hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden

edistämisen yhteistyötä. Palautekyselyyn vastasi 14 % työpajoihin osallistujista. Heistä 38,5 % arvioi olevansa täysin samaa mieltä ja 53,8 % vastaajista jokseenkin samaa mieltä siitä, että Yhteistyö-Tuokio vahvisti monitoimijaista yhteistyötä. Työpajoissa verkostot määrittivät yhteistyölleen kehittämistoimenpiteitä, jotka liittyivät toimijoiden väliseen tiedon jakamiseen (esimerkiksi muistiodien laatimisen ja jakelun käytäntöjen tarkentaminen), asukkaiden ja sidosryhmien osallistumisen lisäämiseen sekä yhteisen strategiatyön (esimerkiksi hyvinvointisuunnitelman laatimisen prosessin avoimuus) sekä yhteisten toimenpiteiden vastuiden määrittelyyn (esimerkiksi hytetu-palvelukonseptin jalkauttamisen roolien tarkentaminen).

Kunnille, hyvinvointialueen toimijoille ja järjestöille on osana arviointivälineen kehittämistä ja käyttöä tuotettu tietoa Lapin monitoimijaisen hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämisen yhteistyön nykytilasta sekä sen kehittämisen mahdollisuuksista asiantuntijahaastatteluihin pohjaten (selvityksen latausmäärä n=160). Lapin kuntien laajoista hyvinvointikertomuksista (n=15) on kerätty tietoa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen yhteistyön tavoitteellisuudesta, johtamisesta, tietopohjaisuudesta sekä yhteistyön rakenteista ja käytännöistä alueellisen monitoimijaisen yhteistyön edistämisen tueksi. Tuotettua tietoa on esitelty eri tilaisuuksissa ja se on toiminut yhteistyön vahvistamiseen liittyvän keskustelun pohjana.

Digitaalisen palvelutarjottimen pohjaksi on tehty yhteistyötä kuntien ja järjestöjen kanssa. Kunnille järjestettiin ensin infotilaisuuksia, joissa palvelutarjottimesta ja siihen liittyvästä palvelutietovarannon (PTV) täydennys- ja päivittämistyöstä kerrottiin ja keskusteltiin (12/23–2/24). Seuraavassa vaiheessa järjestettiin kuntakohtaisia työpajoja, joissa yhteistä ymmärrystä yhteisestä palvelutarjottimesta lisättiin, samoin kuin tarjottiin toimijakohtaista opastusta PTV-tietojen kirjaamiseen ja päivittämiseen tarjotinta ajatellen (2/24–1/25). Mukana on useasta kunnasta ollut eri toimialojen edustajia. Kaikki Lapin 21 kuntaa ovat olleet mukana, ja lähes jokaiselle on järjestetty kuntakohtainen työpaja, joillekin useampia. Järjestöille on järjestetty infotilaisuuksia palvelutarjottimesta sekä lähellä.fi -palvelusta etäyhteyksin, ja eri puolilla Lappia toteutuneissa tapahtumissa. Opastusta tietojen kirjaamiseen Lähellä.fi -palveluun ja PTV:oon on tarjolla kunta- ja järjestökohtaisesti. Yhteistyö kuntien ja järjestöjen kanssa on tiivistynyt näiden toimien avulla.

5.1.5 Mitä tukea olette saaneet kansallisilta toimijoilta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialaisen palvelukonseptin kehittämiseen?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on vastannut **hyte-konseptin valtakunnallisesta kehittämisverkoston** koordinaatiosta. Tämä koordinaatiotehtävä on tuonut selkeät raamit alueelliselle palvelukonseptin kehittämistyölle. Kehittämistyön aikataulut ja tuki niin kansallisen konseptin muodossa kuin juurruttamisenkin osaamisen vahvistamisessa ovat auttaneet hankkeen läpivientiä. Eri hyvinvointialueiden kehittämistyön ajankohtaisten asioiden esittelyt ovat antaneet hyvää vahvistusta omille suunnitelmille tai tuoneet ihan uusia ajatuksia toteutukseen.

Monialaisen asiakas- ja palveluohjauksen tueksi kehitettäviä lähetekäytäntöjä on tuotu esille Lapin kehittäjien koordinoiman **Hyvinvointilähete-verkoston** tapaamisissa. Tavoitteena on ollut esitellä eri puolilla Suomen kehitettyjä hyvinvointi-, liikunta- ja kulttuuri-lähete-malleja ja käydä niihin liittyviä sparrailukeskusteluja.

MARAK työn kehittämistä on toteutettu tiiviissä yhteistyössä THL MARAK työn kanssa. Kehitystyössä on osallistuttu yhdessä muiden alueiden toimijoiden kanssa THL:n koordinoimaan MARAK etäpalveluiden käyttäjien ja kehittäjien työryhmiin. THL Avainhenkilömallin pilotoinnin kautta Lapha, Ensi- ja turvakodin avopalvelut sekä hanke osallistuivat Avainhenkilömallin koulutukseen ja malli jalkautettiin hyvinvointialueen rakenteisiin. Koulutus vahvistaa

lähisuhdeväkivallan tunnistamista, puheeksiottoa ja palveluohjausta alueella, jolloin myös MARAK työn ohjautuvuus vahvistuu.

Arkeen Voimaa toimintamalli on Suomessa lisensoitu Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle (Varha), joka koordinoi valtakunnallista toimintaa ja laskuttaa muita toimintamallia toteuttavia tahoja lisenssin ja koordinaation osalta. Varhalla on tullut tuki toiminnan käynnistämiseksi, juurruttamiseksi ja laadun varmistamiseksi. Lisäksi Varha kerää asiakaspalautteet sekä vaikuttavuustietoa elämänlaatumittarin (WHOQOL-BREF) kautta. Tiivistä kehittämissyhteistyötä on tehty muiden Arkeen Voimaa toimintamallia toteuttavien hyvinvointialueiden kesken.

Digitaaliseen palvelutarjottimeen liittyvässä kehittämistyössä on ollut useita kansallisia yhteistyö- ja sparrailuryhmiä.

Kokemukset ja hyödyt **DigiFinlandin koordinoiman digikehittäjien** verkoston toimintaan osallistumisesta ovat hyvin positiiviset. Verkoston toimintaan osallistuminen konkretisoi sen, mikä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaalinen palvelutarjotin on, ja mitä hyötyjä se tarjoaa asukkaille ja ammattilaisille. Verkoston toimintaan osallistuminen toi esille hyvin myös, mitä kaikkia toiminnallisuuksia tarjottimelle on mahdollista sisällyttää, sekä sen, millaisia hyötyjä niillä voidaan aikaansaada. Lisäksi kehittämistyöhön osallistumisen kautta saatiin selkeät etenemisaskeleet oman palvelutarjottinratkaisun eteenpäin viemiseksi.

Palvelutietovaranto (PTV)-työn näkökulmasta Digi- ja väestötietoviraston (DVV) tarjoamat koulutukset ja kansallinen tukiverkosto ovat olleet erinomainen apu kuntien kanssa tehtävän alueellisen työn eteenpäin viemiseksi. Kuntatyöpajoissa on pystytty osoittamaan kunnille PTV:ön hyödyt ja hyten merkitys. Lisäksi on pystytty vastaamaan kunnissa PTV-työtä tekevien kysymyksiin palvelutietovarantoon ja palvelutarjottimeen liittyen, sekä tukemaan kuntia hyte-palveluiden kirjaamistyössä PTV:oon. Osassa kunnista on ollut tilanne, että PTV-työstä vastanneita henkilöitä siirtyi hyvinvointialueiden aloittaessa niiden palvelukseen, jonka vuoksi PTV-työ on kunnissa jäänyt sittemmin joko osittain tai kokonaan tekemättä.

Hanke on osallistunut useisiin **alueellisiin sparrailuryhmiin** (muun muassa YTA-alue eli yhteistoiminta-alue tasolla), joissa eri RRP-hankkeiden edustajat ovat jakaneet avoimesti kokemuksiaan, onnistumisiaan ja esiin tulleita vastoinkäymisiäänkin. Erityisesti Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun hankkeiden kanssa on tehty yhteistyötä, muun muassa kokemusten vaihdon merkeissä.

Lähellä.fi kehittäjäverkoston osapuolet ovat aktiivisesti osallistuneet eri verkostojen toimintaan ja tuoneet niissä avoimesti esille Lähellä.fi -palvelun ja Palvelutietovarannon välisen integraation etenemisen tilannetta ja siinä olevia haasteita. Hankkeella on ollut myös kahdenkeskinen tapaaminen Lähellä.fi -verkoston osapuolten kanssa, jossa käsiteltiin eri vaihtoehtoja järjestöjen palveluiden esille saamiseksi palvelutarjottimelle.

5.2 Monialaisen digitaalisen palvelutarjottimen kehittäminen

5.2.1 Kansallisen digitaalisen ratkaisun (Tarmoa) kehittämistyöhön ja pilotointiin osallistuminen

Lapin hyvinvointialue on osallistunut alusta lähtien säännöllisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonseptin ja kansallisen (Tarmoa) digitaalisen ratkaisun kehittämistyöhön. Lapin hyvinvointialue osallistui Tarmoa pilotointiin 20.2.–19.4.2024. Pilotointijakson jälkeen hankkeen edustajat ovat jatkaneet osallistumista digikehittäjien verkostotapaamisiin sekä Tarmoa -

tukiklinikoille. Lapin hyvinvointialueen kehittämis- ja strategiapalvelujen johtoryhmä teki 17.5.2023 ehdollisen päätöksen Tarmoa käyttöönnotosta vuodelle 2025.

Lapin hyvinvointialueen haastavan taloudellisen tilanteen takia kehittämis- ja strategiapalvelujen johtoryhmän teki uuden päätöksen 20.9.2024, jonka mukaan hyvinvointialue tekee oman palvelutarjotinratkaisun kansallisen Tarmoon käyttöönoton sijasta.

5.2.2 Oman digitaalisen ratkaisun jatkokehittäminen palvelutarjottimeksi

5.2.3 Mitä palveluja ja toimintaa palvelutarjotin sisältää?

Lapin hyvinvointialueen palvelutarjotin on osa [Hyvinvointia arkeesi](#) -verkkosivustoa, joka tehdään yhdessä Lapin hytetu-tiimin, viestinnän ja digipalveluiden kanssa.

Lapin hyvinvointialueen verkkosivut pohjautuvat PTV-tietojen (=palvelutietovarannon) laaja-alaiseen hyödyntämiseen. Oman digitaalisen ratkaisun kehittäminen pohjautuu hyvinvointialueen verkkosivuston laajentamiseen palvelutarjottimeksi. Kehittämistyössä VASA 2 -hankkeen roolina on ollut osallistua kategorioiden ja sisältöjen nimeämiseen ja kuvaamiseen, sekä toimia asiantuntijana hankkeessa kertyneen tiedon pohjalta. Hanke on mukana varmistamassa oman digitaalisen ratkaisun sisällöllisten ja teknisten kriteerien täyttymisen. Kehittämistyöhön on osallistettu kehittäjäasiakkaita. Kehittäjäasiakastyöpajoja on järjestetty 2 kpl (17.12.2024 ja 28.1.2025) ja kevään 2025 aikana järjestettiin vielä 2 työpajaa. Oman digitaalisen palvelutarjotinratkaisun suora käyttöönotto ilman pilotointia tapahtui 19.6.2025.

5.2.4 Miten asiakkaita ohjataan palvelutarjottimelle koottuihin palveluihin?

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen monialaisen asiakas- ja palveluohjauksen mallin jalkauttamisen tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten keskuudessa tiedostetaan aikaisempaa vahvemmin ennaltaehkäisevän työn merkitys. Hytetu-osaamisen tason vahvistumisen myötä asiakkaita ohjataan aiempaa järjestelmällisemmin hyvinvointia ja terveyttä edistävien palveluiden pariin.

Lapin hyvinvointialueen viestinnän kanssa on valmisteilla viestintäsuunnitelma, jonka avulla palvelutarjottimen markkinointia toteutetaan monikanavaisesti hyvinvointialueen sisäisesti ja ulkoisesti kaikille lappilaisille. Infotilaisuuksilla ja perehdyttämisillä tuetaan sitä, että ammattilaiset osaavat käyttää palvelua sekä hyödyntää sitä asiakas- ja palveluohjauksen välineenä. Avainasemassa on johdon ja ammattilaisten hytetu-tietoisuuden vahvistaminen. Lisäksi hankkeessa laaditaan ammattilaisille *hyvinvoinnin puheeksioton kortti* asiakas- ja palveluohjauksen tueksi.

Hankkeen kehittäjäasiakastyöpajassa (28.1.2025) nousi esille useita ajatuksia, kuinka asiakkaita voidaan saada hyödyntämään palvelutarjottimen palveluita omaehtoisesti. Palvelun markkinointi monikanavaisesti, selkokiehinen sivusto ja ohjeistus, prosessikuvaukset ja audiovisuaalisten menetelmien hyödyntäminen ovat keinoja, joilla voidaan edistää palvelun tunnettuuden lisääntymistä. Palvelun konkreettiset esittelyt esimerkiksi kirjastoissa, erilaisissa kohtaamispaikoissa sekä järjestökeskuksissa ja muissa järjestöjen tiloissa edesauttavat palvelun tunnettuuden lisääntymistä. Lisäksi tarjottimen omakohtaisen käytön kautta edesautetaan palvelun haltuun ottamista niin teknisesti kuin sisällöllisestikin. Jalkauttamissuunnitelman laatiminen kokoa yhteisen eri välineet ja konkreettiset toimenpiteet.

6 Investointi 3: Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta

6.1 Kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen

6.1.1 Miten kirjaamiskäytäntöjen kehittämisellä on pystytty korjaamaan hyvinvointialueella tai kansallisesti tunnistettuja, koronakriisin aikaanakin havaittuja tietotarpeita?

Lapin hyvinvointialueella sosiaali- ja terveydenhuollon kirjaamisen kehittämistyötä on toteutettu kouluttamalla ammattilaisia rakenteiseen kirjaamiseen. Keskeisiä kansallisia ja alueellisia tietotarpeita, joihin kirjaamiskäytäntöjen kehittämistyöllä on vastattu ovat mm. hoitoon pääsyn ja ennaltaehkäisevän työn seuranta sekä diagnoosikirjaaminen.

Hankkeen keskeisenä oppina oli, että kirjaamisen kehittämisen systemaattinen jalkauttaminen edellyttää selkeitä rakenteita ja johdon tukea. Vaikka ammattilaisten osaamistaso vaihtelee, kohdennetuilla valmennuksilla on saavutettu selkeitä parannuksia ja käytännöt ovat yhdenmukaistuneet. Kansallisten verkostojen, kuten THL:n, tuki on ollut kriittisen tärkeää, sillä se on tarjonnut vertaistukea ja mahdollistanut kansallisten linjausten jalkauttamisen alueelliseen toimintaan. Hankkeen tärkeimmiksi tuotoksiksi nousivatkin konkreettiset tukimateriaalit ja valmennukset, jotka edistävät laadukasta ja yhdenmukaista tiedontuotantoa pitkäjänteisesti.

6.1.2 Miten kansallisia sosiaalihuollon kirjaamisohjeita on otettu käyttöön?

[Sosiaalihuollon kirjaamisen kehittäminen, Lapin hva \(RRP, P4, I3\)](#)

Lapin hyvinvointialueella on suunniteltu ja toteutettu kirjaamisen koulutuskokonaisuus tukemaan kansallisten kirjaamisrakenteiden käyttöönottoa sosiaalihuollon palveluissa. Osa yksiköistä on jo ottanut rakenteet käyttöön, osa soveltaa niitä ennen yhtenäisen asiakastietojärjestelmän käyttöönottoa.

Koulutuskokonaisuuden vaiheet:

Vaihe 1

Määritelty mitä kansallisia koulutuksia koko henkilöstön tulee käydä täydennyskoulutuksena osaamisen perustaksi

- eOppiva Sosiaalityön Peruskurssi
- Kanta verkkokurssit

Vaihe 2

Tehty kansallisten rakenteiden käyttöönottoa tukeva koulutus, joka tukee kirjaamisen yhtenäistämistä, lainmukaisuutta, ajantasaisuutta sekä asiakkaan äänen vahvistamista. Sisältää seuraavat koulutukset:

- Rakenteisen kirjaamisen perusteet
- Miksi kirjaaminen on tärkeää?

- Minä kirjaajana – tietäminen, havainnointi, valta
- Kirjaaminen asiakkaan kanssa
- Työkalu - asiakkaan osallistuminen omiin kirjauksiinsa
- Kirjaaminen sosiaalihuollon palveluprosessin vaiheissa – mitä pitää muistaa?
- Alaikäinen asiakkaana
- Lapsen mielipiteen kirjaaminen

Vaihe 3

Tehty kansallisten rakenteiden käyttöönottoa tukevia palvelu- sekä palvelutehtäväkohtaisia kuvauksia ja ohjeistuksia. Sovittu palvelu- ja palvelutehtäväkohtaisesti, miten Laphalla käytetään kansallisia rakenteita, jotta kirjaaminen olisi mahdollisimman yhtenäistä ja mahdollisimman vähän päällekkäistä. Kuvauksia ja ohjeistuksia on tehty: Lapsiperheiden palvelulle, Koulukuraattoripalvelulle, Työikäisten palvelulle, läkkäiden palvelulle sekä Digisotekeskukselle. Kuvaukset löytyvät Innokylästä.

6.1.3 Miten kansallisia terveydenhuollon kirjaamisohjeita on otettu käyttöön? Miten hoitotakuun seurannan vaatima kirjaamisen yhtenäistäminen on toteutettu?

Hoitoon pääsyn kirjaamisen ja tilastoinnin kehittämistä on edistetty yhteistyössä Lapin hyvinvointialueen järjestelmäpalveluiden ICT-asiantuntijoiden kanssa kaksiosaisilla webinaareilla. Webinaarit suuntautuivat perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon ammattilaisille, ja niissä käsiteltiin hoitoon pääsyn, seurannan ja tiedontuotannon kansallisia perusteita sekä potilastietojärjestelmäkohtaisia kirjaamisvaatimuksia. Webinaarit toteutettiin pääosin vuoden 2024 aikaan silloin voimassa olevan hoitotakuulain ja siihen liittyvän seurannan mukaisesti. Ne tukivat hoitotakuun seurantaa ja hoidon tarpeen arvioinnin rakenteellista kirjaamista.

Hankkeessa on lisäksi tuotettu asiantuntijan ja järjestelmäpalveluiden yhteistyönä kirjallista materiaalia hoitotakuulain ja sen kirjaamisvaatimusten kansallisista periaatteista. Lisäksi on tarjottu kohdennettua osaamisen vahvistamista eri ammattiryhmille eri potilastietojärjestelmissä yhteistyössä järjestelmäpalveluiden sekä osittain potilastietojärjestelmien toimittajien kanssa.

[Terveydenhuollon rakenteisen kirjaamisen yhtenäistäminen, Lapin HVA \(RRP, P4, I3\)](#)

Hankkeen keskeisenä tavoitteena oli rakenteisen kirjaamisen osaamisen ja käytäntöjen yhtenäistäminen Lapin hyvinvointialueella, jotta potilas- ja asiakastiedon laatu sekä vertailukelpoisuus paranevat. Tämä osaamisen vahvistaminen toteutettiin integroimalla kirjaamisen asiantuntemus alueen potilastietojärjestelmien yhtenäistämiprojekteihin, jolloin varmistettiin kansallisten vaatimusten huomioiminen. Lisäksi järjestettiin kohdennettuja valmennuksia eri ammattiryhmille, kuten psykologeille ja kuntoutuksen ammattilaisille, yhdenmukaistamaan hoitoprosesseja ja kirjaamisen tapoja.

Kirjaamisen yhtenäistämistä tuettiin luomalla uusia mallipohjia esimerkiksi hoidon tarpeen arviointiin, sepelvaltimotautipotilaan hoitopolkuun sekä suun terveydenhuoltoon, mikä varmisti tiedon yhdenmukaisuuden kaikissa toiminnoissa. Kirjaamiskäytäntöjä kehitettiin myös mielenterveys-, riippuvuus- ja päihdehoidossa (MIEPÄ) edistämällä MIEPÄ-näkymän käyttöönottoa, mikä oli välttämätöntä lakisääteisten kirjaamisvaatimusten täyttämiseksi aiemmin hajanaisissa palveluissa.

Lisäksi HYTE-työn (Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen) vaikutusten todentamiseen laadittiin erilliset ohjeistukset rakenteisen kirjaamisen periaattein. Myös digitaalisten palvelujen (kuten etä- ja sähköisen asioinnin) käyttöönottoa tuettiin tuottamalla ammattilaisille materiaalia ja valmennuksia, jotta kirjaamiskäytännöt pysyvät yhdenmukaisina myös digitaalisissa kohtaamisissa. Kaikissa hankkeen kehittämiskokonaisuuksissa rakenteisen kirjaamisen ohjeistukset huomioitiin systemaattisesti alusta alkaen

[Terveysthuollon kirjaamisen kehittämisen työryhmä, Lapin HVA \(RRP, P4, I3\)](#)

Lapin hyvinvointialueen kirjaamisen ja tiedon tuotannon rakenteet osoittautuivat hankkeen aikana jäsentymättömiksi ja rakenteiden johtaminen oli erittäin hajanaista. Tämä osaltaan myös vaikeutti asiantuntijan työn kohdentamista. Hankkeen tuella on vahvistettu kirjaamisen kehittämisen rakenteita ja lisätty johdon ymmärrystä kirjaamisen merkityksestä tiedon tuotannossa. Keskeinen saavutus on terveydenhuollon kirjaamisen työryhmän kokoaminen, joka edelleen tukee yhtenäisiä käytäntöjä ja osaamisen juurruttamista alueelle.

6.1.4 Miten sosiaali- ja terveydenhuollon välinen yhteistyö kirjaamiskäytäntöjen yhtenäistämässä on toteutettu?

Lapin hyvinvointialueella sosiaali- ja terveydenhuollon kirjaamiskäytäntöjen yhtenäistämässä on vielä paljon kehittämistarpeita. Ennen yhteisten kirjaamisen rakenteiden ja käytänteiden luomista on tärkeää, että sekä sosiaali- että terveydenhuollossa muodostetaan ja selkeytetään omat käytännöt ja rakenteet. Tästä syystä sosiaali- ja terveydenhuollon välistä yhteistyötä kirjaamiskäytäntöjen osalta ei ole hankkeessa edistetty.

6.1.5 Miten hyvinvointialue on osallistunut yhteiseen THL:n kirjaamisen kehittämistä edistävään verkostoon, ja miten se on tukenut kansallisten kirjaamisohjeiden laajamittaista käyttöönottoa?

Hankkeen kirjaamisen asiantuntijat (SO ja TE) ovat osallistuneet aktiivisesti THL:n valtakunnallisen verkoston toimintaan. Verkostoyhteistyö on tukenut hanketta tarjoamalla ajankohtaista tietoa, mahdollistamalla sen hyödyntämisen käytännön toiminnassa sekä edistänyt vertaistukea, yhteiskehittämistä ja kirjaamiskäytäntöjen yhtenäistämistä.

Lapin hyvinvointialueella ei ole vielä muodostettu selkeitä rakenteita kirjaamisen systemaattiselle ja yhtenäiselle kehittämiselle. Tämä on osaltaan vaikuttanut siihen, että verkostosta saadun tiedon vieminen käytäntöön on ollut haasteellista. Tästä syystä myös verkostoyhteistyöhön osallistumisen jatkuminen ei ole tällä hetkellä varmaa.

6.1.6 Miten hyvinvointialue on tehnyt yhteistyötä sosiaalihuollon kirjaamista edistävän Kansa- koulu – hankkeen kanssa?

Hyvinvointialue on tehnyt tiiviisti yhteistyötä Kansa-koulu-hankkeen kanssa niin kauan, kuin Kansa-koulu-hanke oli käynnissä muun muassa säännöllisillä tapaamisilla Kansa-koulu hankkeen pohjoisen koordinaattorin kanssa.

Kansa-koulun ja eOppivan Sosiaalihuollon kirjaamisen peruskurssi on määritelty pakolliseksi täydennyskoulutukseksi jokaiselle sosiaalihuollossa työskentelevälle ammattilaiselle.

Lisäksi Lapin hyvinvointialue on muodostanut Kansa-koulu-hankkeessa koulutetuista ammattilaisista kirjaamisen asiantuntijaverkoston, jossa on tällä hetkellä 59 jäsentä. Näitä henkilöitä on mahdollista hyödyntää tulevissa kirjaamisen rakenteissa. Lapin hyvinvointialueen sosiaalihuollon kirjaamisen verkostossa on käsitelty muun muassa kansallisia ajankohtaisia asioita THL:n verkostosta, lakimuutoksia, sekä uuteen asiakastietojärjestelmään ja rakenteeseen kirjaamiseen liittyviä kysymyksiä.

6.2 Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen

6.2.1 Miten rakenteellisen sosiaalityön kansallisen tietotuotannon mallin avulla pystytään korjaamaan hyvinvointialueella tai kansallisesti tunnistettuja, koronakriisin aikanakin tunnistettuja tietotarpeita?

Kansallista tietotuotannon mallia ei voida ottaa käyttöön ennen uusia asiakastietojärjestelmiä ja liittymistä sosiaalihuollon seurantarekisteriin. Projektissa hyvinvointialueella järjestettyjen tapaamisten myötä on vahvistunut kyky tunnistaa sosiaalihuollon rakenteellisen sosiaalityön ilmiöitä ja tuottaa niistä tietoa. Keskustelutilaisuuksien myötä hyvinvointialueella on tuotettu laajempia sosiaalisia raportteja esimerkiksi asunnottomuuden ilmiöstä, joita on pystytty hyödyntämään johtamisessa ja kehittämistyössä.

6.2.2 Miten hyvinvointialue on osallistunut rakenteellisen sosiaalityön kansallisen tietotuotannon mallin ja hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelman mallipohjan kehittämiseen?

Lapin hyvinvointialueelta on osallistuttu säännöllisesti kansallisen verkoston tapaamisiin sekä alueen työpajoihin hankkeen asiantuntijan toimesta. Hanke on järjestänyt hyvinvointialueella työkokouksia, joissa on toteutettu rakenteellisen sosiaalityön projektin itsenäistä työskentelyä. Hyvinvointialueen jatkuvat organisaatiouudistukset ovat haastaneet hyvinvointialueen muiden edustajien osallistumista niin verkoston kuin hyvinvointialueen omaan kehittämistyöhön.

6.2.3 Miten hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelman mallipohjan mukaista alueellisen toteutussuunnitelman laatimista on alueella työstyetty?

Hyvinvointialueella on perustettu rakenteellisen sosiaalityön projektiryhmä, jonka tehtävänä on ollut laatia toteutussuunnitelma. Projektiryhmä on koostunut käytännön sosiaalityöntekijöistä, johtavista sosiaalityöntekijöistä, yhdestä palvelupäälliköstä sekä vastuuyksikköjohtajasta. Rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelmaa on laadittu työpajassa sekä työkokouksissa. Työpajassa sovittiin rakenteellisen sosiaalityön rakenteista ja vastuista. Työpajaan osallistuivat sosiaalityön johtaja, perheiden ja työikäisten palveluiden vastuuyksikköjohtaja, perhe- ja sosiaalipalveluiden hallinnon suunnittelija, tutkimusjohtaja, osallisuuden ja vaikuttamisen erityisasiantuntija, Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kehitysjohtaja, tietopalvelupäällikkö, sosiaalihuollon tiedolla johtamisen projektin erityisasiantuntijat.

Toteutussuunnitelman kirjoittamistyöstä ovat vastanneet hankkeen asiantuntijat. Suunnitelmaa ovat kommentoineet projektiryhmä sekä hytetu-erityisasiantuntija, osallisuuden ja vaikuttamisen erityisasiantuntija, saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palveluiden kehittämispäällikkö, tutkimusjohtaja ja tietopalvelupäällikkö.

Toteutussuunnitelma on hyväksytty Lapin hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön laajennetussa työryhmässä 10.6.2025.

6.2.4 Millainen on alueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma?

[Rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma, Lapin HVA \(RRP3, P4, I3\)](#)

[Rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma](#)

[Rakenteellinen sosiaalityö Lapha.fi](#)

Hankkeen aikana on saatu laadittua Lapin hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma, joka ohjaa rakenteellisen sosiaalityön toteuttamista ja kehittämistä vuosina 2025–2026. Varsinainen toimeenpano jää hyvinvointialueen tehtäväksi. Kansallisen tietotuotannon toimeenpano odottaa yhtenäistä sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmää ja liittymistä sosiaalihuollon seurantarekisteriin.

Rakenteellisen sosiaalityön toteutukselle ja kehittämiselle asetetut keskeiset tavoitteet
1. Tunnistetaan ja organisoidaan rakenteellisen sosiaalityön tiedontuotanto osaksi hyvinvointialueen tiedolla johtamista ja päätöksentekoa A. Vakiinnutetaan rakenteellinen sosiaalityö (rakenteet) osaksi Lapin hyvinvointialueen organisaatiota. B. Kehitetään ja vakiinnutetaan sosiaalisen raportoinnin prosessi koko hyvinvointialueelle. C. Vahvistetaan hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön sisäistä ja ulkoista viestintää.
2. Vahvistetaan sosiaalihuollon ammattilaisten rakenteellisen sosiaalityön osaamista A. Rakenteellinen sosiaalityö otetaan osaksi sosiaalihuollon ammattilaisten perehdytystä B. Hyödynnetään alueen erikoissosiaalityöntekijä-koulutuksen (erityisesti rakenteellisen sosiaalityön) käyneiden ammattilaisten osaamista C. Edistetään hyvinvointialueen korkeakoulu- ja YTA-yhteistyötä rakenteellisen sosiaalityön osaamisen vahvistamiseksi
3. Vahvistetaan asiakkaiden osallisuutta palveluiden kehittämisessä A. Kehitetään ja otetaan käyttöön osallisuutta edistäviä työkäytäntöjä (kehittäjäasiakkaat ja asiakasraadit) sekä sovitaan yhteneväisistä tiedontuotannon tavoista näihin liittyen B. Huomioidaan erityisesti haavoittuvimmissa asemassa olevien ryhmien osallisuuden mahdollistaminen tietotuotannon prosessissa

6.2.5 Miten osallistuminen rakenteellisen sosiaalityön kansallisen tietotuotannon mallin kehittämiseen ja hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma ovat vahvistaneet alueen rakenteellista sosiaalityötä osana sosiaalihuollon kehittämistä ja tietojohdantamista?

Rakenteellisen sosiaalityön projektiryhmän työskentely on vahvistanut rakenteellisen sosiaalityön tietotuotantoa (esimerkiksi laajemmat sosiaaliset raportit). Toteutussuunnitelma antaa raamit ja konkreettiset toimenpiteet sekä mittarit rakenteellisen sosiaalityön kehittämistyölle tulevaisuudessa, jotta rakenteellinen sosiaalityö voi vahvistua Lapin hyvinvointialueella.

7 Investointi 4: Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot

7.1 Digitaalisten ratkaisujen käyttöönoton vaikutukset

7.1.1 Miten hankkeessa käyttöön otetuilla ja/tai alueelle laajennetuilla digitaalisilla ratkaisuilla on lisätty palvelutuotannon resurssitehokkuutta ja edistetty palvelujen saatavuutta?

[Tarina-auttamisen verkkoauttamisen palvelun kokonaisuus Lapin hyvinvointialue, \(RRP, P4, I4\)](#)

[Tarina-auttaminen - Lapha.fi](#)

[Apua huoliin -chat nuorille ja lapsiperheiden vanhemmille, Lapin hva \(RRP, P4, I4\)](#)

[Apua huoliin - Lapha.fi](#)

Zoturi Oy:n tarjoaman verkkoauttamispalvelun käyttöönoton keinoin tarjotaan tarina-auttamisen avulla psykososiaalista tukea lapsille, nuorille ja nuorille aikuisille (normaali.fi, linkki aukeaa uuteen välilehteen) ja lapsiperheiden vanhemmille (enjaksa.fi, linkki aukeaa uuteen välilehteen). Verkkopalvelussa on yli 600 asiattarkastettua videoita monista eri teemoista, jotka tarjoavat apua nuorten, nuorten aikuisten ja lapsiperheiden huoliin.

Lapin hyvinvointialueella on pilotoitu Tarina-auttamisen kokonaisuutta, jossa Zoturin tarina-auttamisen verkkopalvelu, Apua huoliin –chat sekä jo käytössä oleva Pyydä apua –nappi muodostavat toisiaan tukevan matalan kynnyksen sähköisessä muodossa saavutettavan matalan kynnyksen palvelukokonaisuuden.

[DentView-laitteet osana ennaltaehkäisevää työtä Lapin HVA \(RRP, P4, I4\)](#)

[Suun terveydenhuolto - Lapin hyvinvointialue](#)

Hankkeessa käyttöön otetut DentView-virtuaalioskikit ovat vahvistaneet suun terveydenhuollon potilaiden omahoidon ohjausta, ja samalla parantaneet palvelutuotannon resurssitehokkuutta Lapin hyvinvointialueella. Potilaat täyttävät ennen vastaanottoa omahoitopolun kioskeilla, mikä säästää suun terveydenhuollon ammattilaisten aikaa, kun he voivat keskittyä vastaanotolla perheen tai potilaan todellisiin suun terveydenhuollon haasteisiin. Kioskien käyttö kannustaa pelillisyyden kautta potilaita paremmin motivoitumaan omahoidon toteuttamiseen.

Pitkällä aikavälillä, toiminnan juurtumisen myötä erityisesti suuhygienistin vastaanottoaikaa vapautuu, kun osa omahoidon ohjauksesta toteutuu DentView-laitteiden avulla. Kävijöitä laitteilla oli pilottijaksolla yhteensä 6621 kpl. Vuonna 2023 pilottijaksoon sisältyi vajaa kaksi kvartaalia. Vuonna 2024 pilottiin sisältyi neljä kvartaalia. Käyttäjämäärätavoite oli 1100 käyttäjää per kvartaali. Pilottijaksolla tavoitteet täyttyivät onnistuneesti. Potilaat raportoivat saaneensa hyödyllistä tietoa suun terveydestä, mikä viestii palvelun vaikuttavuudesta. Kaikki käyttäjät arvioivat saaneensa hyödyllistä tietoa suunterveydestä keskiarvoarviolla 4,5 arviointiasteikon ollessa 1–5. Käyttäjämäärä ja -arviot löytyvät Lapin hyvinvointialueen verkkosivuilta. Resurssitehokkuus paranee pidemmällä aikavälillä, kun toiminta saadaan vakiinnutettua.

Tietoturvalliset etävastaanotot Omapolku palvelussa, Lapin hyvinvointialue (RRP, P4, I1, I4)

Terveyskylän teknisen kehittämisen ja muutosten osalta tehty jatkuvaa kansallista yhteistyötä. Kehittämistä ovat koordinoineet HUS ja YTA –tasolla POHDE yhteistyössä Lapin hyvinvointialueen digitaalisten palveluiden yksikön, Terveyskylä suunnittelijan, ICT tietotiimin, LapIT:n sekä digitaalisten palveluiden viestintä- ja markkinointisuunnittelijan kanssa.

Terveyskylä Omapolku hallinnointikäyttöliittymän käyttöönotto maaliskuussa 2024 on mahdollistanut yhteiskäyttöisten digihoitopolkujen (pth, esh-pth sekä YTA) kehittämisen. Hallinnointikäyttöliittymässä rakennetaan digihoitopolkutuotteet, luodaan käyttäjätunnukset ja lisätään ammattilaiset digihoitopoluille oman yksikön hoitoryhmään. Hallinnointikäyttöliittymässä ammattilaiset liittävät myös asiakkaat digihoitopoluille ja oikean yksikön hoitoryhmään, jotta asiakas- ja potilasturvallisuus sekä tietosuojavaatimukset toteutuvat. Muutos on lisännyt palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta sekä edistänyt asiakkaiden omahoidon tukea ja elintapaohjausta. Kaikille Lapin ja YTA –alueen asiakkaille voidaan tarjota yhdenmukaista, tasalaatuaista, ajantasaista, tutkittuun tietoon perustuvaa tietoa ja ohjausta digitaalisesti. Uusi hallinnointikäyttöliittymä on tietoturvallinen ja helppokäyttöinen, ja se on parantanut ammattilaisten työskentelytehokkuutta. Valmennukset, työpajat ja tukiklinikat ovat varmistaneet sujuvan siirtymän uuteen järjestelmään. Terveyskylän Omapolku on lääkinnällinen laite, ja käyttöönoton koulutus ja tuki yksiköille ovat edellytys palvelun käyttöönotolle.

Lapin hyvinvointialueella on edistetty tietoturvallisten etävastaanottojen käyttöönottoa toteuttamalla tietoturallinen Teams -integraatio Terveyskylän Omapolku -palvelualustalle. Teams-integraation avulla on mahdollistettu etävastaanotot suoraan digihoitopolulta, mikä vähentää fyysisten vastaanottojen tarvetta ja säästää resursseja. Pitkien välimatkojen Lapissa edistetään palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta, jolloin kivijalkapalveluja voidaan kohdentaa paremmin niitä tarvitseville asiakkaille. Tämä mahdollistaa sujuvamman moniammatillisen työskentelyn ja tehostaa ajankäyttöä, kun siirtymisiin ei mene aikaa. Samalla saadaan kustannushyötyjä, kun matkustamisesta ei kerry kuluja. Digihoitopolkujen etävastaanotot ovat käytössä kaikilla alueen digihoitopoluilla, sekä erikoissairaanhoidossa, perusterveydenhuollossa että YTA-digihoitopolulla.

Lapin hyvinvointialueen digihoitopolkujen standardointi mobiiliin on valmistunut 6/2025. Omapolku-mobiilisovelluksen käyttöönotto asiakkaille mahdollistaa digihoitopolkujen käytön mobiililaitteilla, mikä tekee palveluista entistä saavutettavampia ja helppokäyttöisiä.

Ammattilaisille suunnatut seurantatapaamiset, tukiklinikat ja kyselyt, sekä Kaira-raporttien tietosisällön määrittely auttavat arvioimaan järjestelmän käytön vaikutuksia ja vaikuttavuutta.

Osallistuminen verkostotapaamisiin ja koulutuksiin varmistaa, että kaikki osapuolet ovat tietoisia uusista ratkaisuista ja osaavat hyödyntää niitä tehokkaasti. Hankkeen resurssilla on tuettu ammattilaisia digitaalisten palveluiden suunnittelussa, teknisessä rakentamisessa ja kehittämisessä sekä digiosaamisen vahvistamisessa.

Yhteistyö tietosuojavastaavien kanssa varmistaa, että etävastaanotot ja muut digitaaliset ratkaisut ovat tietoturvallisia, noudattavat lainsäädäntöä sekä Lapin hyvinvointialueen linjauksia.

[Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen monialainen asiakas- ja palveluohjaus Lapin HVA \(RRP, P4, I2\)](#)

[Lapin hyvinvointilähete toimintamalli \(RRP, P4, I2\)](#)

Lapin hyvinvointiläheteellä tuetaan ihmistä kohti mielekästä tekemistä ja yhteisöllistä toimintaa. Toimintamalliin luotiin vuodelle 2024 palvelualuekohtaiset jonot (4 kpl) eKollegaan, jotta läheteiden kirjaaminen ja vastaanottaminen on mahdollista kaikkien kuntien alueella ja tiedot välittyivät oikealle koordinaattorille. Läheteitä on mahdollisuus tehdä kirjautuneena ja kirjautumattomana käyttäjänä. Kirjautumattoman käyttäjän läheteen teko mahdollisuus tuotiin käyttöön keväällä 2024. Tavoitteena oli madaltaa läheteen tekemisen kynnyksiä. Noin 60 % läheteistä tehdään kirjautumattomana käyttäjänä.

Koordinaattoreilla ja linkkihenkilöillä on kirjaamismahdollisuus eKollegassa läheteen saajan tietoihin. Aikaisemmin läheteen saajien tunnistena on käytetty läheteen saajan henkilötunnusta. Laajojen henkilötietojen katsominen ja käsittely nähtiin linkkihenkilöiden osalta tarpeettomana ja jopa riskinä, joten kirjaaminen toteutetaan erikseen luodun ID:n avulla. Läheteen saajalla on mahdollisuus edelleen katsoa omia tietojaan OmaVirtun kautta.

[MARAK etäkokous Lapin malli Lapin HVA \(RRP, P4, I2, I4\)](#)

MARAK – moniammatillinen riskinarviointikokous toimintamallin palveluohjausta pyritään edistämään luomalla eKollegaan sähköinen palveluohjaus, mikä ei ole ennen ollut mahdollista kyseisen mallin osalta. Kirjautuneena käyttäjänä ammattilaisen on mahdollista tehdä asiakkaan tilanteen riskinarviointi ja ohjata sähköisen palvelun avulla asiakas valitsemalleen MARAK ryhmälle ilman, että hänen tulee tietää ryhmän edustajaa tai tällaisen yhteystietoja. Palvelu on saatavissa alueilla, joissa on MARAK ryhmä, joten se ei vielä kata koko Lapin tarvitsijoita. Toimintamalli luo kuitenkin hyvän pohjan ryhmien toiminnan laajenemiselle tai etäpalveluryhmän muodostamiselle.

Hyvinvointia arkeesi -sivusto kokoaa yhteen hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistäviä tietosisältöjä, toimintoja ja palveluita. Asukkailla on aiempaa paremmat mahdollisuudet edistää hyvinvointiaan, kun palvelut ja toiminta on koottu yhteen ja niiden hyödyntämistä tuetaan monialaisella ohjausmallilla. Ammattilaisilla on väline asiakasohjaukseen ennaltaehkäisevien palveluiden pariin.

[Etätapaamisten ja -vastaanottojen kehittäminen sosiaali- ja terveystieteissä, Lapin HVA \(RRP, P4, I4\)](#)

[Etätapaamiset - Lapha.fi](#)

Lapin hyvinvointialueella on otettu käyttöön tietoturvalliset etävastaanotot, jotka toteutuvat Teams- ja Ninchat- integraatioilla eKollegan/Omavirtun kautta. Etätapaamisten ja -vastaanottojen avulla palveluiden saatavuus ja saavutettavuus on parantunut, kun asiakas ja/tai ammattilainen voi tilanteen salliessa osallistua tapaamiseen paikasta riippumattomasti, mikä on tärkeä tekijä Lapin hyvinvointialueen ominaispiirteiden, kuten pitkien välimatkojen vuoksi. Tämä mahdollistaa myös sujuvamman moniammatillisen työskentelyn ja tehostaa ajankäyttöä, kun siirtymisiin ei mene aikaa. Samalla saadaan kustannushyötyjä, kun matkustamisesta ei kerry kuluja. Etätapaamiset ja -vastaanotot on otettu käyttöön useissa eri palveluissa, joista muutamia on avattu alle esimerkinomaisesti saatavuuden ja resurssitehokkuuden parantumisen näkökulmista.

Lisäksi etävastaanottojen avulla on onnistuttu tuomaan mm. onkologian ja psykiatrian erikoisalojen erikoisosaamista lähemmäksi asiakkaita, erikoislääkäriä ollessa kuitenkin omalla toimipaikallaan. Tällä hetkellä onkologian avustetut etävastaanotot mahdollistuvat jo 10 kunnan alueella. Lisäksi etävastaanotoilla on ollut myönteinen vaikutus hoitoon pääsyyn esimerkiksi perusterveydenhuollon

kuntarajat ylittävissä pilotissa, jossa etälääkäriresurssi paikkasi hyvin lääkäriresurssin ollessa heikko toisen kunnan terveysasemalla. Etälääkäriin vastaanotolle pääsi keskimäärin kahden päivän odotusajalla, kun tavanomaiselle vastaanottokäynnille odotusaika oli keskimäärin kaksi viikkoa. Etävastaanottojen avulla on onnistuttu tietoturvalisessä ympäristössä järjestämään myös etälääkäriin kiertoja, mikä on tuonut palvelun lähelle mutta säästänyt lääkäriltä matkustamisen ja vapauttanut sen ajan kliniseen työhön.

[Perheoikeudellisten palveluiden digitaalinen palveluprosessi, Lapin HVA \(RRP, P4, I4\)](#)

Perheoikeudellisissa palveluissa kehitettiin digitaalista palveluprosessia, mikä mahdollistui tietoturvalisessä etätapaamisten myötä. Digitaalisen palveluprosessin avulla on saatu työntekijöiden kuntakäyntejä vähennettyä, mikä on vapauttanut matkustamiseen käytetyn ajan asiakastyöhön ja tuonut kustannussäästöjä. Etätapaamisten avulla on pystytty toteuttamaan työtä yli palvelualue rajojen, kun työ ei ole fyysiseen paikkaan ja tapaamisiin sidottua. Siten on saatu tasattua ammattilaisten työkuormaa ja saatu lyhennettyä asiakkaiden odotusaikoja. Paikan päälle tapahtuvalle vastaanotolle odotusajat ovat olleet palvelussa keskimäärin 6-8 viikkoa, kun digitaalisen prosessin valitessaan asiakkaan yhteydenottoon työntekijä vastaa viikon sisällä ja viikon sisällä yhteydenotosta on ensimmäinen tapaaminen.

[Reaaliaikainen ammattilaisten välinen konsultaatio oikomishoidossa, Lapin HVA \(RRP, P4, I1, I4\)](#)

Suun terveydenhuollossa otettiin käyttöön reaaliaikainen videovälitteinen etäkonsultaatio. Pidemmällä aikavälillä uusi toimintamalli luo kaikille Lapin hyvinvointialueen asukkaille tasavertaisen mahdollisuuden oikomishoidon palveluihin asuinpaikasta riippumatta. Työnjako ja ajankäyttö paranee, kun ammattilaisen satojen kilometrien matkustaminen yksiköiden välillä jää pois, koska osa suunnitelluista välikontrolleista voidaan toteuttaa reaaliaikaisina etäkonsultaatioina etädiagnostiikkavälinein. Lisäksi tällä hetkellä ostopalveluna tuotetut oikomishoidot voidaan lähitulevaisuudessa siirtää tuotetuksi omana toimintana, jolloin toiminta on kustannustehokkaampaa.

[Esikoista odottavien vanhempien suun terveyden etäohjausvastaanotto, Lapin HVA \(RRP, P4, I1, I4\)](#)

Ensimmäistä lasta odottavilla vanhemmilla on lakisääteinen oikeus maksuttomaan suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvioon. Lakisääteisen veloitteen toteutumiseen kehitettiin suun terveyden etäohjausvastaanotto suun terveydenhuollon ammattilaisten toteuttamana Ninchat -alustalla. Etävastaanotto mahdollistaa ensimmäistä lasta odottavan perheen maksuttoman suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvion yli palvelualueiden kaikille Lapin hyvinvointialueen asukkaille. Myös ajankäyttö tehostuu, kun ohjaus voidaan toteuttaa ilman fyysisiä vastaanottokäyntejä.

[Ammattilaisten eKollega.fi -portaali](#)

Lapin hyvinvointialueelle jo ennen VASA-hanketta kehitetty eKollega.fi-portaali on toiminut teknisenä alustana, minne ammattilaisten digitaalisia palveluita on avattu. Jo alussa todettiin, että hankkeen rahoituksella ei tarvitse kehittää eKollega.fi portaalia, vaan siinä olemassa olevat valmiit ominaisuudet riittävät. Portaalia on käytetty palveluiden digitoteutukseen eli palveluiden saatavuuden edistämiseksi. Digitaalisia palveluita on ollut esimerkiksi eri etävastaanottojen toteuttaminen, ennakoiva lastensuojelulomake/-ilmoitus, sosiaalisen tuen tarpeen ilmoitus. Alusta

on mahdollistanut tietoturvallisen yhteydenpidon eri toimijoiden välillä, nopeuttanut viestien käsittelyä ja ohjannut yhteydenottoja oikeille tahoille.

Portaalin kautta on jalkautettu yhtenäisiä toimintamalleja ja lomakkeita eri palvelualueille. Esimerkkinä tästä on pohjoisen alueen ikäihmisten palveluiden yhteinen lomakekokonaisuus, jota hyödyntävät sekä ammattilaiset että asiakkaat ja sinne on tuotettu nepsy-materiaalipankki.

Alustan sähköiset palvelut ovat saavutettavia ja tukevat sekä ammattilaisten välistä yhteistyötä että laadukasta asiakaspalvelua ja palveluiden saatavuutta koko hyvinvointialueella.

7.1.2 Miten hankkeessa käyttöön otetuilla ja/tai alueelle laajennetuilla digitaalisilla ratkaisuilla on tuettu ongelmien varhaista tunnistamista ja lisätty ennaltaehkäisevien palvelujen käyttöä?

Tarina-auttaminen

Tarina-auttamisen videot ovat matalan kynnyksen tukimuoto, jonka kohderyhmänä ovat nuoret, nuoret aikuiset ja lapsiperheiden vanhemmat. Videotarinat tulevat vastaan digiarjessa, jolloin avunhakijan ei tarvitse erikseen hakeutua avun äärelle. Ne tarjoavat tietoa, tukea, konkreettisia keinoja arkeen sekä vertaistukea erilaisten huolta tuottavien teemojen äärellä. Videoiden tavoitteena on tukea avun piirin ohjautumista ja kykyä ottaa apua vastaan.

Videot soveltuvat myös ammattilaisten hyödynnettäväksi osana asiakastyötä. Ammattilainen voi kertoa palvelusta ja ohjata asiakasta videoiden äärellä, hyödyntää videoita asiakastapaamisella tai asiakastapaamisten välillä. Ammattilainen voi myös vahvistaa omaa osaamistaan videoiden avulla perehtyessään videoiden avulla asiakasta askarruttaviin kysymyksiin.

Ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta

Palvelu laajennettiin jokaisen Lapin kunnan alueelle vuoden 2024 aikana. Sitä on mahdollista käyttää kirjautumattomana käyttäjänä, mikä madaltaa yhteydenoton tekemisen kynnystä. Palvelusta on oma versionsa yli 65-vuotialle, joka ohjaa asiakasryhmää koskevat viestit oikean ammattilaisryhmän käsiteltäviksi.

Ennakollinen lastensuojeluilmoitus

Ennakollinen lastensuojeluilmoitus on avattu koko alueen kattavana palveluna keväällä 2024 eKollega.fi-portaaliin. Ennen lapsen syntymää tehtävä ilmoitus turvaa perheelle tarvittavat palvelut.

Palveluun on tullut 12 viestiä avaamisen jälkeen. Ammattilaiset pystyvät tekemään ilmoituksia kirjautuneena käyttäjänä. Ilmoituksen voi tehdä koko Lapin hyvinvointialueen alueella.

Terveyskylä ja Mielenterveystalo

Lapin hyvinvointialueen asukkaita on ohjattu monikanavaisesti Terveyskylän ja Mielenterveystalon itse- ja omahoito-ohjelmien pariin sekä kaikille avoimen tietosisällön ääreen. Samalla heitä ohjataan ennaltaehkäisevien palveluiden ja elintapaohjaustiedon pariin, itsearviointityökalujen hyödyntämiseen sekä omahoidon vahvistamiseen.

Palveluiden jalkauttamista ja juurruttamista on edistetty hankkeen alussa laaditun viestintä- ja markkinointisuunnitelman mukaisesti säännöllisellä uutisoinnilla, tiedottamisella ja kampanjoilla, yhteistyössä digitaaliset palvelut -yksikön sekä Mielenterveystalon aluekoordinaattoreiden kanssa.

- **Palveluiden tunnettuuden lisääminen:**

- Järjestö- ja paikallisyhdistys -yhteistyön, Lapha.fi-sivuston, sosiaalisen median, terveysasemien infonäyttöjen, mainoslehtisten, julisteiden ja tapahtumien kautta.

- **Ammattilaisten tiedon lisääminen:**

- Digihoitopolkujen käyttöönoton valmennusten yhteydessä esitellään Terveyskylän ja Mielenterveystalon avoimet ja ammattilaisten palvelut.
- Ammattilaisille on järjestetty valmennuksia Hoitajan Työkalupakki -Terveyskylä haltuun hoitotyössä, Terveyskylän talot ja PRO (+Mielenterveystalo) (4x v.2025 ja tallenne) osana Pitkäaikaissairauksien hoidon kehittämistä ja osaamisen vahvistamisen kokonaisuutta (kts. Inv.1). Vastaava koulutus on järjestetty myös osana perusterveydenhuollon lääkäreiden kuukausikoulutuksia.
- Tarjolla on säännöllisiä valmennuksia teamsilla, Kaltio-intran uutisten sekä tallenteiden avulla.
- Mielenterveyden ja riippuvuuksien hoidon vastuualuetiedotteen kuukausittaiseen uutispalstaan on nostettu Terveyskylän ja Mielenterveystalon palveluiden esittelyä ja uusia toimintoja.

Seurannassa hyödynnetään asukkaille ja ammattilaisille suunnattuja kyselyitä, sivustojen avointa palautetta ja NPS-lukua. Palautetta kerätään jatkuvasti ja viestinnän tehokkuutta arvioidaan. Käyttäjätalastoja sekä käyttömäärien muutoksia seurataan HUS Power BI –palvelun kautta, josta voi suodattaa Lapin hyvinvointialueen tilastot. (Kts. Tilastot 4.3., INV 1B:n kohdalla)

DentView

DentView-laitteet ja DentView-tabletti vähentävät ammattilaisten tekemää ennaltaehkäisevää työtä, koska laitteet keskittyvät suun terveyden omahoidonohjaukseen. DentView-tabletissa on myös omahoitopolut, ilman omahoitopakkausta. Rovaniemellä suuhygienisti on hyödyntänyt tablettia heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevien parissa työskennellessä, erityisesti ikäihmisten parissa. DentView-laitteista löytyy perussairauksien omahoitopolkuja, joita myös avovastaanoton ammattilaiset voivat hyödyntää ohjaten potilaat suun terveydenhuollon odotusaulaan täyttämään omahoitopolku.

DentView-laitteet ja -tabletti tukevat tehokkaasti ennaltaehkäisyä ja varhaista puuttumista. Ne tavoittavat myös haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä ja keventävät ammattilaisten työkuormaa. Tavoitteiden toteutuminen on todennettavissa selkeillä mittareilla, kuten käyttäjämäärillä ja potilaiden jättämällä arvioinneilla.

Palvelutarjotin

[Hyvinvointia arkeesi](#) -sivusto kokoaa yhteen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen liittyvää tietosisältöä, palveluita ja toimintaa. Asiakkaat ja kuntalaiset voivat vapaasti hyödyntää sivustoa ja pyrkiä ennaltaehkäisevästi vaikuttamaan omaan hyvinvointiinsa ja terveyteensä ennen vakavampien ongelmien syntymistä ja kasaantumista. Ammattilaiset voivat asiakasohjauksensa yhteydessä hyödyntää sivustoa niiden asiakkaiden kohdalla, joilla elämäntavan muutoksilla ja erilaiseen sosiaaliseen toimintaan ohjaamisella voidaan ennaltaehkäistä ja vaikuttaa näköpiirissä siintävien vakavampien ongelmien puhkeamista. Sivuston tunnettuuden edistäminen ja yhte-tietoisuudesta viestiminen on avainasemassa siinä, kuinka hyvin sitä tulevaisuudessa hyödynnetään ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja ammattilaistyössä.

Hyvinvointilähete

Ammattilaisella on mahdollisuus osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen puheeksiottoa käyttää hyvinvointilähetteen lomaketta puheeksioton tukena, joka helpottaa ja madaltaa kynnystä puheeksiotolle. Ammatilainen voi myös käyttää hankkeessa aikaisemmin luotuja huoneentauluja tai muuta esitemateriaalia. Materiaalit löytyvät myös digitaalisesti. Arviointi- ja seurantatiedolla, joita kerätään jokaiselta lähetteen saajalta, on mahdollisuus analysoida ja tuottaa tietoa yksin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilasta sekä koota laajempaa ilmiötietoa esimerkiksi yksinäisyyden osalta. Arviointi- ja seurantatietoa tallentuu eKollega-alustalle.

MARAK

Moniammatillinen riskinarviointi lähisuhdeväkivallan ehkäisyssä edellyttää ammattilaisen tekemää riskinarviointia. Mikäli riski vakavan väkivallan uhalle on kohonnut, asiakas ohjataan hänen omalla suostumuksellaan moniammatilliseen tiimiin. Moniammatillisen tiimin tehtävä on tunnistaa haasteet ja ennaltaehkäistä vakavan väkivallan uhkaa. Asiakasohjausta on vahvistettu viemällä eKollegaan sähköinen MARAK-ohjaus mahdollisuus ja asiakkaan on mahdollista osallistua MARAK-kokoukseen tietoturvallista etävastaanottoa hyödyntäen yhdessä ammattilaisen kanssa.

7.1.3 Miten hankkeessa käyttöön otetuilla ja/tai alueelle laajennetuilla digitaalisilla ratkaisuilla on mahdollistettu moniammatillisten palvelujen laajempi tarjonta ja erityisosaamisen jakaminen eri alueiden ja palvelujen järjestäjien kesken?

Ekollega-portaaliin avattavilla uusilla palveluilla on mahdollistettu moniammatillisten tiimien viestinvaihto tietoturvallista kanavaa pitkin, joihin kaikille ammattilaisille pystytään tarjoamaan yhtenäinen pääsy. Portaaliin on avattu myös uusia palveluita ammattilaisten väliseen tiedonvaihtoon (esim Kolpeneen esitietolomake koulu/terapeutti)

Tietoturvalliset etätapaamiset ja –vastaanotot ovat mahdollistaneet erilaisten moniammatillisten verkostojen järjestämisen joustavasti ammattilaisten kesken tai asiakkaan ja moniammatillisen ammattilaistalon kesken tilanteen mukaan, koska ne eivät ole paikkaan sidottuja.

Lisäksi MARAK-etäkokous mallin avulla vahvistetaan sekä palvelun saatavuutta, että sen saavutettavuutta. Palvelun avulla asiakas saa laajemman moniammatillisen tuen vakavan lähisuhdeväkivallan tilanteessa lähipalveluna, mikä ei mahdollistuisi ilman etätapaamisen hyödyntämistä. MARAK-kokouksen edustajiin kuuluvat poliisi, sosiaali- ja terveystyö, ensi- ja turvakodin palvelut, rikosuhripäivystys sekä muita asian kannalta merkittäviä ammattilaisia, kuten esimerkiksi seurakunta ja Uvja. MARAK-etäkokous toimintamalli mahdollistaa palvelun toteutumisen yli kunnan rajojen.

Sairaanhoitaja-chat otettiin käyttöön ensin Rovaniemellä. Tavoitteena on, että chatin käyttöä laajennetaan Laphan alueella, jolloin ammattilaisten osaamista jaetaan ja myös tuetaan uuden palvelumuodon käyttöönoton yhteydessä.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen monialainen asiakas- ja palveluohjaus Lapin HVA (RRP, P4, I2)

Hyvinvointia arkeesi -sivusto kokoaa yhteen hyvinvointia, turvallisuutta ja terveyttä edistäviä tietosisältöjä, palveluita ja toimintaa. Edellä mainitut ovat niin kuntalaisten kuin hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen ja muidenkin toimijoiden ammattilaisten vapaasti hyödynnettävissä.

Hyvinvointia arkeesi -sivuston käyttäminen ei edellytä kuntalaisilta asiakkuutta eikä ammattilaisilta kirjautumista palveluun. Hankkeessa kehitetty monialaisen ohjauksenmalli on kuvattu Innokylään, jossa se on vapaasti eri alueiden ja palvelujen järjestäjien hyödynnettävissä.

Terveyskylän digihoitopolkuja kehittävät moniammattilliset kehittäjäryhmät, joihin kuuluu laaja ja vaihteleva ryhmä ammattilaisia eri yksiköistä. Tämä on mahdollistanut koko Lapin hyvinvointialueen laajuisesti eri sairauksien hoitopolkujen tarkastelua ja yhtenäistämisprosessia. Digihoitopolkujen kehittäminen yhteistyössä on lisännyt hyvinvointialueen ammattilaisten yhteistyötä ja verkostoitumista sekä prosessien päivittämistä.

Painonhallinta digipolkua kehittävät Rovaniemen alueella terveysaseman ylilääkäri, osastonhoitaja, diabeteshoitaja, terveydenhoitaja, ravitsemusterapeutti, psykologi ja liikunta-alan asiantuntija. Yhteistyötä tehdään myös *HYTE-prosessin kehittämisen* sekä *Elintapaohjaus* -hankkeiden kanssa.

Kansallisella tasolla osallistutaan kansallisen kehittämisryhmän toimintaan ja YTA -tasolla yhteiskäyttöisten digihoitopolkujen kehittämiseen yliopistosairaalan ja keskussairaaloiden yhteistyössä. Kehittämistyössä on mukana laaja joukko lääkäreitä, osastonhoitajia, sairaanhoitajia ja IT- palveluiden osaajia. Kehittämisessä ovat olleet mukana myös kehittäjäasiakkaat, kokemusasukkaat sekä asukasraati eri alueilta.

7.1.4 Miten hankkeessa käyttöön otetuilla ja/tai alueelle laajennetuilla digitaalisilla ratkaisuilla on mahdollistettu asiakkaiden roolin vahvistaminen ja sitä kautta tehostuminen ja vaikuttavuuden kasvu?

Hankkeessa käyttöön otetuilla ja laajennetuilla digitaalisilla ratkaisuilla on vahvistettu asiakkaiden roolia omassa palveluprosessissaan sekä tuettu omaehtoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Digitaalisten kanavien ja palveluiden avulla asiakkaat ovat voineet osallistua aktiivisemmin tiedon hankintaan, hoitoonsa liittyvään seurantaan sekä itselleen sopivien tukimuotojen löytämiseen.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen monialainen asiakas- ja palveluohjaus Lapin HVA (RRP, P4, I2)

Hyvinvointia arkeesi - Lapha.fi

Verkkopohjainen palvelutarjotin tarjoaa asiakkaille helppokäyttöisen väylän löytää heille soveltuvia palveluja ja tukea. Ratkaisu edistää itsenäistä asiointia ja vahvistaa omaehtoista toimintaa hyvinvoinnin ja terveyden tukemisessa.

Tarina-auttamisen verkkoauttamisen palvelun kokonaisuus Lapin hva, RRP, P4, I4

Normaali.fi ja Enjaksa.fi

Videomuotoiset vertaistuen ja tiedon jakamisen muodot ovat tavoittaneet laajan yleisön digipalveluissa. Vuonna 2023 sivustojen yhteenlaskettu kävijämäärä oli yli 20 000 ja vuonna 2024 lähes 41 000. Palautteen mukaan noin 72–74 % käyttäjistä koki saaneensa videoista apua. Tämä

osoittaa, että tarinalliset sisällöt tukevat asiakkaan kykyä hakea ja vastaanottaa apua ajasta ja paikasta riippumatta.

[Etämittausten käyttöönotto ja laajentaminen Lapin HVA \(RRP, P4, I1\)](#)

Etämittaukset ovat mahdollistaneet asiakkaiden aktiivisemmän osallistumisen omaan seurantaan ja terveydentilansa tarkkailuun. Ne tuovat asiakkaalle mahdollisuuden seurata omaa tilannettaan ajasta ja paikasta riippumatta sekä jakaa tietoa ammattilaisille turvallisesti. Tämä tukee omahoitoa, vähentää tarpeetonta asiointia palvelupisteissä ja sujuvoittaa hoitoprosesseja. Etämittaukset vahvistavat asiakkaan toimijuutta erityisesti pitkäaikaissairauksien seurannassa ja ennaltaehkäisevässä työssä.

[DentView-laitteet osana ennaltaehkäisevää työtä Lapin HVA \(RRP, P4, I4\)](#)

[Suun terveydenhuolto - Lapha.fi](#)

Suun terveydenhuollon omahoitoa tukevien DentView-laitteiden käyttö pilottialueilla (Rovaniemi, Ivalo, Sodankylä) on vahvistanut asiakkaiden roolia omahoidon ohjauksessa. Käyttäjämäärät ovat ylittäneet asetetun tavoitteen jokaisella vuosineljänneksellä (tavoite 1100/kvartaali), osoittaen ratkaisun käyttökelpoisuutta ja asiakaslähtöisyyttä.

[Tietoturvalliset etävastaanotot Omapolku palvelussa, Lapin hyvinvointialue \(RRP, P4, I1, I4\)](#)

[Tyypin 2 diabeetikon sekä esidiabeetikon perusterveydenhuollon digihoitopolku, Lapin hyvinvointialue \(RRP, P4, I1, I4\)](#)

[Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteiskäyttöinen raskausdiabeteksen digihoitopolku Lapin hyvinvointialueella \(RRP, P4, I1, I4\)](#)

[Nepsy-piirteisten aikuisten digihoitopolku, Lapin HVA \(RRP,P4,I1\)](#)

Digihoitopolkujen avulla asiakkaat ovat saaneet tasalaatuista, ajantasaista ja ohjattua tietoa omahoidosta sekä elintavoista. Hoitopolut tukevat hoidon jatkuvuutta ja tarjoavat kiireettömän yhteyden ammattilaisiin. Ratkaisu parantaa palveluiden saavutettavuutta ja antaa asiakkaille mahdollisuuden toimia aktiivisesti oman hoitonsa toteuttamisessa.

[Lapin hyvinvointilähete toimintamalli \(RRP, P4, I2\)](#)

[Hyvinvointilähete](#)

Hyvinvointilähetteen digitaalinen ratkaisu mahdollistaa yksilö ja ryhmätason palautteen keräämisen. Palaute myös välitetään lähetteen tehneelle ammattilaiselle, mikäli ammattilainen on sitä pyytänyt. Tiedot on mahdollista siirtää ammattilaisen toimesta esimerkiksi asiakas- ja potilastietojärjestelmään. Lomakkeella myös seurataan, ohjautuuko lähetteen saaja yhteisölliseen toimintaan tai johonkin muuhun vastaavaan harrastukseen.

Lähetteen saaja on aktiivinen toimija koko hyvinvointiläheteprosessin ajan, häntä tuetaan ja autetaan mukaan yhteisölliseen toimintaan. Kirjaukset tehdään aina yhteistyössä lähetteen saajan kanssa eKollegaan.

Toteutuneiden tavoitteiden todennettavuus

Tavoitteiden toteutumista on seurattu määrällisin mittarein (kävijäseurannat, palautteet, lähetetilastot, käyttöluvut), jotka osoittavat digitaalisten ratkaisujen vaikuttaneen asiakkaiden toimijuuden vahvistumiseen. Erityisesti käyttäjäpalautteet (esim. Tarina-auttaminen 72–74 % koki saaneensa apua) ja toistuvat käyttäjämäärät (esim. DentView 1100+/kvartaali) todentavat kehityksen vaikuttavuutta ja tehokkuutta.

Digitaaliset ratkaisut ovat mahdollistaneet asiakkaille uudenlaisen, ajasta ja paikasta riippumattoman tavan toimia oman hyvinvointinsa edistämiseksi ja vahvistaneet roolia kumppanina palvelujärjestelmässä.

7.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ja kansalaisten osaamisen tukeminen ja digitaalisten ratkaisujen käytön tuki

7.2.1 Miten sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön osaamisen tukemista ja digitaalisten ratkaisujen käytön lisäämistä on edistetty?

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön osaamisen tukemista on edistetty systemaattisesti tarjoamalla monipuolisia valmennuksia, käytännönläheistä ohjausta ja digitaalisten työvälineiden käyttöönottoa tukevia toimia. Digitaalisten ratkaisujen käytön lisääminen on ollut keskeinen keino parantaa palvelujen saavutettavuutta, tukea hoitoon pääsyä ja vahvistaa ennaltaehkäisevää työtä.

Palvelutarjotin on keskeinen väline hyte-osaamisen vahvistamisessa. Tavoitteena on lisätä ammattilaisten tietoisuutta ennaltaehkäisevän työn merkityksestä ja tukea palvelutarjottimen käyttöönottoa työvälineenä. Ammattilaisia on perehdytetty palveluun ja kannustettu hyödyntämään sitä asiakasohjauksessa. Hyvinvointia ja terveyttä edistäviin palveluihin ohjaaminen on järjestelmällistynyt osaamisen vahvistuessa. Tavoitteita on seurattu muun muassa palvelun käytön määrällä ja ammattilaisten palautteella.

Terveyskylän ja Mielenterveystalon palveluita on otettu laajasti käyttöön ammattilaisten työssä. Digihoitopolkujen käyttöönotto on edellyttänyt koulutusta, ja ammattilaisille on järjestetty Teams-koulutuksia, walk in -työpajoja sekä valmennuksia (esim. *Hoitajan Työkalupakki*, *Terveyskylän talot ja PRO*, Mielenterveystalo). Koulutuksia on järjestetty neljä kertaa vuoden 2025 aikana, ja niistä on tehty myös tallenteita. Vastaavat sisällöt on sisällytetty myös perusterveydenhuollon lääkäreiden kuukausikoulutuksiin. Lisäksi Kaltio-intran uutispalsta, tallenteet ja kuukausittainen tietoisuus mielen terveys- ja päihdepalveluiden vastuualuetiedotteessa ovat lisänneet ammattilaisten osaamista ja palveluiden näkyvyyttä. Palveluiden esittelyjä on pidetty myös perhekeskuksissa sekä kouluterveydenhuollon, kuraattoreiden ja psykologien työyhteisöissä.

Tarina-auttamisen verkkopalvelu on otettu käyttöön ammattilaisten työvälineenä erityisesti lapsiperheiden palveluissa, etenkin kaakkoisella palvelualueella. Palvelun käyttöä on tuettu infoilla ja pikaohjetallenteella. Videot soveltuvat käytettäväksi asiakastapaamisissa tai niiden välillä, ja tukevat sekä asiakkaiden että ammattilaisten oppimista ja osallisuutta.

Tarina-auttamisen **chat-palvelun** käyttöön on annettu yksityiskohtainen valmennus, jossa on perehdytetty työkalun käyttöön asiakastyössä. Ammattilaisille on laadittu visuaaliset käyttöohjeet ja tukiyhteystiedot.

Etävastaanoton valmennuksia on järjestetty yksiköille ja erikoisaloille, ja ne ovat lisänneet kiinnostusta hyödyntää etätapaamisia osana palveluprosessia. Valmennukset ovat kattaneet tietoturvalliset käytännöt, ohjeistuksen vastaanottoon valmistautumiseen sekä asiakkaan tukemiseen. Valmennusten tueksi on jaettu visuaaliset kirjalliset ohjeet ja tarjottu yksilöllistä tukea

tarpeen mukaan käyttöönoton yhteydessä sekä pilotoinnin aikana. Tämä on tukenut digitaalisten kanavien sujuvaa käyttöönottoa ja osaamisen vahvistumista.

Mittarit ja seurantatiedot: Osaamisen ja palvelujen käyttöönoton edistymistä on seurattu osallistujamäärillä (esim. koulutuksiin osallistuneet, tallenteiden katselukerrat), palautteilla, palvelualustojen käyttöasteella ja ohjauskäytäntöjen muutoksilla. Esimerkiksi Terveyskylän ja Mielenterveystalon palvelujen tunnettuus ja käyttö ovat kasvaneet, ja hyte-palveluihin ohjautuminen on tehostunut. Palautteissa on korostettu koulutusten käytännönläheisyyttä ja selkeitä ohjeita.

Tuotokset ja hyödyt: Tehtyjen toimenpiteiden ansiosta ammattilaisten digiosaaminen on vahvistunut, erityisesti pitkäaikaissairauksien ja mielenterveyden hoitopolkujen käytössä. Tarinauttamisen palvelu on tuonut uutta työvälinettä asiakastyöhön, ja etävastaanottojen käyttö on monipuolistunut ja vakiintunut osaksi palvelutuotantoa. Digitaaliset ratkaisut ovat tukeneet palvelujen saavutettavuutta, asiakkaiden ohjausta ja asiakaslähtöisiä toimintamalleja. Hyötyjä on saavutettu myös resurssien käytön tehostumisena ja ammattilaisten välineiden monipuolistumisena.

Tavoitteiden toteutuminen: Useat osaamisen ja digipalvelujen käyttöönoton tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Paikallisia eroja on esiintynyt mm. resurssien tai henkilöstövaihdosten vuoksi. Jatkuva tuki, koulutus ja selkeät ohjeistukset ovat olleet keskeisiä tekijöitä onnistumisessa.

7.2.2 Miten kansalaisten ymmärrystä ja osaamista digitaalisten palvelujen käytöstä terveyden ja hyvinvoinnin tukena on edistetty?

Kansalaisten ymmärrystä ja osaamista digitaalisten sosiaali- ja terveyspalvelujen käytöstä on tuettu monin toimenpitein, joiden tavoitteena on ollut lisätä tietoisuutta, saavutettavuutta ja palveluiden sujuvaa käyttöä arjessa. Toimenpiteet on kohdennettu erityisesti matalan kynnyksen ympäristöihin ja palvelukokonaisuuksiin, joissa kansalaisten itsenäistä tai ohjattua käyttöä voidaan tukea monikanavaisesti ja ymmärrettävästi.

[Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen monialainen asiakas- ja palveluohjaus Lapin HVA \(RRP, P4, I2\)](#)

[Hyvinvointia arkeesi - Lapha.fi](#)

Syksyn 2025 toimenpiteisiin kuuluu *Hyvinvointia arkeesi* -verkkosivuston tunnettuuden ja omakohtaisen käyttöönoton edistäminen kansalaisten parissa. Tavoitteena on tukea kansalaisia löytämään hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluita arjessaan. Palvelutarjotinta on markkinoitu jalkautumalla matalan kynnyksen kohtaamispaikkoihin, kuten järjestökeskuksiin, yhdistystiloihin, OLKA-pisteisiin ja kirjastoihin. Näissä kohtaamisissa on ohjattu kansalaisia palvelun käyttöön sekä teknisesti että sisällöllisesti.

[Etätapaamisten ja -vastaanottojen kehittäminen sosiaali- ja terveyspalveluissa, Lapin HVA \(RRP, P4, I4\)](#)

[Ohjeet etävastaanotolle ja -tapaamiselle - Lapha.fi](#)

Etävastaanottojen tueksi on laadittu monikanavaisia asiakasohjeita: lyhyt tekstipohjainen pikaohje, kuvallinen yksityiskohtainen ohje sekä selkokielineen video-ohje. Ohjeita on ollut saatavilla sekä sähköisesti että tulosteina. Lyhyt asiakasohje on käännetty kaikille saamen kielille, ja kuvallisen ohjeen kääntäminen saameksi on työn alla. Kehittäjäasiakkaat ovat osallistuneet ohjeiden

kehittämiseen, mikä on vahvistanut niiden käytettävyyttä. Ammattilaisia on koulutettu tukemaan asiakkaita etävastaanoton käytössä.

[Tietoturvalliset etävastaanotot Omapolku palvelussa, Lapin hyvinvointialue \(RRP, P4, I1, I4\)](#)

Terveyskylän digihoitopoluista on laadittu selkeät ja saavutettavat potilasohjeet, jotka käydään läpi asiakkaan kanssa ennen digihoitopolulle siirtymistä. Palveluista on viestitty viestintäsuunnitelman mukaisesti Lapha.fi-sivustolla, sosiaalisessa mediassa ja paikallismedian kautta. Käyttöön otettavista palveluista on laadittu mediatiedotteet ja jaettu esite- ja julistemateriaaleja sekä infonäyttöaineistoja yksiköihin. Digihoitopolkuja on esitelty myös kansalaisjärjestöjen, kuten diabetes- ja sydänyhdistysten, eläkeläisyhdistysten sekä Lapin Sydämpiirin ja vanhusneuvoston kautta.

[Sairaanhoitaja-chat Lapin HVA \(RRP, P4, I1,I3\)](#)

[Sairaanhoitaja-chat - Lapha.fi](#)

Palvelun käyttöön liittyen on tuotettu selkeät ohjeistukset asiakkaille. Palvelun lanseerauksen yhteydessä on toteutettu viestintää verkkosivujen, ammattilaisten kautta tapahtuvan ohjauksen sekä tiedotusmateriaalien avulla.

[Kehittäjäasiakastoiminta, Lapin hva. \(RRP, P4, I1\)](#)

[Kehittäjäasiakkaat - eKollega](#)

Kehittäjäasiakkaat ovat olleet keskeisessä roolissa palvelujen saavutettavuuden ja käytettävyyden kehittämisessä. He ovat osallistuneet asiakasohjeiden suunnitteluun ja testaukseen sekä olleet mukana esittelemässä digitaalisia palveluja erilaisissa tilaisuuksissa, kuten yhdistystapaamisissa ja infotilaisuuksissa. Kehittäjäasiakkaiden kokemuksellinen tieto on auttanut tunnistamaan käyttöön liittyviä esteitä ja vahvistamaan ohjauskäytäntöjä asiakaslähtöisiksi.

Tavoitteet ja seuranta

Tavoitteena on ollut lisätä kansalaisten tietoisuutta digipalveluista, helpottaa palveluiden käytettävyyttä ja edistää yhdenvertaista saavutettavuutta, erityisesti niille väestöryhmille, joille digitaalisten palvelujen käyttö ei ole entuudestaan tuttua. Tavoitteiden toteutumista on seurattu mm. viestintämateriaalien jakelun ja käyttömäärien, verkkosivukävijöiden, asiakasohjeiden jakelun sekä ammattilaispalautteen perusteella. Kehittäjäasiakkaiden osallistuminen on tuonut arvokasta käyttäjänäkökulmaa palvelujen parantamiseen.

Tuotokset ja hyödyt

Toimenpiteiden ansiosta digipalvelujen saavutettavuus ja käytettävyys ovat parantuneet. Asiakasohjeet ovat lisänneet luottamusta ja valmiuksia käyttää etävastaanottoja ja digihoitopolkuja. Saamenkieliset ohjeet ovat tukeneet kielellistä saavutettavuutta. Palvelutarjotin ja Terveyskylän polut ovat vakiintuneet osaksi kansalaisille suunnattua neuvontaa ja omahoitoa tukevia digiratkaisuja. Kehittäjäasiakkaiden osallistuminen on lisännyt palvelujen asiakaslähtöisyyttä ja vahvistanut kohderyhmien osallistumista palveluiden kehittämiseen ja käyttöönottoon.

7.3 Kansalaisten digitaaliset palvelut

7.3.1 Miten asiakaspalautteen keruun kehittäminen on edennyt?

[Asiakaspalautteen hyödyntäminen, Lapin HVA \(RRP, P4, I4\)](#)

[Asiakaspalautetta saamenkielisistä palveluista, Lapin hva \(RRP, P4, I4\)](#)

Lapin hyvinvointialueella on edistetty asiakaspalautteen keruun kehittämistä kohti kansallisen mallin mukaista, yhtenäistä ja asiakaslähtöistä toimintaa. Tavoitteena on ollut luoda hyvinvointialueelle yhteinen asiakaspalautteen keräämisen ja käsittelyn malli, joka huomioi myös saamen kielet ja kulttuurin.

Tavoitteena oli, että Lapin hyvinvointialueella on suunnitelma yhteisestä mallista kerätä asiakaspalautetta, jossa huomioidaan saamenkielet ja -kulttuuri. Tämä tavoite on saavutettu: hyvinvointialueelle on laadittu prosessikuvaus palautteen kulusta, sen teknisestä toteutuksesta ja hyödyntämisestä. Mallissa on kuvattu asiakaspalautteen keräämisen, käsittelyn ja raportoinnin vaiheet sekä eri toimijoiden (asiakas, henkilökunta, hyvinvointialue) roolit palautetiedon kierrossa.

Hanke on osallistunut THL:n koordinoimaan asiakaspalautetyöryhmään ja seurannut tiiviisti kansallisen tiedonkeruu- ja raportointiratkaisun kehitystä. Lapin hyvinvointialue on ollut mukana kansallisen tiedonkeruun pilotoinnissa. Lisäksi asiantuntijat ovat toimineet yhteyshenkilöinä ja jakaneet tietoa teknisen toteutuksen ja kansallisen tietovarannon vaatimuksista alueen sisällä. DigiFinlandin tarjoamaa konsultointia on hyödynnetty järjestelmähankinnan tueksi.

Saamen kielten ja kulttuurin huomioimiseksi toteutettiin oma asiakaspalautteen pilotointi. Pilotissa käytettiin kansallisen mallin mukaisia kysymyksiä, mutta lomakkeita muokattiin kulttuurisesti ja kielellisesti soveltuvammiksi. Palautelomakkeet käännettiin saamen kielille ja lisättiin Lapha.fi-verkkosivuille. Pilotin tuloksia on hyödynnetty tiedolla johtamisen käytännöissä keväällä 2024. Mallit ja lomakkeet jäivät pysyvään käyttöön saamenkielisten palvelujen kehittämisyksikön tueksi. Tavoitteet tämän osalta on saavutettu.

Järjestelmät ja tekninen kehitys

Hyvinvointialueella on tehty tilapäisiä ratkaisuja palautteen yhtenäistämiseksi ennen varsinaisen asiakaspalauttejärjestelmän hankintaa. Esimerkiksi palautelaitteiden kysymykset on yhdenmukaistettu ja kansallisen mallin mukainen palautelomake on lisätty verkkosivustolle. Saamenkieliset versiot lomakkeista ovat myös käytössä. Järjestelmähankinnan vaatimusmäärittelyssä on tehty yhteistyötä muiden hyvinvointialueiden ja DigiFinlandin kanssa.

Mittarit ja seuranta

Mittareina ovat olleet muun muassa:

- Onko THL:n malli otettu käyttöön (kyllä)
- Onko asiakaspalautteen prosessit kuvattu hyvinvointialue- ja yksikötasolla (kyllä)
- Kerätäänkö saamenkielisistä palveluista asiakaspalautetta (kyllä)
- Onko saamen kielet mukana asiakaspalautekyselyissä (kyllä)
- Suosittelemisindeksi (NPS) keskiarvo (seuranta käynnistymässä kansallisen mallin mukaisesti)

Tuotokset ja hyödyt:

- Yhteinen malli asiakaspalautteen keräämiselle ja käsittelylle
- Saamenkielisten palveluiden palautelomakkeet ja pilotti
- Asiakaspalautejärjestelmän hankinnan valmistelu kansallisten vaatimusten pohjalta
- Asiakaspalautetiedon hyödyntämisen viestintämateriaalit ja koulutukset henkilöstölle
- Tietoisuus palautteen merkityksestä ja käytöstä on lisääntynyt organisaatiossa
- Yhdenvertaisuus ja alkuperäiskansan oikeudet on huomioitu palautteenantomahdollisuuksissa

Tulevaisuuden mallissa asiakaspalautte kerätään monikanavaisesti, tallennetaan järjestelmään, josta se siirtyy kansalliseen tietovarantoon ja on hyödynnettävissä sekä alueellisessa kehittämisessä että kansallisessa vertailussa. Saamenkieliset palautteet kootaan osaksi samaa tietovarantoa kansallisten mittarien mukaisesti.

Asiakaspalautteen kehitystyö Lapin hyvinvointialueella

[Asiakaspalautteen hyödyntäminen, Lapin HVA \(RRP, P4, I4\)](#)

[Asiakaspalautetta saamenkielisistä palveluista, Lapin hva \(RRP, P4, I4\)](#)

Lapin hyvinvointialueella on kehitetty asiakaspalautteen keräämisen ja hyödyntämisen käytäntöjä osana kansallista asiakaskokemustiedon mallia. Tavoitteena on ollut luoda hyvinvointialueelle yhtenäinen ja vaikuttava toimintamalli palautteen systemaattiseen keräämiseen, käsittelyyn ja hyödyntämiseen palvelujen kehittämisessä. Kehitystyössä on huomioitu myös saamen kielet ja kulttuuri.

Hankkeen aikana laadittiin Lapin hyvinvointialueelle yhteinen asiakaspalautemalli prosessikuvauksineen. Mallissa kuvataan palautetiedon kulku asiakkaalta asiakaspalautejärjestelmään ja sen hyödyntäminen palveluiden arvioinnissa, kehittämisessä ja johtamisessa. Prosessissa on huomioitu eri toimijoiden – asiakkaiden, henkilöstön ja hyvinvointialueen johdon – roolit sekä kansalliseen tietovarantoon liittyvä tiedonsiirto.

Saamenkielisten palveluiden osalta kehitettiin oma palautemalli, joka pilotoitiin ja raportoitiin erikseen. Kansallisen palautemallin kysymyksiä mukautettiin kulttuurisesti sopiviksi. Yleiset palautelomakkeet julkaistiin suomen ja saamen kielillä Lapha.fi-verkkosivulla. Samalla palautekanavia yhtenäistettiin: verkkolomakkeen lisäksi käytössä olleiden palautelaitteiden ulkoasu ja kysymykset yhdenmukaistettiin.

Lapin hyvinvointialue osallistui THL:n ja DigiFinlandin asiakaspalautetyöryhmiin, joiden kautta saatiin ajantasaista tietoa kansallisen tietovarannon suunnittelusta. Tietoa jaettiin sisäisesti esim. intra-sivuilla ja esihenkilöinfoissa. Esihenkilöille ja asiakkaille toteutettiin kyselyt palautteen antamisesta ja sen merkityksestä. Viestintää asiakaspalautteen kehittämisestä toteutettiin useissa kanavissa, kuten verkkosivuilla, henkilöstöintra Kaltiossa ja eKollega-portaalissa.

Hankkeen aikana toteutetut toimenpiteet ovat mahdollistaneet asiakaspalautteen keruun koko hyvinvointialueella. Kansallisen mallin mukainen perusrakenne (esim. suositteluindeksi NPS ja perusväittämät) on otettu käyttöön ja liitetty olemassa oleviin kanaviin. Kehitetty malli tarjoaa valmiudet siirtyä kansalliseen palautetietovarantoon. Palautetieto voidaan tulevaisuudessa kerätä eri kanavissa ja kielillä, ja sen hyödyntäminen tukee asiakasosallisuutta, palvelujen kehittämistä ja tiedolla johtamista. Kehitetty toimintamalli on merkittävä osa hyvinvointialueen laatutyötä ja asiakaslähtöisyyden vahvistamista.

7.3.5 Miten kansalaisten etäpalvelujen kehittäminen on edennyt?

[Tarina-auttamisen verkkoauttamisen palvelun kokonaisuus Lapin hva, RRP, P4, I4](#)

[Normaali.fi](#) ja [Enjaksa.fi](#)

[DentView-laitteet osana ennaltaehkäisevää työtä Lapin HVA \(RRP, P4, I4\)](#)

[Tietoturvalliset etävastaanotot Omapolku palvelussa, Lapin hyvinvointialue \(RRP, P4, I1, I4\)](#)

Lapin hyvinvointialueella on edistetty kansalaisten etäpalvelujen kehittämistä monitasoisesti ja osana kansallista kehittämistyötä. Tavoitteena on ollut laajentaa saavutettavia, digitaalisia ja asiakaslähtöisiä palvelumuotoja eri asiakasryhmien tarpeisiin sekä mahdollistaa omahoidon tuki ja asiointi ajasta ja paikasta riippumatta.

Lapin hyvinvointialue on ollut aktiivisesti mukana mm. Terveyskylän kansallisessa teknisessä kehittämistyössä, jota on koordinoitu HUSin ja POHDE:n toimesta YTA-tasolla yhteistyössä Laphan digipalveluiden yksikön ja LapIT:n kanssa. Yhteiskehittämisessä ovat olleet mukana myös kokemusasukkaat, kehittäjäasiukkaat ja alueelliset asukasraadit.

Käytössä olevat etäpalvelut ja toimintamallit

Palvelu	Kohderyhmä	Käyttöalue	Tavoite	
Zoturi	Lapset ja nuoret	Mielenterveyspalvelut	Matalan kynnyksen tuki	
DentView	Kaikki ikäryhmät	Suun terveydenhuolto	Omahoidon ohjaus	
Tarina-auttaminen	Nuoret & vanhemmat	Verkkopalvelu	Arjen tuki ja itsetuki	
Terveyskylä	Potilaat & ammattilaiset	Pitkäaikaissairaudet	Etähoitopolut	

1. Zoturi-verkkoauttamispalvelu

- Otettu käyttöön lasten, nuorten ja nuorten aikuisten mielenterveyspalveluissa.
- Tukee matalan kynnyksen digitaalista ohjausta ja mielenterveyden edistämistä.

2. DentView-omahoitojärjestelmä suun terveydenhuollossa

- DentView-laitteet ovat Lapin hyvinvointialueella Rovaniemen, Sodankylän ja Ivalon hammashoitoloissa kokeilussa elokuusta 2023 joulukuuhun 2024. Vuoden 2025 alusta alkaen laitteet siirtyivät hyvinvointialueen omaksi toiminnaksi. DentView-laitteiden avulla vahvistetaan potilaiden suun omahoidonohjauksen toteutumista. Laitteiden avulla ammattilaiset voivat keskittyä perheen ja potilaan todellisiin haasteisiin, kun he ovat laitteen avulla saaneet perustiedot omahoidosta. Tarkoitus on saada potilaat motivoitumaan paremmin omahoidon toteuttamiseen.
- Virtuaalikioskit tukevat potilaiden omahoidonohjausta ja suun terveyden edistämistä useilla kielillä (suomi, ruotsi, englanti, arabia, somali, venäjä, pohjoissaame).
- Tukevat ennaltaehkäisevää työtä ja vapauttavat ammattilaisten työaikaa kohtaamiseen potilaan yksilöllisten haasteiden parissa.

3. Tarina-auttaminen-verkkopalvelu

- Käynnistyi pilotilla 6/2023 ja päättyi 12/2024.
- Kohderyhmät: nuoret (normaali.fi) ja lapsiperheiden vanhemmat (enjaksa.fi).
- Sisältää videoita, verkkotukea ja chat-ohjausta asiakastyön tueksi ja omaehtoiseen käyttöön.
- Palvelu tukee myös ammattilaisten asiakasohjausta digitaalisissa kohtaamisissa.

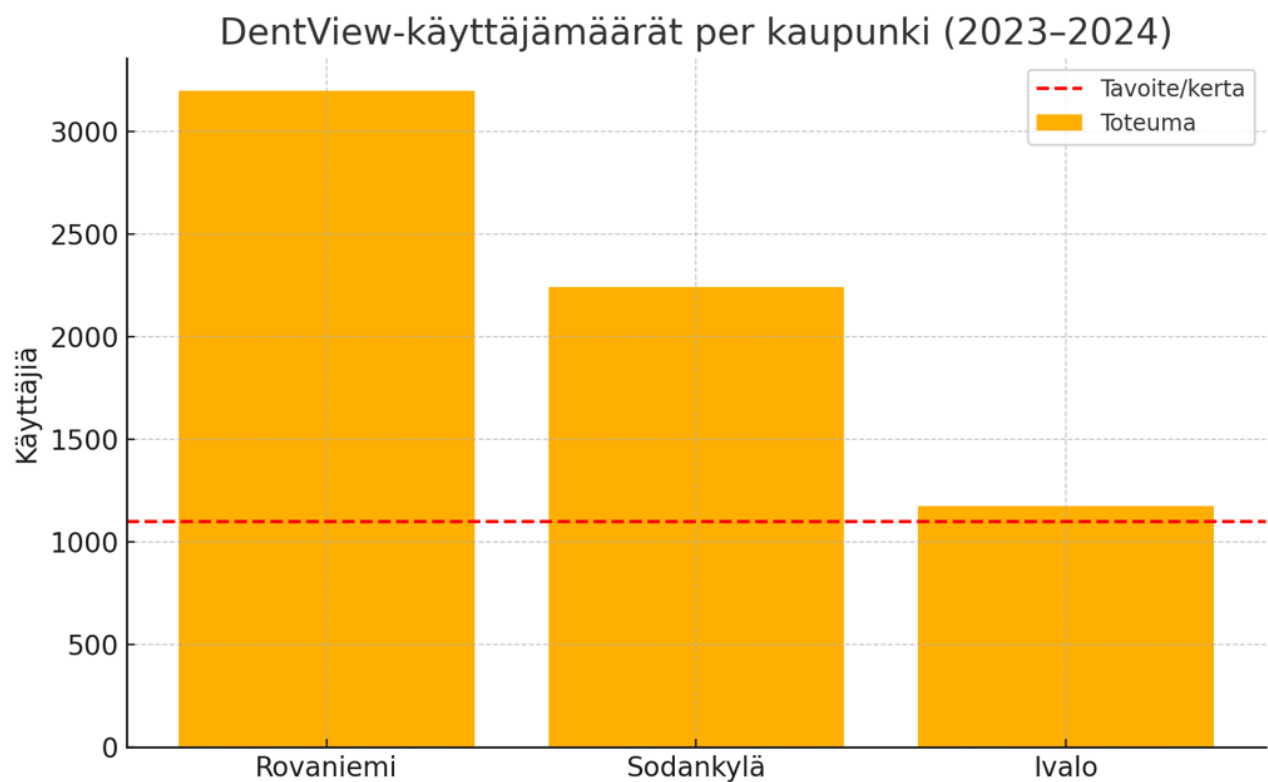
4. Terveyskylä ja digihoitopolut

- Yhteiskäyttöisten digihoitopolkujen kehittäminen ja käyttöönotto mm. pitkäaikaissairauksien hoitoon.
- Tekninen kehittäminen, integraatiot ja käyttöönotto toteutettu kansallisessa ja alueellisessa yhteistyössä.
 - Terveyskylä toimii myös osana ammattilaisten ja asiakkaiden vuorovaikutuksen välinettä etähoitopolkujen kautta.

Mittarit ja seurantatulokset

DentView:

- Tavoite: 1100 käyttäjää/vuosineljännes → saavutettu jo 1. kv. aikana.
- Pilottijakson (8/2023–12/2024) kokonaiskäyttäjämäärä: 6621.
- Palautearviot: 4,3–4,7 (asteikko 1–5).
- Laitteet säännöllisessä käytössä Rovaniemellä ja Sodankylässä, Ivalossa käyttö vielä kasvuvaiheessa.

Tarina-auttaminen:

- Välitavoite: 5000 kävijää huhtikuuhun 2024 → saavutettu: 34 206.
- Lopputavoite: 15 000 kävijää joulukuuhun 2024 → toteutuma 61 121:
 - Nuorten normaali.fi: 26 307
 - Enjaksa.fi (lapsiperheet): 34 814

Palvelu	Tavoite kävijämäärä (12/2024)	Toteuma kävijämäärä	Toteuman %
normaali.fi (nuoret)	7 500	26 307	351 %
enjaksa.fi (vanhemmat)	7 500	34 814	464 %
Yhteensä	15 000	61 121	408 %

Terveyskylä:

- Etäpalveluiden käyttö laajentunut pitkäaikaissairauksien hoitopolkujen kautta.
- Integraatiot ja käyttöönotto tapahtuneet suunnitellusti.

- Palvelujen tunnettuus ja käyttö lisääntyneet mm. viestinnän, koulutusten ja asiakasohjeiden avulla.

Tuotokset ja hyödyt

- Kansalaisten omatoiminen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on lisääntynyt.
- Etäpalvelujen käyttö on lisännyt palvelujen saavutettavuutta erityisesti laajassa ja harvaan asutussa Lapissa.
- Monikieliset ja kulttuurisesti saavutettavat ratkaisut (esim. DentView) ovat parantaneet yhdenvertaista palvelujen käyttöä.
- Etäpalvelut ovat tukeneet palvelujen resurssien kohdentamista, kun osa tiedonannosta ja ohjauksesta tapahtuu digitaalisesti.
- Asiakaspalautteet ja käyttäjäseuranta osoittavat etäpalvelujen käytännön hyödyt ja niiden tarpeen jatkokehittämiseksi.

7.3.7 Miten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallisen palvelukonseptin digitaalisen ratkaisun kehittäminen on edennyt?

Kehittämistyö, pilotointi sekä valittu ratkaisu

Hanke osallistui hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) kansallisen palvelukonseptin digitaalisen ratkaisun kehittämiseen ja pilotointiin; tarkempi kuvaus luvussa 5.2.1. Lisäksi osallistuttiin kansallisiin (THL, DVV) ja alueellisiin (YTA) valmisteluryhmiin.

Laphan monialaiseksi digitaalseksi alueelliseksi palvelutarjottimeksi valittiin [Hyvinvointia arkeesi](#) -sivusto, joka julkaistiin 19.6.2025 ja linkitettiin hyvinvointialueen etusivulle. Julkaisusta ilmoitettiin ministeriölle. Sivusto oli kehitysversiona Laphan verkkoympäristössä jo 01/2025.

Kehittämiseen osallistuivat Laphan Hytetu-tiimi, digipalvelut, viestintä sekä saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut (käännökset). VASA 2 -hankkeesta kohdennettiin kaksi henkilöresurssia (rakennesuunnittelu, sisällöntuotanto, kehittäjäasiakastoiminnan koordinointi, PTV-kirjausten tuki, infot ja PTV-työpajat). Mukana oli myös kehittäjäasiakkaita; työpajoja järjestettiin neljä (4).

Palvelutarjottimen sisältö ja rakenne

Sivusto kokoaa 11 hyte-teemaa: arjen turvallisuus, liikkuminen, luonto, kulttuuri, ravitsemus, yhteisöllisyys, mielen hyvinvointi, uni, työkyky, päihteet ja riippuvuudet sekä suun terveys. Kullakin teemalla on 3–5 alasivua. Teemasivujen alaosaan on koottu kuntien ja järjestöjen hyte-palvelut ja toiminta. Hyvinvointialueen palvelut sekä kansalliset itse- ja omahoito-ohjelmat näkyvät sivuston oikeassa laidassa, kun niitä on teemaan liittyen saatavilla.

Sivustolle on tuotettu tarina-auttamisen videot teemoista: mieli, elämän kipupisteet, päihteet ja riippuvuudet, perheen perustaminen, perhe-elämä, kasvatusta ja nuorten mieltä painavat asiat.

Saamenkieliset sisällöt: Kolmen (3) kokonaisuuden saamenkieliset käännökset valmistuvat 10–11/2025 hankesuunnitelman mukaisesti. Käännökset edistävät kielellisten oikeuksien toteutumista Laphan tarpeet huomioiden.

Palvelutietovarannon (PTV) hyödyntäminen

Hyvinvointia arkeesi -palvelutarjottimelle nousevat Lapin kuntien palvelujen PTV-asiointikanavat. Kuntien PTV-kuvausten päivittämistä on tuettu avoimissa infoissa ja kuntakohtaisissa työpajoissa. Järjestöjen palvelut kuvataan Lähellä.fi-palveluun.

Käyttöönotto ja kohdentaminen

Varsinainen käyttöönotto toteutui 19.6.2025 ilman asiakas- tai ammattiryhmäkohtaista porrastusta. Kohdennettua käyttöönoton tukea annettiin kunnille PTV-infoilla ja -työpajoilla 03/2025 alkaen. Laaja-alaisempi viestintä ja markkinointi käynnistyi alkusyksystä 2025.

Seuranta, mittarit ja tulokset

Mittarit: 1) Palvelutarjottimen käyttö kuukausittain (sivulataukset / yksilölliset kävijät), 2) Asiakaspalaute, 3) Ammatilaispalaute

Käyttödata 01–08/2025: Yhteensä 3 276 sivulatausta ja 1 993 yksilöllistä kävijää.

Asiakas- ja ammatilaispalaute on kerätty infoissa ja työpajoissa.

Tuotokset ja hyödyt

Yhden luukun digitaalinen palvelutarjotin, joka kokoaa 11 teeman sisällöt, alueelliset palvelut ja kansalliset omahoito-ohjelmat.

Käytettävyyttä tukeva rakenne (3–5 alasivua/teema) ja tarina-auttamisen videokokonaisuus.

PTV-kyvykkyyden vahvistaminen kunnissa (infot, työpajat) ja järjestöyhteistyön kytkentä Lähellä.fi:n kautta.

Saamenkielisten oikeuksien edistäminen: 3 käännöskokonaisuutta.

Mitattava vaikuttavuus käytön kasvuna julkaisun jälkeen sekä parantunut sisällön löydettävyyys. Hanke on toteuttanut kansallisesti linjassa olevan, monitoimijaisesti kehitetyn ja mitattavasti käytetyn palvelutarjottimen.

7.4 Ammatilaisten digitaaliset järjestelmät

7.4.1 Miten ammatilaisten digitaalisten työvälineiden kehittäminen on edennyt?

Etävastaanotot ja -tapaamiset toimintamallin käyttöönotto

[Etätapaamisten ja -vastaanottojen kehittäminen sosiaali- ja terveyspalveluissa, Lapin HVA \(RRP, P4, I4\)](#)

[Perheoikeudellisten palveluiden digitaalinen palveluprosessi, Lapin HVA \(RRP, P4, I4\)](#)

[Reaaliaikainen ammatilaisten välinen konsultaatio oikomishoidossa, Lapin HVA \(RRP, P4, I1, I4\)](#)

Esikoista odottavien vanhempien suun terveyden etäohjausvastaanotto, Lapin HVA (RRP, P4, I1, I4)

Lapin hyvinvointialueella on otettu tietoturvalisissä etävastaanotoissa käyttöön eKollegan/Omavirtun kautta integroituna toimiva Microsoft Teams -työväline laajasti perus- ja erikoispalveluissa sosiaali- ja terveyshuollossa. Teams otettiin käyttöön ammattilaisen ja asiakkaan välisissä tapaamisissa yhteensä 22 pilotissa. Teams otettiin työvälineeksi myös kolmessa ammattilaisten välisessä reaaliaikaisessa etäkonsultaatio pilotissa. Lisäksi Lapin hyvinvointialueella on käytössä tietoturvalisissä etävastaanotoissa Ninchat- järjestelmä, joka toimii myös eKollega-palvelun kautta. Sitä on pilotoitu etävastaanoton välineenä yhdessä ammattilaisen ja asiakkaan välisessä pilotissa sekä yhdessä ammattilaisten välisessä pilotissa. Etävastaanottojen osalta on seurattu kuukausittain ammattilaisten käyttäjätunnusten määriä sekä toteutuneita etävastaanottoja, joiden kehitys näkyy alla olevista taulukoista vuosilta 2024 ja 2025.

VUOSI 2024	AMMATTILAISTEN TUNNUSTEN LKM	TOTEUTUNEET ETÄVASTAANOTOT/KK
TOUKOKUU	40	
ELOKUU		14
SYYSKUU	220	24
LOKAKUU	350	94
MARRASKUU	576	168
JOULUKUU	631	122

VUOSI 2025	AMMATTILAISTEN TUNNUSTEN LKM	TOTEUTUNEET ETÄVASTAANOTOT/KK
TAMMIKUU	665	167
HELMIKUU	687	191
MAALISKUU	756	230
HUHTIKUU	784	213
TOUKOKUU	846	214

Tavoitteen mukaisesti seurannasta näkyy, että ammattilaisten tunnusten määrä ja toteutuneet etävastaanotot kuukausittain ovat kasvaneet toteutuneiden pilottien myötä. Sähköisesti sosiaali- ja terveyspalvelussa asioineiden määrä oli tuoreimmassa TerveSuomi- tiedonkeruussa 38,4 % Lapin hyvinvointialueella, mikä ylittää indikaattorille asetetun tavoitteen 30 %. Pilottien kautta etätapaamiset ja -vastaanotot on saatu tuotua ja juurrutettua osaksi palveluita, mikä täyttää sille asetetun tavoitteen. Syksyllä 2025 laajenee yksi etävastaanoton pilotti Ekollegan Teams-integraatiolla ja lisäksi käynnistyy yksi uusi pilotti, joka toteutuu eKollegan kautta Ninchatin kautta. Jossain vaiheessa etätapaamiset ja -vastaanotot siirtyvät porrastetusti Lapin hyvinvointialueen uuteen digiasiointialusta DigiLaphaan.

Lisäksi asiakaspalautetta on kerätty jatkuvasti. Sen lähettäminen asiakkaalle on ollut hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden ammattilaisten vastuulla teknisten seikkojen vuoksi. Asiakaspalautetta on tullut vaihtelevasti pilottien mukaan. Niistä on saatu selkeä kuva niin positiivista asioista kuin kehityskohteistakin. Asiakkaiden palautteissa toistuivat laadukkaat asiakaskohtaamiset, aidosti kuulluksi tuleminen kokemus, palvelun nopea saatavuus, helppo asiointi sekä ajansäästö, kun välttyi matkustamiselta. Kaikki vastanneet käyttäisivät

etävastaanottoa jatkossakin, myös he, joilla alkuun oli tuen tarvetta teknisen toteutuksen käytössä. Asiakastyytyväisyyden keskiarvo oli vastauksissa 8.7 ja NPS 58, mitkä osoittavat, että asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä palveluun.

Myös ammattilaisille on tehty säännöllisesti palautekyselyitä etätapaamisten ja -vastaanottojen kokemuksesta. Ammattilaiset kokivat, että etäpalvelulle on asiakastarvetta ja mahdollisuus etäpalveluun lisää mahdollisuuksia palvelun toteuttamiseen sekä parantaa palveluiden saatavuutta. He kokivat myös, että etätapaamiset sopivat erinomaisesti verkosto- ja konsultaatiotyöhön. Moniammatillisten verkostojen kokoaminen on sujunut ketterästi, mikä on tehostanut asiakkaiden asioiden hoitoa. Palautteiden perusteella tapaamisia olisi myös jäänyt pitämättä ilman etätapaamisen vaihtoehtoa. Lisäksi esiin nousivat matkustamiseen liittyvät resurssit niin ajankäyttö kuin taloudellinen panostus, joita säästyi etätapaamisten myötä niin asiakkailta kuin ammattilaisilta. Myös lähiverkoston osallistaminen etätapaamisiin koettiin helpoksi.

Työnkuullisesti etätapaamisten on koettu lisäävän joustavuutta sekä keventävän työpäivää ja työn henkistä kuormittavuutta. Vastauksissa nousi esille tärkeänä kokemuksena myös turvallisuusnäkökulma erilaisten asiakasryhmien kohdilla. Ammattilaiset näkivät etätapaamisten myötä myös mahdollisuuksia oman työnkuvansa laajentumiseen tulevaisuudessa ja toivoivat etätapaamisten ja -vastaanottojen käytön laajenevan lisää hyvinvointialueen palveluihin kivijalkapalvelun rinnalle. Haasteena palvelun käytössä on näyttäytynyt joissakin osin Lappia internet-yhteyksien laadun vaihtelut, mikä on voinut vaikuttaa etäyhteyden laatuun. Ammattilaiset ovat tunnistanee myös lisäkoulutustarpeita eri osa-alueille pilottien myötä, mikä on näyttäytynyt nyt haasteena mutta koettu tärkeäksi tulevaisuutta ajatellen. Viimeisimmän NPS kyselyn tulos ammattilaisille on ollut 50.

Lisäksi etätapaamiset ja -vastaanotot ovat olleet toteutuksen välineenä eri investointien piloteissa. Vire- etäryhmävalmennuksen malli, NepsyMieli -neuropsykiatrisen palvelupolun verkostokonsultaatio ja Moniammatillisen yhteistyön pilotti on raportoitu investointi 1 osuudessa. MARAK etäkokous Lapin malli on raportoitu investointi 2 osuudessa. Kyseisten investointien kohdilta löytyvät myös mallien Innokylä-kuvauksiin linkit.

Ammattilaisten ekollega.fi -portaalin kehittäminen vastaamaan Lapin hyvinvointialueen ammattilaisten tarpeita

Lapin hyvinvointialueella on kehitetty ammattilaisten digitaalisia työvälineitä osana alueellista yhtenäistämistyötä ja kansallista yhteistyötä. Tavoitteena on ollut sujuvoittaa työprosesseja, purkaa kuntakohtaisia eroja sekä parantaa palvelujen löydettävyyttä ja käytettävyyttä ammattilaisten arjessa. Kehittämistyö on toteutettu erityisesti **ekollega.fi-portaalin** kautta.

Toteutetut toimenpiteet

Ekollega.fi-portaalin muuttaminen kuntakohtaisista palveluista hyvinvointialuekohtaisiksi palveluiksi:

- Esimerkiksi *lastensuojeluilmoitus* ja *sosiaalihuoltolain mukainen ilmoitus* on avattu koko Lapin alueelle.

Asiakshaku-toiminnon kehittäminen:

- Uusi hakutapa toteutettu: aiemmin pelkällä henkilötunnuksella, nyt myös koodilla haku mahdollinen.

- Tämä mahdollistaa esimerkiksi *hyvinvointireseptin* käsittelyn ilman henkilötunnusta tilanteissa, joissa henkilötunnuksen käyttö ei ole tarpeen.

Lomakeuudistukset:

- Uudistettu lomakkeita vastaamaan hyvinvointialueen rakennetta:
 - Sosiaalipäivystyksen tiedonsiirto koko alueella
 - Hoitajan lähete
 - Sosiaalinen raportointi
 - "Pyydä apua" -palvelun seurantalomake
 - Useita muita lomakepalveluja on päivitetty rakenteen ja käytön mukaan

Mittarit ja seuranta

- Käyttömäärät: Ekollega.fi-portaalin palveluiden käytön määrät ja käyttäjäpalautteet on huomioitu priorisoinnissa (esim. lomakepalvelujen kehittäminen aloitettiin käytetyimmistä).
- Ammattilaispalaute: Kehitystyössä on hyödynnetty ammattilaisten suoraa palautetta ja käyttökokemuksia.
- Palvelujen kattavuus: Seurattu, että kuntakohtaiset lomakkeet on korvattu yhtenäisillä palveluilla.

Tuotokset ja hyödyt

- Portaalin käyttö on sujuvoittanut ja yhdenmukaistunut koko alueella.
- Ammattilaiset voivat hakea asiakastietoa joustavammin ja tietosuojaperustein tarkoituksenmukaisesti.
- Lomakepalveluiden ajantasaisuus on parantunut, mikä tukee prosessien laatua ja vähentää päällekkäistä työtä.
- Asiakastyön raportointi ja tiedonsiirto ovat tehostuneet.
- Käyttöön perustuva kehitysmalli on lisännyt portaalin käytettävyyttä ja hyödyllisyyttä ammattilaisten näkökulmasta.

Liitteet

Vammaispalvelujen kehittäminen, VASA 2 -materiaaleja Kaltiossa

SharePoint

Hae sivustoista

Kaltio

Tietoa hyvinvointialueesta

Toimipaikat

Meillä töissä

Sote

Pelastuslaitos

Tukipalvelut

Ajankohtaista

Sovellukset A-Ö

Haku

Ota yhteyttä

Yhteystiedot ja puhelinnumerot

Hae

Kaltio > Sote > Vammaispalveluiden kehittäminen VASA 2 -materiaaleja

Sote

Sosiaalipalvelut

Terveyspalvelut

Tietoa sote-organisaatiomuutoksesta

Yhteiset sote-lomakkeet

Muokkaa

+ Uusi

Siirrä ylemmäksi

Sivun tiedot

Esikatselu

...

Julkaistu 23.9.2025

Jaa

Muokkaa

SOTE

Vammaispalveluiden kehittäminen VASA 2 -materiaaleja

Narumo Ulla Lapin hyvinvointialue
Sosiaalityöntekijä

VASA2 -hankkeen vammaispalveluiden kehittämisosiossa on toteutettu etävalmennuksia sosiaalihuollon ammattilaisille, tavoitteena on ollut vahvistaa ammattilaisten osaamista vammaispalveluiden palveluista ja palveluita määrittävästä lainsäädännöstä.

Uudistuvan vammaispalvelulain soveltamisala on tarkentunut etävalmennusten jälkeen.

Lisätietoja

Narumo Ulla Poske

Erityisasiantuntija

Erityinen osallisuuden tuki

Ulla Narumo
Erityisasiantuntija
VASA2 - hankkeen sote-organisaatiomuutoksesta - hankkeesta

Erityinen osallisuuden tuki

Tuettu päätöksentekoa
vaativan moniammatillisen tuki
lyhytjalostuksen huomioita

Ulla Narumo
Erityisasiantuntija
VASA2 - hankkeen sote-organisaatiomuutoksesta - hankkeesta

Tuettu päätöksentekoa, vaativa
moniammatillinen...

Palvelutarpeen arvio,
toimintakyky

Ulla Narumo
Erityisasiantuntija
VASA2 - hankkeen sote-organisaatiomuutoksesta - hankkeesta

Toimintakyvyn arviointi

Asumisen tuki
lapsen asumisen tuki

Ulla Narumo
Erityisasiantuntija
VASA2 - hankkeen sote-organisaatiomuutoksesta - hankkeesta

Asuminen

Liikkumista tukevat
palvelut

Ulla Narumo
Erityisasiantuntija
VASA2 - hankkeen sote-organisaatiomuutoksesta - hankkeesta

Liikkumista tukevat palvelut

Valmennus

Ulla Narumo
Erityisasiantuntija
VASA2 - hankkeen sote-organisaatiomuutoksesta - hankkeesta

Valmennus

Asunnon muutostyöt
Koneet, välineet ja laitteet

Ulla Narumo
Erityisasiantuntija
VASA2 - hankkeen sote-organisaatiomuutoksesta - hankkeesta

Asunnon muutostyöt

Henkilökohtainen apu

Ulla Narumo
Erityisasiantuntija
VASA2 - hankkeen sote-organisaatiomuutoksesta - hankkeesta

Henkilökohtainen apu

VASA2 -hankkeessa on myös mallinnettu vammaispalveluiden palveluketjuja monialaisessa yhteistyössä. Palveluketjuun sisältyi palveluvaiheet ja sisältökuvaukset, lisäksi kuvattiin esimerkinomaisesti herätteitä, jolloin palvelutarpeen arviota tulisi tehdä yhteistyössä vammaispalveluiden ja peruspalveluiden kesken. Palveluketju toimii ammattilaiselle työkaluna moniammatillisen yhteistyön ja laadukkaan palvelun tuottamiseen.

Vammaispalvelut
Hankkeen nimi

Vammaispalvelut palveluketju

VASA 2

lapin.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin aluehallintovirasto
Lapin pyöreästrategiaväyry
Lapin puuttuvajärjestö

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Mielenterveyden ja riippuvuuksien hoito, kehittämisen tallenteet ja työkalut Kaltiossa

SharePoint

Hae sivustoista

Kaltio Tietoa hyvinvointialueesta Toimipaikat Meillä töissä Sote Pelastuslaitos Tukipalvelut Ajankohtaista Sovellukset A-Ö Haku

Ota yhteyttä Yhteystiedot ja puhelinnumerot

Kaltio > Sote > Kehittämisen tallenteet ja työkalut

Sote Sosiaalipalvelut Terveyspalvelut Tietoa sote-organisaatiomuutoksesta Yhteiset sote-komakteet Muokkaa

+ Uusi Siirrä ylemmäksi Sivun tiedot Esikatselu Syventävä lukuohjelma Analytiikka Julkaistu 19.9.2025 Jaa Muokkaa

MIELENTERVEYDEN JA RIIPPUVUUKSIEN HOITO

Kehittämisen tallenteet ja työkalut

Tältä sivulta löydät Vasa2-hankkeessa tuotettuja webinaaritallenteita, työkaluja ja lisämateriaaleja. Hankkeen kehittämistyötä tuetaan Euroopan unionin NextGeneration EU rahoituksesta ja se on osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa.

Löydät tältä sivulta sisältöjä liittyen seuraaviin aiheisiin:

- [Puheeksi ottamisen tuki](#)
- [Mielenterveyspalvelut](#)
- [Päihde- ja riippuvuuspalvelut](#)
- [Opiskeluhoitoon palvelut](#)
- [Neuropsykiatriset palvelut](#)
- [Saamen kielen ja kulttuurin mukaiset palvelut](#)

Lisätietoja

 Bergman Heidi R Poske
Projektipäällikkö

Herätteet puheeksi ottamisen tueksi:

Kyllästyttääkö darra?

Suomi (tulostettava) Suomi (sähköinen) Koltansaame (sähköinen)

Mitä sulle kuuluu?

Suomi (tulostettava) Suomi (sähköinen) Koltansaame (sähköinen)

Neuromoninainen työyhteisö -huoneentaulu

Suomi Inarinsaame Koltansaame

Toimivan arjen tueksi -työkalu

Suomi (tulostettava) Suomi (sähköinen) Pohjoissaame (tulostettava)

SharePoint

Hae sivustoista

Kalio

Tietoa hyvinvointialueesta

Toimipaikat

Meillä töissä

Sote

Pelastuslaitos

Tukipalvelut

Ajankohtaista

Sovellukset A-Ö

Haku

Ota yhteyttä

Yhteystiedot ja puhelinnumerot

Kalio > Sote > Kehittämisen talenteet ja työkalut

Sote

Sosiaalipalvelut

Terveyspalvelut

Tietoa sote-organisaatiomuutoksesta

Yhteiset sote-lomakkeet

Muokkaa

+ Uusi

Siirrä ylemmäksi

Sivun tiedot

Esikatselu

Syventävä lukuohjelma

Analytiikka

Julkaistu 19.9.2025

Jaa

Muokkaa

Mielenterveyspalvelut

Mielenterveyspalveluiden kehittämisessä edistämme Terapiat etulinjaan toimintamallin menetelmiä. Toimintamallilla pyritään, että ammattilaisella on työkaluja tukea asiakkaan mielenterveyttä. Terapiat etulinjaan toimintamallista lisää [Terapiat etulinjaan -toimintamalli - Terapiatetulinjaan](#).

Terapianavigaattori

Terapianavigaattori on digitaalinen työväline, jonka avulla hoitoon pääsy nopeutuu ja hoitojen vaikuttavuus vahvistuu. Terapianavigaattoriin on sisällytetty kansallisesti käytettyjä ja suositeltuja oiremittareita yleisimpien mielenterveyden ongelmien kartoittamiseen.
[Katso Terapianavigaattorin esittelyvideo](#)

Terapianavigaattori on otettu käyttöön Lapin hyvinvointialueen aikuisten mielenterveyden ja riippuvuuskäsitteiden hoidon avohuollon palveluissa huhtikuun 2024 alusta. Ammattilaisena pääset kokeilemaan terapianavigaattoria. Testaillessa navigaattoria valitse kohta "Haluan vain kokeilla täyttämistä aloittaessasi testaamista". Siirry Terapianavigaattoriin tästä linkistä: [Terapianavigaattori](#)

Järjestövartti - mielenterveysjärjestöt tutuksi ammattilaisille

Mielenterveyspalveluiden kehittäjät ja Lapin hyvinvointialueen mielenterveysjärjestöt järjestivät yhteistyössä Järjestövartti-webinaareja. Webinaarien päätavoitteena oli lisätä sote-ammattilaisten tietoisuutta alueen järjestötoiminnasta ja sen kautta helpottaa asiakasohjausta järjestöjen tarjoamiin palveluihin.
[Täältä](#) löydät tallenteet ja linkit Lapin alueen mielenterveysjärjestöistä, joka tukee ammattilaisia asiakasohjauksessa järjestöjen toimintaan. Suoraan YouTube soittolistaan pääset [tästä linkistä](#).

Päihde- ja riippuvuuspalvelut

Ota päihteen ja rahapelaaminen puheeksi- webinaarisarja

Suunnattu Lapin alueen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kasvatus- ja opetusalan ammattilaisille. Webinaarit on järjestetty Vahva sote Lapin hyvinvointialueelle (VASA 2) -hankkeen kautta. VASA 2 -hanke on osa Suomen kestävän ohjelmaa, jonka rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (NextGeneration EU). Webinaarisarjan kouluttajana on A-kinikkäsäätiö. Webinaarisarja koostuu kolmesta osasta, jotka ovat:

Puheeksiotto ja mini-interventio (tallenne)

Puheeksioton haasteet (tallenne)

Huumaussaineet ja niiden vaikutukset (tallenne)

Puheeksiotto ja mini-interventio

Puheeksioton haasteet

Huumaussaineet ja niiden vaikutukset

Päihdesosiaalityön webinaari

Päihdesosiaalityön webinaari järjestettiin marraskuussa 2024 yhteistyössä VASA 2-hankkeen, Lapin, Tampereen ja Itä-Suomen yliopistojen kanssa. Webinaaria ei tallennettu.

1. Päihdepalvelujen saavutettavuus oikeudellisesta näkökulmasta, Heidi Vanjusov, Sosiaalioikeuden yliopistonlehtori, Itä-Suomen yliopisto

- Materiaali: [Päihdepalvelujen saavutettavuuden materiaalit](#)

2. Monipaikkaisen sosiaalityön mahdollisuudet päihteitä käyttävien ihmisten parissa, Johanna Ranta, Tutkijatohtori, Tampereen yliopisto

- Materiaali: [Monipaikkaisen sosiaalityön mahdollisuudet päihteitä käyttävien ihmisten parissa](#)

Opiskeluhuollon palvelut

Varhainen tuki koulu- ja oppilaitosympäristössä

[Webinaarin tallenne](#)

Webinaarissa kuulet varhaisen tuen merkityksestä ja konkreettisista keinoista tukea lasten ja nuorten koulu- ja opiskelu- ja oppilaitosympäristössä oppijoita mahdollisimman varhaisessa vaiheessa? Mitä opettajat ja opiskeluhoollon ammattilaiset voivat tehdä yhteistyössä oppimisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi? Millainen merkitys on kodin ja koulun yhteistyöllä?

SharePoint Hae sivustoista

Katso Tietoa hyvinvointialueesta Toimipaikat Meillä töissä Sote Pelastuslaitos Tukipalvelut Ajankohtaista Sovellukset A-Ö Haku

Ota yhteyttä Yhteystiedot ja puhelinnumerot Hae

Katso Sote Kehittämisen talenteet ja työkalut

Sote Sosiaalipalvelut Terveyspalvelut Tietoa sote-organisaatiomuutoksesta Yhteiset sote-lomakkeet Muokkaa

+ Uusi Siirrä ylemmäksi Sivun tiedot Esikatselu A Syväntävä lukuohjelma Analytiikka Julkaistu 19.9.2025 Jaa Muokkaa

nuorten koulu- ja opiskeluarkea. Miten tukea koulu- ja oppilaitosympäristössä oppijoita mahdollisimman varhaisessa vaiheessa? Mitä opettajat ja opiskeluhoollon ammattilaiset voivat tehdä yhteistyössä oppimisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi? Millainen merkitys on kodin ja koulun yhteistyöllä?

Saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut

["Saamelaisuuden huomiointi kulttuuriturvallisesti oppimisympäristöissä" -webinaari](#)
Webinaarissa käydään läpi saamelaisuuden huomioimista oppilashuollon näkökulmasta, mitä on kulttuuriturvallinen kohtaaminen ja neuromonimuotoisuus kouluympäristössä saamelaisesta näkökulmasta.

Neuropsykiatriset palvelut

Neurokirjon perustietoa

Neurokirjon perustiedon - tallenteita voidaan hyödyntää työntekijöiden /ammattilaisten työn tukena, kun on tarve palata perusasioiden äärelle sekä uusien työntekijöiden perehdytykseen perustietoon neurokirjosta. Paketti antaa kokonaisuudessaan oivan lähtökohdan neurokirjon perustiedon kartuttamisen aloittamiseksi.

Neurokirjon perustietoa –kokonaisuuteen kuuluu kolme n. 45 minuutin mittaista videotallennetta

- [Oivalla adhd - keinoja arkeen ja kohtaamiseen | Piia Haukilahti, ADHD- liitto ry](#)
- [Autismikirjon henkilön kohtaaminen - mitä meistä jokainen voi huomioida omassa työssään | Salla Hewitt, Kirjon kirjat](#)
- [Tourette tänään - tietoa ja tukea arkeen | Tuula Savikuja, Suomen Tourette- ja OCD- yhdistys ry](#)

Nepsykahvila

Nepsykahvilassa tarjotaan asiantuntijoiden ja erilaisten teemojen kautta ammattilaisille suunnattua perustietoa neurokirjosta. Samalla annetaan vinkkejä, miten omaan toimintaan, asenteisiin ja ajatuksiin huomiota kiinnittämällä ja tekemällä asioita toisin, kohtaamistilanteet ovat neurokirjolla olevalle ihmiselle kohtaavampia ja turvallisempia.

Nepsykahvilan teematalenteet ovat n. 30min mittaisia.

Kommunikointi kohtaamisessa

[Kommunikaation merkitys](#)
[Kuuntele nuorta – kuulet toivoa](#)
[Oikeat kysymykset](#)

Aistien huomiointi kohtaamisessa

[Aistien viemää – aistiherkkyysien huomiointi kohtaamisessa](#)

Vähemmistön vähemmistö

[Neurokirjo saamelaisuuden näkökulmasta](#)
[Neurokirjo sateenkaarella – kummassakin päässä on aarre](#)

Tunteet kohtaamisessa

[Kohtaaminen, kuunteleminen ja kunnioitus](#)
[Erilaisuuden sietäminen - asenne vaikuttaa](#)
[Turva ja tunteet kohtaamisessa](#)
[Motivaation ja mielenkiinnon merkitys](#)

Sosiaalisuus kohtaamisessa

[Sosiaalisuuden vaade – kenelle ja miksi?](#)

Erilaisten tarpeiden huomiointi kohtaamisessa

[Empatiakulun ylittämiseksi tarvitaan siltoja](#)
[Neuroesteettömyys](#)
[Haastava käyttäytyminen – uhka vai mahdollisuus?](#)

Oma hyvinvointi kohtaamisessa

[Ammattilaisen työhyvinvointi ja sen vaikutus kohtaamiseen](#)

Löydät kaikki tallenteet ja paljon muuta tietoa neurokirjoon liittyen
[Neurokirjon perustiedon koulutustallenteet sekä Nepsykahvilan teematalenteet - Lapin digiNepsy-verkkosivu](#)

Saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut

Osaamisen vahvistamisen talenteet

- [Nepsykahvila 7.5.2024: Neurokirjo saamelaisuuden näkökulmasta](#)
- [ADHD-podi: Saamelaisuus ja neuromonimuotoisuus - Haastattelussa Piivi Vuomajoki ja Elle Aikio 1/2](#)
- [ADHD-podi: Saamelaisuus ja neuromonimuotoisuus - Haastattelussa Piivi Vuomajoki ja Elle Aikio 2/2](#)
- [Neurokirjo saamelaisuuden näkökulmasta -webinaari 11.12.2025](#)

Materiaalit työn tueksi

- [Kirjo-orava -sarjakuva | Jenni Kuhlainen, saamentanut Elen Anne Sara](#)
- [Kirjo-orava -sarjakuva | Jenni Kuhlainen, saamentanut Elen Anne Sara](#)
- [Jäivuo -työkalu | Piivi Vuomajoki, saamentanut Elen Anne Sara](#)
- [Kuomitussmitti -työkalu | Piivi Vuomajoki, saamentanut Elen Anne Sara](#)

Kommunikaation merkitys

- [Kuuntele nuorta – kuulet toivoo](#)
- [Oikeat kysymykset](#)

Aistien huomioiminen kohtaamisessa

[Aistien viemää – aistiherkkyyksien huomioiminen kohtaamisessa](#)

Vähemmistön vähemmistö

- [Neurokirjo saamelaisuuden näkökulmasta](#)
- [Neurokirjo sateenkaarella – kummassakin päässä on aarre](#)

Tunteet kohtaamisessa

- [Kohtaaminen kuuntelemisen ja kunnioituksen](#)
- [Eriaisisuuden sietäminen - asenne vaikuttaa](#)
- [Turva ja tunteet kohtaamisessa](#)
- [Motivaation ja mielenkiinnon merkitys](#)

Sosiaalisuus kohtaamisessa

[Sosiaalisuuden vaade – kenelle ja miksi?](#)

Erialaisten tarpeiden huomioiminen kohtaamisessa

- [Empatiakoulun ylittämiseksi tarvitaan siltoja](#)
- [Neuroesteettömyys](#)
- [Haastava käyttäytyminen – uhka vai mahdollisuus?](#)

Oma hyvinvointi kohtaamisessa

[Ammattilaisen työhyvinvointi ja sen vaikutus kohtamiseen](#)

Löydät kaikki tallenteet ja paljon muuta tietoa neurokirjoihin liittyen
[Neurokirjo perustiedon koulutustallenteet sekä Nepsykehän teematallenteet - Lapin digiNepsy-verkkosivu](#)

Saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut

Osaamisen vahvistamisen tallenteet

- [Nepsykehän 7.5.2024: Neurokirjo saamelaisuuden näkökulmasta](#)
- [ADHD-podi: Saamelaisuus ja neuromonimuotoisuus - Haastattelussa Pilvi Vuomajoki ja Elle Aikio 1/2](#)
- [ADHD-podi: Saamelaisuus ja neuromonimuotoisuus - Haastattelussa Pilvi Vuomajoki ja Elle Aikio 2/2](#)
- [Neurokirjo saamelaisuuden näkökulmasta -webinaari 11.12.2025](#)

Materiaalit työn tueksi

- [Kirjo-orava -sarjakuva | Jenni Kuhalainen, saamentanut Elen Anne Sara](#)
- [Kirjo-orava -sarjakuva | Jenni Kuhalainen, saamentanut Elen Anne Sara](#)
- [Jäävuori -työkalu | Pilvi Vuomajoki, saamentanut Elen Anne Sara](#)
- [Kuormitusmittari -työkalu | Pilvi Vuomajoki, saamentanut Elen Anne Sara](#)
- [Ympäristön vaikutukset tunteisiin -työkalu | Pilvi Vuomajoki, saamentanut Elen Anne Sara](#)
- [Mii imaš Nepsyid? – Mikä ihmeen nepsy? -video | Tukena, saamentanut Elen Anne Sara \(pohjoissaameksi tekstitetty\)](#)
- [Hei ja bahákasa dovdut – Hellurei ja helkkarin tunteet -video | Aspa-säätiö ja Aspa palvelut, saamentanut Elen Anne Sara \(pohjoissaameksi tekstitetty\)](#)
- [Saamenkielinen ja kulttuurinmukainen kommunikaatiopassi | Pauliina Länsman](#)
- [Kommunikasuvdnápassá \(pohjoissaame\) | Pauliina Länsman, saamentanut Elen Anne Sara](#)
- [Kommunkaatiopassá \(inarisaame\) | Pauliina Länsman, saamentanut Tanja Kyro](#)
- [Kommunikáttempass \(koltansaame\) | Pauliina Länsman, saamentanut Anna Lumiki](#)
- [Kommunkaatiopassin käyttöohje asiakkaalle \(kaikilla saamen kielillä\) | Pauliina Länsman](#)
- [Neurokirjon sanasto \(tulossa v. 2025\)](#)
- ["Mitén adhd náky minussa ja arjessani?" -kokemusasiantuntijan video | VASA2-hanke](#)
- ["Autismikirjon ensioppas perheille" | Autismiliitto \(tulossa saamen kielellä v. 2025\)](#)
- ["Lasten adhd" -oppas | ADHD-liitto \(tulossa saamen kielellä v. 2025\)](#)

Saamen kielen ja kulttuurin mukaiset palvelut

Saamelaisen asiakkaan kohtamiseen liittyen voi kouluttautua katsomalla "[Saamelaisen asiakkaan kohtaaminen](#)"-webinaarin, jossa kouluttajina toimivat saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palveluiden asiantuntijat. Aiheina kulttuurin osaaminen osana kulttuurisesti turvallisia sote-palveluita ja traumatietoinen työskentely saamelaisen asiakkaan kanssa.

Lapin hyvinvointialue
Lapin sosiaali- ja terveyslaitos
Lapin poliisilaitos

Euroopan unionin rahoittama
NextGenerationEU

Rakenteisen kirjaamisen perusteet määräaikaishäiriöiden toteutuksessa

[illegible]

Älykäs hoidon tarpeen arviointi

SharePoint

Kalio > Tukipalvelut > Digipalvelujen ohjeet

Tukipalvelut

Henkilöstö > Laki- ja hankinta > Osallisuus > Hankkeet ja verkkoja > Strategiset > Tietohallinto ja digi > Toimistopalvelut > Talouspalvelut > Tekniset ja logistikka > Muokkaa

+ Uusi > Siirrä ylemmäksi > Sivun tiedot > Esikatselu > Syvennä lukuohjelma > Analytiikka

Julkaisu 5.11.2025 > Jaa > Muokkaa >

Älykäs hoidon tarpeen arviointi

Mieri-palvelut Älykäs hta - ohjeistus > Rakenteinen hoidon tarpeen arvioinnin... > Älykäs hoidon tarpeen arviointi -ohjelmiston...

Älykäs hoidon tarpeen arviointi -ohjelmiston käyttökoulutus

Käyttökoulutus tallenne

European unionin rahoittama NextGenerationEU

lapha.fi

Lapin hyvinvointialueen rahoittama

VASA

Hoidon tarpeen arviointi -verkkokurssi

MEDIECO KURSSIVALIKKO TYÖPÖYDÄ OHJEET OHJEVIDEOT OITA YHTYISTÄ

Etä koulutus

Hoidon tarpeen arviointi

Sisältö

Tervetuloa kurssille

Kurssin sisältö

- Hoidon tarpeen arvioinnin oppimateriaali (8.8. rakennustallenne)
- Asiakasmerkki 1 ja 2
- Asiakasmerkki 3 ja 4
- Asiakasmerkki 5

Kurssipäätös ja lopputesti

- Kurssipäätösmake
- Lopputesti: Hoidon tarpeen arviointi

Todistus

- Matrussilous, kesken a
- Uudet HVA-aikeiden osittain materiaaleihin**
- Pöytäkirja, aktiviteetti ja aineistot

Työpöytä / Etä koulutus / Hoidon tarpeen arviointi

Hoidon tarpeen arviointi

Kurssi Asiakasmerkki Osaamisen Arvioinnit Raportit Uusi

Tervetuloa kurssille!

Tuotit kaikki

Hoidon tarpeen arviointi -kurssi on tarkoitettu terveydenhuollon ja hyvinvointialueen työikäisille ammattilaisille. Kurssi tarjoaa perusteet hoidon tarpeen arvioinnin ja sen kirjaimen.

Tämän kurssin suorittamiseen kuluu aikaa noin 2 tuntia. Oppimateriaali on opittava ja asiakasmerkki tehdään työpöydän vastassa, jotta lopputestiin päätyä voisi. Testin läpäisyä jatkuen kurssilla saa todistuksen.

Verkkokurssi rakennettiin on hyödynnetty Pirkanmaan hyvinvointialueen Hoidon tarpeen arvioinnin verkkokurssia ja sitä ohjauksen pettämättä. Kurssin sisältö on ollut tekemässä Lähin hyvinvointialueen Terveystieteiden erityisosaaja Johanna Karjalainen sekä kirjaimen asiantuntija Anniina Riihola yhdessä muuten Pöytäkirja ja Sitten asiantuntijoiden kanssa. Kurssin toteutuksesta on vastannut Medieco Oy:n asiantuntijat.

Tervetuloa mukaan!

Euroopan unionin rahoittama
NextGenerationEU

Pöytäkirja Kallista aikaa, kukaan tänä kurssin opiskelu vai aikaa. Täytä nämä pöytäkirja palautuslomakkeella. Voit käyttää palautuslomaketta myös viittailen ja tallentaa vastauksesi ennen niiden lähettämistä. Kukaan osallistumattomi - palautus on myös tärkeä!

Pöytäkirja Palautuslomake pöytäkirja

Hyväksytty HVA-kurssin pöytäkirja

Kotisairaala ja sairaanhoidon tiimi

SharePoint

Hae sivustoista

Katso

Tietoa hyvinvointialueesta

Toimipaikat

Meillä töissä

Sote

Pelastuslaitos

Tukipalvelut

Ajankohtaista

Sovellukset A-Ö

Haku

Ota yhteyttä

Yhteystiedot ja puhelinnumerot

Katso

Sote

Kotisairaala ja sairaanhoidon tiimi

Sote

Sosiaalipalvelut

Terveyspalvelut

Tietoa sote-organisaatiomuutoksesta

Yhteiset sote-lomakkeet

Muokkaa

+ Uusi

Siirä ylemmäksi

Sivun tiedot

Esikatselu

Syventävä lukuohjelma

Analytiikka

Julkaistu 8.10.2025

Jaa

Muokkaa

SIRAUKSIEN EHKÄISY JA HOITO

Kotisairaala ja sairaanhoidon tiimi

Kotisairaala tarjoaa sairaalatasoista hoitoa asiakkain kotona, asumisyksiköissä sekä kotisairaalan hoitotilassa. Kotisairaala on vaihtoehto osastohoidolle.

Kotisairaalahoittoa on muun muassa haavanhoito, suonensisäinen lääkahoito, nesteytys ja ravitsemus sekä palliatiivinen hoito ja saattohoito.

Kotisairaalaan ohjautetaan lääkärin lähettämänä.

Kotisairaalan käyntien välissä asiakkaan tulisi selvittää kotona itsenäisesti, läheisten, kotihoitoon tai muun avun turvin.

Kotisairaalan potilas sitoutuu hoitajan läsnä ollessa pääiteettömyyteen ja tupakoimattomuuteen, noudattamaan sovittuja aikoja ja yhteistyöhön sekä lemmikkieläinten kiinni pitämiseen.

Sairaanhoidon tiimi on yhdistetty kotisairaalan ja kotisairaanhoidon toimintaa. Sairaanhoidon tiimi hoitaa kotisairaalan potilaat ja kotihoitoon asiakkaita.

Sairaanhoidon tiimejä on paikkakunnilla, joilla ei ole vuodeosastoa (Salla, Pelkosenniemi, Savukoski ja Kolar).

Sairaanhoidon tiimi tarjoaa potilaalle sairaalatasoista sairaanhoitoa potilaan omaan kotiin, palveluasumisyksiköihin ja sairaanhoidon tiimin toimitilaan. Tiimin tarjoamaan kotisairaalahoittoon pääsee lääkärin arvion tai lääkärin lähteen perusteella.

Sairaanhoidon tiimin tarjoama kotisairaalapalvelu on toimintatavoiltaan samanlaista kuin hyvinvointialueella toimivien muiden paikkakuntien kotisairaaloiden palvelut.

Koti-sairaala

Sairaanhoidon tiimi

Koti-sairaan-hoito

- Terveystenhuoltolakiin perustuvaa
- Sairaالاتasoista palvelua kotona tai kotisairaalan tiloissa
- Lääkärin arvion tai lähteen kautta
- Määräaikaista
- Laajempaa lääkahoitoa
- Tarkemmat tiedot toiminnasta paikkakunnan omasta kotisairaalaasta

- Sosiaalihuoltolakiin perustuvaa
- Kotiin annettavaa palvelua
- Asiakas- ja palvelu-ohjauksen tekemän palvelutarpeen arvioinnin kautta
- Pääsääntöisesti säännöllisiä asiakkaita, tilapäisyys enimmillään 2 kuukautta

Lupapaikat

Jokaisella sairaanhoidon tiimillä on lupapaikka, joka tarkoittaa huonetta/paikkaa, joka on erikseen sovitettu johonkin asumis- ja palveluyksikköön. Kotisairaalan lupapaikkaa hallinnoi sen paikkakunnan sairaanhoidon tiimin työntekijät.

Kotisairaalan lupapaikka on tarkoitettu kotisairaalan potilaille lyhytaikaiseen käyttöön. Lupapaikalle potilaat tulevat lääkärin ja sairaanhoidon tiimin päätöksen kautta. Lupapaikkaa käytetään niille potilaille jotka eivät välttämättä tarvitse vuodeosastohoitoa, mutta eivät pärjää itsenäisesti tai omaisten turvin kotona tai saattohoitopotilaille. Lupapaikalle potilaat tarvitsevat mukaan mm. omat säännölliset lääkkeet, omat henkilökohtaiset tavarat. Lupapaikoilla ei ole lääkevarastoa, joten jos potilaalle ei jostain syystä saada omia säännöllisiä lääkkeitä mukaan, tällöin ei voi potilasta ottaa lupapaikalle.

VASA 2

lapin.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue

Euroopan unionin rahoittama
NextGenerationEU

Tykkää

Kommentti

711 näyttökertaa

Tallenna myöhempiä käyttöä varten

PDF

Osastojen, kotisairaaloiden ja sairaanhoidon tiimien yhteystiedot päivitetty 7.10.2025

PDF

Kartta perusterveydenhuollon kotisairaalat A4

PDF

Kotisairaalat yhteystiedot A4

Hoidon tarpeen arviointi

PDF

Hoidon tarpeen arvioinnin lomake

PDF

Check list hoidon tarpeen arviointiin

Tulostettavat esitteet

PDF

Esite Inarin kotisairaala A5 suomi 2025

PDF

Esite Inarin kotisairaala A5 kotiansaame 2025

PDF

Esite Inarin kotisairaala A5 pohjoissaame 2025

PDF

Esite Inarin kotisairaala A5 inarinsaame 2025

PDF

Esite Kemin kotisairaala A5 2025

PDF

Esite Kemijärven kotisairaala A5 2025

PDF

Esite Kittilän kotisairaala A5 2025

PDF

Esite Kolarin kotisairaala A5 2025

PDF

Esite Pellon kotisairaala A5 2025

PDF

Esite PeiSavu kotisairaala A5 2025

PDF

Esite Rovaniemen kotisairaala A5 2025

PDF

Esite Sallan kotisairaala A5 2025

PDF

Esite Tornion kotisairaala A5 2025

PDF

Esite Utsjoen kotisairaala A5 suomi

PDF

Esite Yllitornion kotisairaala A5 2025

Rakenteellinen sosiaalityö

SharePoint

Hae sivustosta

Kalio

Tietoa hyvinvointialueesta

Toimipaikat

Meillä töissä

Sote

Pelustuslaitos

Tukipalvelut

Ajankohtaista

Sovellukset A-Ö

Haku

Ota yhteyttä

Yhteystiedot ja puhelinnumerot

Kalio > Sote > Rakenteellisen sosiaalityön tavoitteet

Sote

Sosiaalipalvelut

Terveyspalvelut

Tietoa sote-organisaatiomuutoksesta

Yhteiset sote-lomakkeet

Muokkaa

+ Uusi

Siirry ylemmäksi

Sivun tiedot

Esikatselu

Syventävä lukuohjelma

Analytiikka

Julkaisu 7.10.2025

Jaa

Muokkaa

SOSIAALIPALVELUT

Rakenteellisen sosiaalityön tavoitteet

Lapin hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutukselle ja kehittämiselle on asetettu seuraavat päätavoitteet vuosille 2025-2026:

1. Tunnistetaan ja organisoidaan rakenteellisen sosiaalityön tiedontuotanto osaksi hyvinvointialueen tiedolla johtamista ja päätöksentekoa

2. Vahvistetaan sosiaalihuollon ammattiisten rakenteellisen sosiaalityön osaamista

3. Vahvistetaan asiakkaiden osallisuutta palvelujen kehittämisessä

Rakenteellisen sosiaalityön tavoitteet ja mittarit

Tavoite	Seuranta	Yhteystiedot	Mittarit
1. Tunnistetaan ja organisoidaan rakenteellisen sosiaalityön tiedontuotanto osaksi hyvinvointialueen tiedolla johtamista ja päätöksentekoa	1.1. Rakenteellisen sosiaalityön tiedontuotanto osaksi hyvinvointialueen tiedolla johtamista ja päätöksentekoa	Rakenteellisen sosiaalityön tiedontuotanto osaksi hyvinvointialueen tiedolla johtamista ja päätöksentekoa	Rakenteellisen sosiaalityön tiedontuotanto osaksi hyvinvointialueen tiedolla johtamista ja päätöksentekoa
2. Vahvistetaan sosiaalihuollon ammattiisten rakenteellisen sosiaalityön osaamista	2.1. Vahvistetaan sosiaalihuollon ammattiisten rakenteellisen sosiaalityön osaamista	Rakenteellisen sosiaalityön osaamista	Rakenteellisen sosiaalityön osaamista
3. Vahvistetaan asiakkaiden osallisuutta palvelujen kehittämisessä	3.1. Vahvistetaan asiakkaiden osallisuutta palvelujen kehittämisessä	Rakenteellisen sosiaalityön osallisuutta	Rakenteellisen sosiaalityön osallisuutta

Lue lisää

Lapin hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutus suunnitelma 2025-2026

VASA

lapa.fi

Lapin hyvinvointialue

European unionin rahoittama

NextGenerationEU

Työkä88

36 näyttökertaa

Tallenna myöhempiä käyttöä varten

LAPIN HYVINVOINTIALUE

PL 8041

96101 Rovaniemi

Kirjaamon yhteystiedot

kirjaamo@lapa.fi

040 149 1137

Katso kirjaamon postitusosoitteet täältä

Y-tunnus:

3221332-6

[illegible]

SharePoint

HOME

Katso

Tietoa hyvinvointialueesta

Toimipaikat

Meillä töissä

Sote

Pesästuslaitos

Tulipalvelut

Ajankohtaisia

Sovellukset A-Ö

Haku

Ota yhteyttä

Yhteystiedot ja puhelinnumerot

Katso > Sote > Sosiaalinen raportointi ja tietotuotanto

Sote

Sosiaalipalvelut

Terveyspalvelut

Tietoa sote-organisaatiomuutoksesta

Yhteiset sote-lomakkeet

Muokkaa

+ Uusi

Siinä jännä

Siinä tiedot

Esikatselu

A* Syventäviä luteriohjeita

Analyyttika

Julkaisu 13.10.2025

Jaa

Muokkaa

SOSIAALIPALVELUT

Sosiaalinen raportointi ja tietotuotanto

Sosiaalinen raportointi on rakenteellisen sosiaalityön tiedon tuottamisen menetelmä. Sosiaalisen raportoinnin lomake on yksi keskeisimmistä rakenteellisen sosiaalityön tiedon tuottamisen välineistä Lapin hyvinvointialueella.

Lapin hyvinvointialueen sosiaalisen raportoinnin lomake on suunnattu hyvinvointialueen sosiaalihuollon ammattilaisille. Sosiaalihuollon arjessa saadaan ajankohtaisia yhteiskunnallista tietoa ihmisten elinolosta ja palvelujen tarpeista. Lomakkeen avulla nämä tiedot havainnot sekä sosiaalihuollon ammattilaisten asiantuntemus ja tieto saadaan osaksi sosiaalihuollon johtamista, päätöksentekoa, palvelujen suunnittelua ja kehittämistä.

Sosiaalisen raportoinnin lomakkeen kautta sosiaalihuollon ammattilaiset voivat tuoda esiin yleisiä tasolla havaintojaan esimerkiksi:

- Ajankohtaisia, yhteiskunnallisia tai alueellisia ilmiöitä ja epäkohtia
- Eriarvoisia rakenteita tai käytäntöjä
- Palvelujen kehittämistarpeita tai hyviä käytäntöjä
- Konkreettisia ratkaisu- ja kehittämisehdotuksia

Olemme näin on tuottaa tietoa asiakaskokemuksista millaisia vaikutuksia kyseessä olevalla ilmiöllä tai esimerkiksi palvelujen puutteilla on asiakkaiden arkeen ja hyvinvointiin.

Lisätietoja

Partanen Anni Poske
Projektipäällikkö

Halttu Henna Lapin hyvinvointialue
Erityisasiantuntija

Holm Tuja Lapin hyvinvointialue

Klemi Toivo Lapin hyvinvointialue

Lomakkeet

Sosiaalisen raportoinnin lomake

Sosiaalisen raportoinnin koosteet

Auunottomuus ja asumisen ilmiöt - Lokakuu 2024

Toimintulon haasteet - Toukokuu 2025

Sosiaalisen raportoinnin puolivuosi-kooste heinä-joulukuun 2024

Sosiaalisen raportoinnin puolivuosi-kooste tammi-kesäkuun 2024

Sosiaalisen raportoinnin puolivuosi-kooste tammi-kesäkuun 2025

Sosiaalisen raportoinnin perehdytysmateriaali

Sosiaalisen raportoinnin webinaari 2025

Sosiaalisen raportoinnin webinaaritamme 2025

Sosiaaliset raportit

Auunottomuus - Rovaniemen tilannekuva - 2025

Tutustu

Rakenteellisen sosiaalityön

Rakenteellisen sosiaalityön tavoitteet

Rakenteellisen sosiaalityön organisointi

Rakenteellisen sosiaalityön työkäytännöt

Osaamisen vahvistaminen ja perehdytys

Rakenteellisen sosiaalityön tietotuotannon prosessi

Vaihe	Tähtävä	Sosiaalisen raportoinnin esimerkinä	Viite
1. Tiedon kerääminen	Sosiaalihuollon tiedon tuottaminen.	Maailman sosiaalihuollon arjesta tai yhteiskunnallista / alueellista tilasta / ilmiöstä.	Sosiaalisen raportoinnin lomakkeen käyttäminen.
2. Tiedon käsitteleminen ja analysointi	Tietotuotannon prosessin jatkaminen ja tiedon käsitteleminen.	Sosiaalisen raportoinnin lomakkeen käyttöä jatkaminen. Tiedon käsitteleminen ja analysointi. Tiedon käsitteleminen ja analysointi. Tiedon käsitteleminen ja analysointi.	Rakenteellisen sosiaalityön tavoitteet.
3. Tiedon käsitteleminen ja analysointi	Tiedon käsitteleminen, analysointi ja jatkaminen. Tiedon käsitteleminen, analysointi ja jatkaminen.	Sosiaalisen raportoinnin lomakkeen käyttöä jatkaminen. Tiedon käsitteleminen ja analysointi. Tiedon käsitteleminen ja analysointi.	Rakenteellisen sosiaalityön tavoitteet.
4. Tiedon käsitteleminen ja analysointi	Tiedon käsitteleminen, analysointi ja jatkaminen. Tiedon käsitteleminen, analysointi ja jatkaminen.	Sosiaalisen raportoinnin lomakkeen käyttöä jatkaminen. Tiedon käsitteleminen ja analysointi. Tiedon käsitteleminen ja analysointi.	Rakenteellisen sosiaalityön tavoitteet.

Rakenteellisen sosiaalityön tietotuotannon prosessi

Tavoitteena on saada tieto käyttöön osaksi sosiaalihuoltoa koskevaa päätöksentekoa ja palvelujen suunnittelua. Tietoa hyödynnetään myös tutkimus- ja kehittämisessä.

Sosiaalisen raportoinnin sanasto:

Sosiaalinen raportointi = rakenteellisen sosiaalityön tiedon tuottamisen menetelmä.

Sosiaalisen raportoinnin lomake = rakenteellisen sosiaalityön tiedon tuottamisen väline.

Sosiaalisen raportoinnin kooste = yhteenvedo tietyllä aikavälillä saapuneista sosiaalisen raportoinnin lomakkeista ja niissä raportoiduista asioista.

Sosiaalinen raportti = rakenteellisen sosiaalityön tietotuote, johon on koostettu tiettyä ilmiötä koskevaa tietoa eri tietolähteistä ja joka sisältää myös toimipide-ehdotuksia.

VASA

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue

Euroopan unionin rahoittama

NextGenerationEU

Työskä

44 näytökertaa

Tallenna myöhempiä käyttöä varten

LAPIN HYVINVOINTIALUE

Kirjasto yhteystiedot

Y-tunnus:

PL 3041

kirjasto@lapha.fi

3221322-6

90101 Rovaniemi

040 149 1137

SharePoint

Hae sivustoista

Katso

Tietoa hyvinvointialueesta

Toimipaikat

Meillä töissä

Sote

Pelastuslaitos

Tukipalvelut

Ajankohtaista

Sovellukset A-Ö

Haku

Ota yhteyttä

Yhteystiedot ja puhelinnumerot

Hae

Katso

Sote

Rakenteellisen sosiaalityön työkäytännöt

Sote

Sosiaalipalvelut

Terveyspalvelut

Tietoa sote-organisaatiomuutoksesta

Yhteiset sote-lomakkeet

Muokkaa

+ Uusi

Siirä ylemmäksi

Sivun tiedot

Esikatselu

A Syventävä lukuohjelma

Analytiikka

Julkaistu 13.10.2025

Jaa

Muokkaa

SOSIAALIPALVELUT

Rakenteellisen sosiaalityön työkäytännöt

Rakenteellisen sosiaalityön työkäytännöillä tarkoitetaan niitä menetelmiä ja toimintatapoja, joilla sosiaalityöntekijät ja muut sosiaalialan ammattilaiset voivat edistää rakenteelliseen sosiaalityöhön asetettuja tavoitteita – sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistämistä, eriarvoisuuden vähentämistä ja kansalaisten hyvinvoinnin vahvistamista – jokapäiväisessä työssään.

Tällä hetkellä Lapin hyvinvointialueella ei ole ehtinyt muodostua yhtenäisiä rakenteellisen sosiaalityön työkäytäntöjä, eikä rakenteellista sosiaalityötä ole kirjattu työntekijöiden työnteonkuviin.

Esimerkkejä rakenteellisen sosiaalityön työkäytännöistä:

- Sosiaalinen raportointi (myös tiedontuotannon menetelmä)
- Rakenteellisen sosiaalityön tiimiäika
- Asiakasraadit
- Kehittäjäasiakastointiminta
- Etsivä työ ja yhteisösosiaalityö

Lue lisää rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelmasta.

Lue lisää

Lapin hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma 2025–2026

Lapin hyvinvointialue

Lapin hyvinvointialueen
Lapin hyvinvointialueen
Lapin hyvinvointialueen
Lapin hyvinvointialueen

Euroopan unionin
rahoittama

NextGenerationEU

Lisätietoja

Partanen Anni Poske

Projektipäällikkö

Haittu Henna Lapin hyvinvointialue

Erityisasiantuntija

Holm Tuija Lapin hyvinvointialue

Klemi Toivo Lapin hyvinvointialue

Tutustu

Rakenteellinen sosiaalityö

Rakenteellisen sosiaalityön tavoitteet

Rakenteellisen sosiaalityön organisointi

Sosiaalinen raportointi ja tietotuotanto

Osaamisen vahvistaminen ja perehdytys

Tykkää

20 näyttökertaa

Tallenna myöhempiä käyttöä varten

LAPIN HYVINVOINTIALUE

PL 8041
96101 Rovaniemi

Kirjaamon yhteystiedot

kirjaamo@lapha.fi
040 149 1137
Katso kirjaamon postitusosoitteet
täältä

Y-tunnus:

3221332-6

SharePoint

Hae sivustoista

Katso

Tietoa hyvinvointialueesta

Toimipaikat

Meillä töissä

Sote

Pelastuslaitos

Tukipalvelut

Ajankohtaisia

Sovellukset A-Ö

Haku

Ota yhteyttä

Yhteystiedot ja puhelinnumerot

Hae

▼

🗉

Katso > Sote > Osaamisen vahvistaminen ja perehdytys

Sote

Sosiaalipalvelut

Terveyspalvelut

Tietoa sote-organisaatiomuutoksesta

Yhteiset sote-lomakkeet

Muokkaa

+ Uusi

Siirrä ylemmäksi

Sivun tiedot

Esikatselu

...

Luonnos tallennettu 13.10.2025

Jaa

Muokkaa

Julkaise uudelleen

SOSIAALIPALVELUT

Osaamisen vahvistaminen ja perehdytys

Parhaiten rakenteellisen sosiaalityön osaamista vahvistetaan, kun se otetaan osaksi sosiaalihuollon ammattilaisten perehdytystä.

Tältä sivulta löydät perehdytysmateriaalia rakenteelliseen sosiaalityöhön ja sosiaaliseen raportointiin sekä rakenteellisen sosiaalityön tiimien työskentelyn aloittamiseen. Lisäksi löydät täältä linkkejä julkaisuihin, joista voit lukea lisää rakenteellisesta sosiaalityöstä.

Vuoden 2025 aikana ammattilaisten osaamista voidaan vahvistaa Sosiaalihuollon tiedolla johtamisen -projektin ja Vasa2 -hankkeen tuella. Lapin hyvinvointialueen sosiaalihuollon ammattilaisille järjestetään vuoden 2025 aikana avoimia tapahtumia, joissa kerrotaan rakenteellisesta sosiaalityöstä ja sosiaalisesta raportoinnista sekä Lapin hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelmasta.

Myös työyksikkö /palvelutehtäväkohtaiset rakenteellisen sosiaalityön tiimijat tukevat työntekijöiden rakenteellisen sosiaalityön osaamisen vahvistumista. Vuoden 2025 aikana tiimijäen käynnistämistä voidaan tukea Sosiaalihuollon tiedolla johtamisen -projektista.

Lisätietoja

Partanen Anni Poske

Projektipäällikkö

Haittu Henna Lapin hyvinvointialue

Erityissuunnittelija

Holm Tuja Lapin hyvinvointialue

Klemi Toivo Lapin hyvinvointialue

Sosiaalisen raportoinnin perehdytysmateriaali

SOSIAALISEN RAPORTOINNIN

PEREHDYTYSMATERIAALI

13.10.2025

Sosiaalisen raportoinnin webinaari-2025

SOSIAALISEN RAPORTOINNIN

PEREHDYTYSMATERIAALI

13.10.2025

Webinaaritallenne: Rakenteellinen sosiaalityö ja sosiaalinen...

Lue lisää rakenteellisesta sosiaalityöstä

Finlex. Sosiaalihuoltolaki | 1301/2014 | Lainsäädäntö | Finlex

Partanen, A., Leinonen, J. & Lindh, J. (2022). Rakenteellisen sosiaalityön tietokäytännöt ja kehittämisen paikat Lapissa. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusten julkaisuja 49. [lapinoy.sharepoint.com/tyo/virtu-tiedostomateriaali/67c7vNXLKjN/GmTpNbnKot-LUbyDOKFJMT-c9E2vzETUOmW?e=Kd930I](https://sharepoint.com/tyo/virtu-tiedostomateriaali/67c7vNXLKjN/GmTpNbnKot-LUbyDOKFJMT-c9E2vzETUOmW?e=Kd930I)

Liukko, E., Muurinen, H., Kokkonen, T. & Santalahti, V. (toim.) 2022. Vaikuttava rakenteellinen sosiaalityö. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos. Raportti 1/2022. Helsinki: PunaMusta Oy. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/143940/RAP2022_001_WER_final.pdf?sequence=7

Närhi, K., Kannasalo, S., Kokkonen, T., Rantamäki, N. & Ruonakangas, S. (toim.) (2023) Rakenteellisen sosiaalityön tila ja tulevaisuus Suomessa. Jyväskylän yliopisto: SoPhi. https://jyu.fi/jyu/Record/jyu_121456789_88884

Rajala, T., Lähteenmäki, L. & Kallio, J. (2024). Sosiaalinen raportointi rakenteellisen sosiaalityön tiedon tuottajana. VP 3/2024 Sosiaalinen raportointi rakenteellisen sosiaalityön tiedon tuottajana

VASA 2

lapin

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin sosiaali- ja terveyslaitos
Lapin sosiaali- ja terveyskeskus
Lapin sosiaali- ja terveyskeskus

Euroopan unionin

rahoittama

NextGenerationEU

Tykkäsi

30 näyttökertaa

Tallenna myöhempiä käyttöä varten

LAPIN HYVINVOINTIALUE

PL 8041
96101 Rovaniemi

Kirjaamon yhteystiedot
kirjaamo@lapha.fi
040 149 1137
Katso kirjaamon postitusosoitteet
täältä

Y-tunnus:
3221332-6

SharePoint

Hae sivustosta

Katso Tietoa hyvinvointialueesta Toimipaikat Meillä tässä Sote Pelustuslaitos Tukipalvelut Ajankohtaista Sovellukset A Ö Haku

Ota yhteyttä Yhteystiedot ja puhelinnumerot

Katso Sote Sosiaalipalvelut Rakenteellinen sosiaalityö

Sote Sosiaalipalvelut Terveyspalvelut Tietoa sote-organisaatiomuutoksesta Yhteiset sote-lomakkeet Muokkaa

+ Uusi Siirrä ylemmäksi Sivun tiedot Esikatselu Syventävä lukuohjelma Analytiikka Julkaistu 13.10.2025 Jaa Muokkaa

Rakenteellinen sosiaalityö

Näillä sivuilla saat tietoa siitä, miten rakenteellista sosiaalityötä toteutetaan Lapin hyvinvointialueella ja miten voit olla mukana rakentamassa vaikuttavaa sosiaalihuoltoa sen avulla.

Rakenteellisen sosiaalityön avulla tehdään näkyväksi ihmisten arjen haasteiden ja sosiaalisten ongelmien yhteyksiä laajemmin yhteiskunnallisiin ja alueellisiin ilmiöihin. Se auttaa tunnistamaan hiljaisia signaaleja ja ennakoimaan ilmiöiden syntyä, sekä etsimään ratkaisuja ongelmien vähentämiseksi.

Lakisääteinen tehtävä

Rakenteellisesta sosiaalityöstä säädetään sosiaalihuoltolaissa (1301/2014, 7 §) ja se on hyvinvointialueen lakisääteinen tehtävä. Sen avulla varmistetaan, että sosiaalihuollossa syntyvää tietoa ja asiantuntemusta hyödynnetään alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Rakenteellinen sosiaalityö kuuluu kaikille sosiaalihuollon ammattilaisille, asiakastyöstä, kehittämiseen sekä johtotasolle ja päättäjiin saakka. Siihen tarvitaan myös asiakkaiden ja alueen asukkaiden osallisuutta.

Tietoa, toimia ja vaikuttavuutta

Rakenteellisessa sosiaalityössä tuotetaan tietoa sosiaalihuollon asiakastyön pohjalta asiakkaiden tarpeista, niiden yhteyksistä yhteiskunnalliseen tai alueelliseen tilanteeseen ja siitä, kuinka hyvin palvelut vastaavat näihin tarpeisiin. Tätä tietoa voidaan hyödyntää esimerkiksi tiedolla johtamisessa ja strategiatyössä. Sen avulla voidaan suunnitella ja toteuttaa hyvinvointialueella tavoitteellisia toimia esimerkiksi ongelmien ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi, asuin- ja toimintaympäristöjen kehittämiseksi ja palvelujen vaikuttavuuden parantamiseksi.

Rakenteelliseen sosiaalityöhön voi sisältyä myös tutkimuksellisen tiedon tuottaminen.

Rakenteellinen sosiaalityö ei ole vain tiedon tuottamista – se on myös muun muassa vaikuttamistyötä ja viestintää, osallisuustyötä, oikeudenmukaisuuden edistämistä ja yhteisöjen vahvistamista.

Rakenteellinen sosiaalityö Lapin hyvinvointialueella

Lapin hyvinvointialueen ensimmäinen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma on hyväksytty kesäkuussa 2025. Suunnitelman tarkoituksena on toimia käytännön työvälineenä rakenteellisen sosiaalityön toteuttamiselle ja kehittämiselle Lapin hyvinvointialueella.

Rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma on voimassa vuoden 2026 loppuun saakka. Suunnitelmaa päivitetään rakenteiden osalta loppuvuoden 2025 aikana, kun hyvinvointialueen uusi organisaatorakenne 1.1.2026 on selvillä.

Lisätietoja

- Partanen Anni Poske
Projektipäällikkö
- Halttu Henna Lapin hyvinvointialue
Erityisasiantuntija
- Holm Tuja Lapin hyvinvointialue
- Klemi Tolvo Lapin hyvinvointialue

Linkejä

- Lapin hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma 2025–2026
- Sosiaalisen raportoinnin lomake

Perehdytysmateriaaleja

- Sosiaalisen raportoinnin webinaari 2025
- Sosiaalisen raportoinnin webinaaritalenne 2025

Rakenteellisen sosiaalityön tavoitteet

Rakenteellisen sosiaalityön organisointi

Sosiaalinen raportointi ja tietotuotanto

Rakenteellisen sosiaalityön työkäytännöt

Osaamisen vahvistaminen ja perehdytys

Euroopan unionin rahoittama
 NextGenerationEU

Tykkää 75 näyttökertaa Talenna myöhempiä käyttöä varten

Mielenterveyden ja riippuvuuksien hoidon palvelupolut intranetissä

Hae sivustosta

Kaltio
Tietoa hyvinvointialueesta
Toimipaikat
Meillä töissä
Sote
Pelastuslaitos
Tukipalvelut

Ajankohtaista
Sovellukset A-O
Haku
Ota yhteyttä
Yhteystiedot ja puhelinnumerot

Kaltio > Sote > Terveyspalvelut > Mielenterveys ja riippuvuuksien hoito > Mielenterveyden ja riippuvuuksien hoidon palvelupolut

Sote

Sosiaalipalvelut

Terveyspalvelut

Tietoa sote-organisaatiomuutoksesta

Muokkaa

+ Uusi
Siirrä ylemmäksi
Sivun tiedot
Esikatselu
Julkaistu 14.11.2025
Jaa
Muokkaa

Tältä sivulta löytyvät seuraavat mielenterveyden ja riippuvuuksien hoidon palvelupolut:

[Hoito syytteen sijaan Lapin malli](#)

[Mielenterveysomaisen palvelupolku](#)

[Mielialahäiriöiden palvelu- ja hoitoketju](#)

[Monialaisen yhteistyön malli](#)

[Opiskeluhuollon matalan kynnyksen palvelujen kuvaus](#)

[Päihde- ja riippuvuuspalveluketju](#)

Varahainen tuki ja nepsypalvelupolku [ammattilaisille](#) ja [asiakkaille](#)

Hoito syytteen sijaan Lapin malli

Hoito syytteen sijaan (HSS) toimintamalli on ensimmäistä kertaa huumaussaineiden käyttökokeista kiinni jääneille nuorille (alle 30-vuotiaille) suunniteltu vapaaehtoinen hoitointerventio, jossa annetaan rangaistuksen sijaan mahdollisuus päihdehoitojaksoon poliisin ohjaamana.

Mallinnuksen tavoitteena on, että Lapissa on yhteisesti sovittu tapa toimia HSS-prosessissa, huomioiden kuitenkin paikalliset sekä asiakkaan ja hänen tilanteensa erityispiirteet.

Lisätietoja

- Onkamo Merja Lapin hyvinvointi...**
Perheiden ja työikäisten vastuuyksikkö...
- Tuomaala Virpi Lapin hyvinvointi...**
Ylihoitaja

Hoito syytteen sijaan
Lapissa
Alko-työkalut

Hoiton syytteen sijaan Lapissa

Mielenterveysomaisen palvelupolku

Mielenterveysomaisilla eli henkilöillä, joiden läheinen on sairastunut tai oireilee psyykkisesti, on itsellään kohonnut riski uupua ja sairastua masennukseen tai stressiperäisiin somaattisiin sairauksiin. Lähes joka toinen psyykkisesti sairastuneen läheinen on vaarassa masentua itse. Omaistilanne voi tulla esiin missä tahansa palvelussa, kun mielenterveysomainen asioi siellä omassa asiassaan.

Mielenterveysomaisen palvelupolku on tarkoitettu kaikkien sosiaali- ja terveyspalveluiden yksiköiden ammattilaisten työkaluksi ja se auttaa

- tunnistamaan mielenterveysomaiset mielenterveys- ja riippuvuuspalveluissa, sosiaalipalveluissa, somaattisessa terveydenhuollossa sekä muissa yhteiskunnan palveluissa, joissa he asioivat omassa asiassaan
- ohjaamaan mielenterveysomaiset heidän tarvitsemansa tuen ja palveluiden pariin.

Mielenterveysomaisen palvelupolku on rakennettu yhteistyössä Mielenterveysomaisten keskusliitto FinFami ry:n kanssa.

Lisätietoja

- Valve Sirkku Lapin hyvinvointialue**
Osastonhoitaja
- Puolakka Katja Lapin hyvinvointi...**
Asiantuntija

Mielenterveysomaisen palvelupolku
Alko-työkalut

Mielenterveysomaisen palvelupolku
Laphalla

Porrastettu hoitomalli

[illegible]

Lastensuojelun monialainen asiantuntijatyöryhmä

SharePoint

Hae sivustosta

Kalio

Tietoa hyvinvointialueesta

Toimipaikat

Meillä töissä

Sote

Pelastuslaitos

Tukipalvelut

Ajankohtaisia

Sovellukset A-Ö

Haku

Ota yhteyttä

Yhteystiedot ja puhelinnumerot

Kalio > Sote > Lastensuojelun monialainen asiantuntijatyöryhmä

Sote

Sosiaalipalvelut

Terveyspalvelut

Tietoa sote-organisaatiomuutoksesta

Yhteiset sote-lomakkeet

Muokkaa

Uusi

Sisä-yllennäk

Sivun tiedot

Esikatselu

Syventäviä lukujärjelmä

Analytiikka

Julkaisu 29.10.2025

Jaa

Muokkaa

PERHEIDEN JA TYÖIKÄISTEN PALVELUT

Lastensuojelun monialainen asiantuntijatyöryhmä

Lastensuojelun monialaisen asiantuntijatyöryhmän tarkoituksena on turvata moniammatillista asiantuntijutta lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden käyttöön Lapin hyvinvointialueella. Asiantuntijatyöryhmän toiminnasta vastaa Lapin hyvinvointialue. Ryhmän rooli on konsultoiva ja vastuu asiakasprosessista ja päätöksenteosta on lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä. Asiantuntijaryhmän tarkoituksena on

- tukea lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää lastensuojeluprosessien eri vaiheissa.
- tuoda monialaista asiantuntijutta asiakkaan tilanteen jäsentämiseen kokonaisvaltaisesti
- toimia reflektiokumppanina ja tuoda ulkopuolista näkökulmaa lapsen edun mukaisten ratkaisujen pohtimiseen.

Löydät lisätietoja moniammatillisen asiantuntijuuden turvaamisesta lastensuojelulaista (6. §: 417/2007: 149).

Asiantuntijuus

Monialaisuus koostuu seuraavista asiantuntijuuksista

- Lastensuojelu
- Läkäsiat
- Psykologia
- Psykiaatria
- Vammaistyö ja kehitysvammahuolto
- Aikuissosiaalityö
- Päihdettyö
- Opetus
- Rikosasiat
- Terveystenhuolto
- Neuropsykiatrinen ja terapeuttinen asiantuntemus

Asiantuntijatyöryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa. Yhdessä kokouksessa on mahdollista käsitellä 1–2 asiakasaseta (n. 45 min / case). Asiantuntijat kutsutaan kokouksiin asiakastilanteen

Asiantuntijatyöryhmän toimintatapa

- Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä varaa ajan asiantuntijaryhmää koordinoivalta työntekijältä, suunnittelijalta Tuija Kuusijärveltä, etunimi.sukunimi@lapha.fi tai p. 040 5584 502.
- Koordinoiva työntekijä ja lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä keskustelevat asiakastilanteesta. Yhdessä pohditaan, mitä asiantuntijoita tarvitaan paikalle tilanteen käsittelemiseksi. Koordinoiva työntekijä kutsuu tarvittavat henkilöt.
- Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä saa täytettäväkseen ja asiakkaalle toimitettavaksi yhteenvetolomakkeen, johon kuvataan asiakkaan tilanne ilman tunnistetietoja.
- Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä keskustele asiakkaan kanssa asiantuntijatyöryhmän konsultoinnista ja pyytää myös asiakasta kuvaamaan tilannetta asiantuntijatyöryhmälle. Voit myös tulostaa tai lähettää [esitteen asiakkaalle](#). (esite tulossa)
- Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä toimittaa yhteenvedot salatulla sähköpostilla tai turvapoistilla viimeistään 2 vrk ennen kokousta koordinoivalle työntekijälle, joka välittää yhteenvedot kokoukseen kutsutuille asiantuntijoille.
- Sosiaalityöntekijä valmistautuu esittelemään casen kokouksessa lyhyesti, jonka jälkeen puheenjohtaja avaa keskustelu. Asian käsittelyn ajan kamerat pidetään auki.
- Asiantuntijaryhmä reflektoi asiakastilannetta yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa. Koordinoiva työntekijä tekee keskustelusta muistion, jonka lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä saa käyttöönsä noin 2–3 viikon kuluessa.
- Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa asiantuntijatyöryhmää koskevaan palautekyselyyn.

Euroopan unionin rahoittama

NextGenerationEU

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue

VASA 2

Työssä

Kommentti

13 näyttökertaa

Tallenna myöhempiä käyttöä varten

Kommentit

Lisää kommentti. Kirjoittamalla @ voit mainita jonkun

Julkaise

LAPIN HYVINVOINTIALUE

96101 Rovaniemi

PL 8041

Kirjaamon yhteystiedot

kirjaamo@lapha.fi

040 149 1137

Katso kirjaamon postitusosoitteet täältä

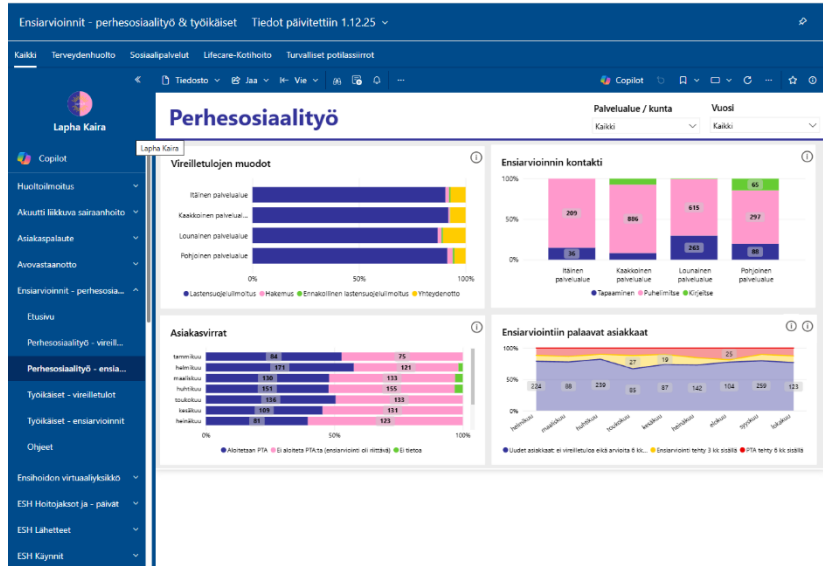
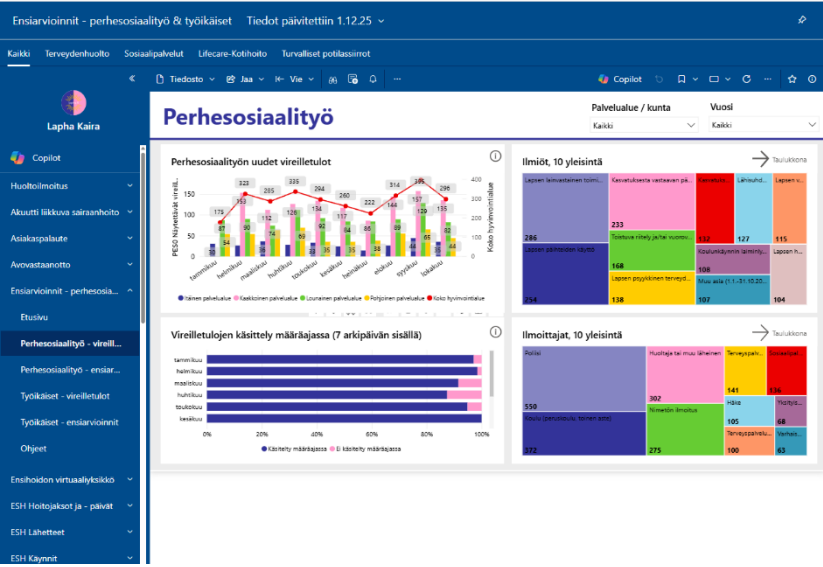
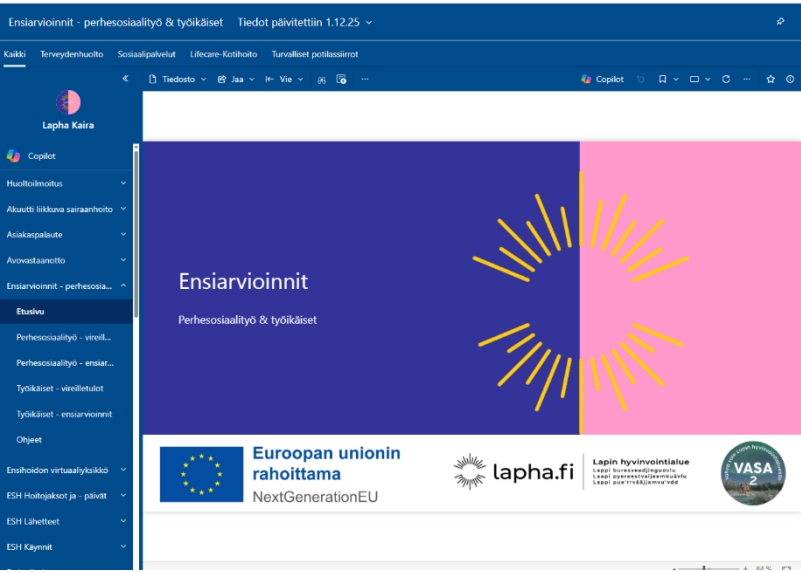
Y-tunnus:

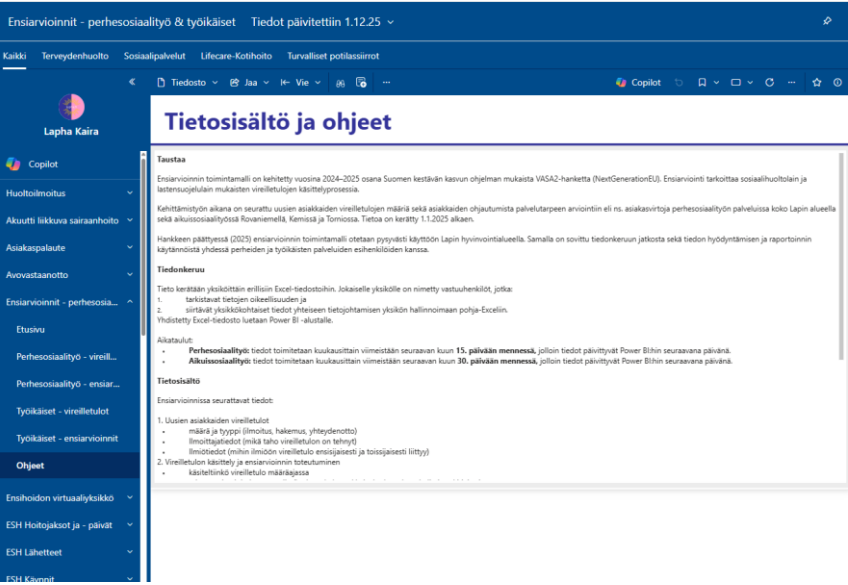
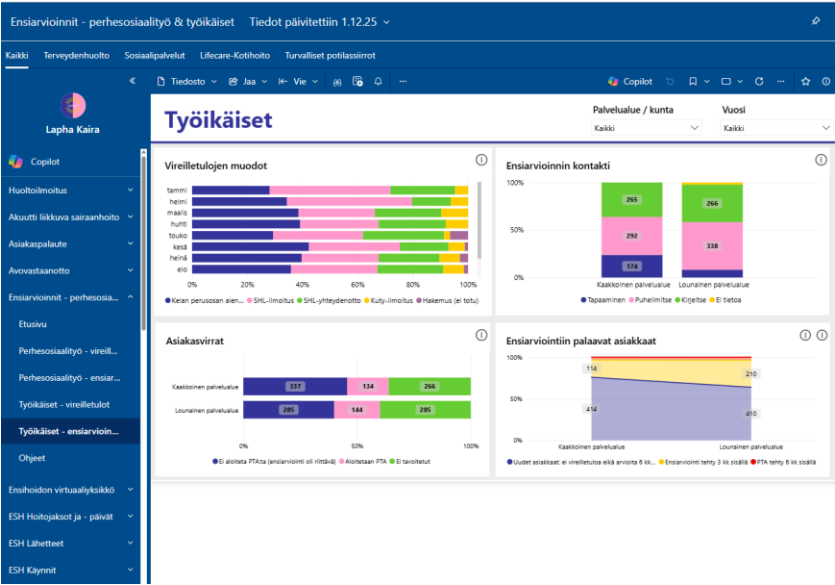
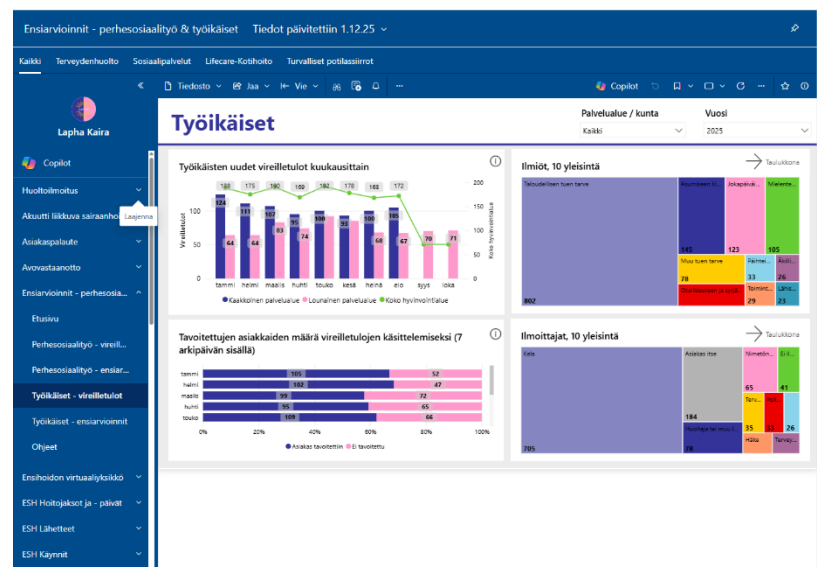
3221312-6

Sosiaalihuollon kirjaaminen

[illegible]

Ensiarvointi

Päätökset

DentWiev-laitteiden hankinta

2.4.2025 Lapin hyvinvointialueen suun terveydenhuollon johtoryhmä

Läsnä: Jaana Lahti, Tarmo Hiltula, Aija Kaukonen, Laura Harju, Eeva-Riitta Ylikärppä ,
Katariina Kettunen, Sanna Muukkonen, Merja Ylipalosaari

1.	IMS. Maija sopii 7.5 jory esittelyn.
2.	Induktiolämmitin juurihoito/protetiikka. Hinnat alvilla: Planu xx €, Hammasväline xx €, Hammastuote xx €, Unident xx €
3.	Neljä DentView-laitetta ja tabletti ovat siirtyneet Lapin hyvinvointialueen suun terveydenhuollon vastuulle ja kustannuksiksi 1.1.2024 alkaen. Jatkossa toimintaa ja seurantaa koordinoi suun terveydenhuollon pohjoisen palvelualueen palvelupäällikkö Jaana Lahti. DentView-laitteiden käyttäjämääriä ja käyttäjien jättämiä arviointeja Jaana koostaa kuukausittain Lapin hyvinvointialueen nettisivuille.

Kolarin kotisairaalan pilotointi

Suun terveydenhuollon esihenkilötyön kehittäminen ja kehitystyön juurruttaminen

18.12.2024

Läsnä; Tarmo, Laura, Sanna, Jaana, Mervi, E-R, Katariina, Aija

2. Laura Harju, Itäisen alueen ylihammaslääkäri kertoo meneillään olevasta toimintojen yhtenäistämisestä. Ajanvarauksen keskittäminen jatkuu seuraavasti:
- laadittava yhteinen organisaatiotasoinen ohje ammattiryhmien kliinisestä työajasta potilastietojärjestelmittäin
 - Kerätään puhelutiedot yksiköittäin
 - Ikäryhmien koot
 - Laura ja Sanni laittavat tietopyyntöä alueille ja koostavat tiedot yhteen.

Suuvastaavan toiminnan koordinoinnin siirtyminen toimialalle

10.9 Aija, Sanna, Jaana, E-R, Tarmo, Laura, Merja

Vierailija Sanni

- 1 Sanni Peteri vieraili joryssa kertomassa VASA2 hankkeen Suu- vastaava asian tämän hetken tilanteesta kotiin annettavissa palveluissa.
Suu- vastaava toimintaa kehitetty yhteistyössä VASA2 hankkeen kanssa.
Koordinaatiovastuu siirtyy hyvinvointialueen omaksi toteutettavaksi suun terveydenhuollosta. Vastuuhenkilönä toimii itäisen alueen palvelupäällikkö Tarmo Hiltula.
2-4 team tapaamista vuodessa.